

b17225401 →

Congressiones: vel duodecim
principiorum liber nuper editus.

Eum privilegio.

Liber duodecim principiorum quem nuper composuit Franciscus de Villalobos artium ac medicine doctor et medicus catholici principis Ferdinandi hispaniarum et vtriusque Sicilie regis omnis acui regis inuictissimi feliciter incipit.

Famosissimo doctori Ferdinando aluarez hispaniarum et siciliarum prothomedeo franciscus de villalobos. S.

Quoniam mecum celeberrime doctor superioribus diebus colloquium haberes indignabundus de medicorum curie detestando silentio: ocioque vituperando in re litteraria. Nam ubi tot tantique sapientie fontes scaturire possent atque multiformis doctrina florescere. Ibi disciplinas marciditas et arefcentes conspiceris: et intellectus obmutescentes: et non irriguos: peritissimorum hominum desidia: defleres: quod reus mechanicarum contentiones et iurgia durat: aurumque perpetrandum in cura esset. Ego equidem sociorum quis minimus et in hac eadem re valde segnis et in expertus ut tamen morem gereres. Et ut ceteros me validiores irritare ad prelia: me irrupere in certamine libere obtuli: et opinionibus quibusdam propugnare in medio doctorum coramque te proposui. Que cum audisses verba equanimiter suscepisti: vultusque serenitate boni saltem in me desiderium laudasti. At qualiter erire dubitabas considerabas enim huius certaminis arce fragile atque decidua fore circumferam ab inuicta militia plurimorum hostium quorum certe fulgures gladios minareque vultus iamque cernebas. Hoc tamen non obstante: reipublice antepones emolumentum: ut opus implesem vehementer exhortatus es. insolita ergo sollicitudine refertus domum abeo: et ab scribulo antiquarum exercitationum plures exponendas in publicum conclusiones excepi: quas nisi ad te reuertere doctor: si meministi: quibusdamque amicis meis communicavi: quos profecto in risum propere coegi: presertim dum legerant propositiones quasdam ex his que in hoc opere continentur quandoquidem ultra id quod aduersus conciliatorem de directo contendit: cuius magna est inter medicos auctoritas et prestantia: videbas etiam eis me contra indemonstrabilia medicine principia assurrexisse. Nec dignum extimabant ut aliquid contra me digresserent. Et tamen colendissime doctor: nihil difficile in his certaminibus arbitrantur: sed ob itinere impedimentum ad quod tunc euocati eram: oportuit mutare consilium: ac a proposita disputatione me desistere consuluisti. Mihi vero dum in presenti non licet has conclusiones quas ipsi amici mei velut ridiculas confutarunt voce viva defendere: alias. n. maioris auctoritatis utilitatisque ad fores ecclesiarum infiras video quas pro expediendo opere precium existimo: ut tamen meas oino irritas non censeat eam in punctu dimissionis pulcritudinem ostendere hoc in libro decreui: quod continet nisi fallor plurima medicine principia. atque plures inde palestras exoriri auguro. Et quare libellus hic sit positus in ruina multorum et in signo cui tradidit: ab eo tamen sumendum erit perculsi: velut que mercatores cunctas dum volunt euoluere merces paucis in venalibus perimitus experiant an tota sit enodanda sarcina ac in foro exponenda: vel forte occultare satius erit et nouitatem habere opportuni: temporisque vicissitudines sperare. Similiter et hinc indicabit mihi an reliqua opera mea emergere vel potius abscondere eligendum sit. Opus itaque meum tibi prudentissime doctor corrigendum dono ducis: atque

medicinis discipulis disputandum tradit. Quorum eadem que se me consecrante intinuerit magnanimus certator arbitrandus erit: quod innumerum exercitum oppugnare ausus sit. Sed bono animo: mihi credat: ad congressus occurrere non dubitet: ipsam enim vitare: hercule: secum habebit comilitonem: cuius tanta est vis ut arma sepe inimicorum ad se trahat: leuioque repugnancia eisdem suis telis repugnat. Accipe ergo venerande prestante bona fronte huius muneris paruitatem: quod si faues: nunquam ab inceptis dum vivo desista. Prius tamen inuocato vero medicorum apolline que est sol iusticie et patris sapientia christus deus noster Vale.

Continet opus hoc duos tractatus in primo principia disputanda simpliciter ac nude ponunt cum introductione quadam per singula principia intelligendo ad philosophos directa: que nondum medicine vocabulis operam dederit. In secundo vero principia ipsa probata et verificata consumabuntur.

Tractatus primus. principium primum de materia nutritionis.

Omnes humores naturales cum sanguine materia sunt nutrimenti membrorum. solus enim sanguis omnia nutrire membra non valet.

De prioritate membrorum compositionum: principium secundum.

Membrorum animalis tempore atque nobilitate sunt priora composita simplicibus.

De excellentia spiritus principium tertium.

Spiritus qui in corde hominis est et ab eo per alia membra diffunditur: formaliter animatum esse perfectiori excellentiori modo quam reliquas humani corporis partes: in presenti principio asseueramus.

De temperamento spiritus. principium quartum.

Quod plerique spiritus humani cuiuslibet mixti compositione temperatio existit: ac magis ad medium reducta inter extrema qualitatium primarum.

De prioritate musculorum in motu voluntario principium quintum.

Dispositiones aurois in quinto sustinentur principio in qua tenet musculum esse primum mobile voluntarie quam nervos: primumque in se recipere virtutem animalem voluntarie motiuam.

De comunitate solutionis continui. principium sextum.

Membris consimilibus et membris organicis apud medicos equaliter debetur continuitatis solutio: nec primo simplicibus quam compositis aut compositis quam simplicibus conuenire potest.

De eucratissima veris constitutione principium septimum.

Dispositionem Galeni in septimo principio defendimus in qua tenet constitutionem continentis in vere absolute fieri temperatissimam.

De unica et immediata doloris causa principium octauum.

nota quod in toto hoc libello sunt plures errores impressione quorum castigacione pro maiori parte inuenies in fine operis posito

Conica et immediata doloris causa solutio continuitatis est. Malicia vero complexionis in quantum talis non est causa doloris.

De vltione Auicene
principium nonum.

Illa differentia septuagesima sexta qua redarguit Auicenam conciliator contradicit sensui: sibi ipsi: et veritati absque modestia: et sine ratione improperat. Auicenam medicinalis doctrine prothomagistrum: ac demum inaduertere exponit litteram Galeni.

De virtute humiditatis
principium decimum.

Non est minoris virtutis ponenda humiditas in corporibus elementorum: sed forte maioris quam siccitas eorum.

De humiditatis graduacione
principium vndecimum.

Humiditas mixtorum complexionalis ad tertium usque gradum inclusive eleuari potest. Ad hoc et ad quartum intenditur gradum sicut et quelibet qualitatum primarum.

De efficacia Auicene contra Galenum in capitulo
de febre sanguinis principium duodecimum.

Alluntur conciliator et eius consecrator super capitulo Auicene quod incipit opinatus est Galenus Auicenam non bene exponentes neque Galenum excusantes.

Proemium primi tractatus.

Quia fortasse continget ut aliquis philosophorum medicine principijs non dum introductus has nostras intelligere disputaciones cupiat: modumque probationis earum discernere atque examinare velit: nec possit adimplere propter defectum exercitationis in medicinalibus: hac de causa principiorum huius operis breues introductiones antepone ut quilibet homo eruditus quibus medicus non sit opus nostrum facile possit perpendere: non egens alterius medicine librorum prehabita disciplina.

Principium primum.

Omnes humores naturales cum sanguine: materia sunt nutrimenti membrorum: solus enim sanguis omnia nutrire membra non valet.

Introductio primi principij.

Quid sit humor naturalis et qualiter fiat. capitulum primum.

Hoc huius primi principiorum intellectum oportet scire quod humor secundum quod definitur ab Aui. est corpus humidum. id est liquidum in quod conuertitur ipse cibus vel alimentum in primis digestionibus. Et fit hoc modo. Postquam enim cibus per os assumptus ingreditur stomachum ibi cum calore stomachi ac membrorum vndique circumstantium ipsius primam decoctionem alimentum recipit. Quoniam cum ad

mixtione eius quod potatur fit cibi decoctio in stomacho: quasi decoctio carnis in olla igni admodum. In qua digestio seu decoctione postquam ipse cibus decoctus dimisit totam substantiam suam eiusque succum et virtutem in ipso brodio: illud quidem residuum egerit et inutile labitur ad intestina et tandem per secessum mittit. illud autem brodium quod vocatur chylus qui similis est prafane impellit ad epas per quosdam ductus et venas que meseraice vocantur: et recipit in concavitate epatis in vena amplam que vocatur porta. hec autem vena dispartitur per totum epas in ramos ac venulas paruas que procedunt per totum corpus eius attenuando se usque dum deueniant ad similitudinem capillorum. et sic huiusmodi brodium vel chylus replet totum epas secundum omnes circumferentias eius: et capiens sibi similitudinem et colorem ab ipsa epatis carnositate tandem fit sanguis non purus sed mixtus et aggregatus ex quatuor humoribus naturalibus.

De humoris diuisione
capitulum secundum.

Quia pars illius chylus que subtilis est et spumosa apta est ut intensus calefiat a calore epatis: que cetera partes. fit ergo colera rubea. et pars eius que est sicca et hypostasis grossa et terrestris fit melancolia. pars autem eius que est frigida est ceteris crudior: quia non valet perfecte decoqui ab epatis caliditate fleuma. Sed illa pars que in toto mediocri est: et calori epatis atque eius digestionem proportionata recipit quod ab epate decoctionem optimam laudabilem fitque sanguis ceteris humoribus melior et perfectior. Generatur ergo in epate ex eadem digestionem et eodem succo propter partium eius diuersitatem diuersi humores naturales. scilicet sanguis: fleuma: colera: et melancolia. Sanguinis vero complexio calida est et humida moderate. fleuma vero frigidum est et humidum. Colera autem calida et sicca. Et melancolia frigida et sicca. qui omnes in ipso epate coniuncti et indistincti appellantur massa sanguinaria vel chylus.

De humiditatibus quatuor
capitulum tertium.

Iste ergo chylus vel sanguis postquam in epate recipit suam digestionem ingreditur concavitatem alterius vene magne que est in parte conuexa seu gibbosa epatis que vocatur cocava. hec autem vena est tanquam fluuium magnum que defluit per totam provinciam et rigat vniuersam terram. similis vena cocava diuisa dispartitaque in plures criuulos seu venas procedit per vniuersa membra corporis diuidendo se usque in partes adeo capillares et tenuissimas ut visu cerni non possint: et ex orificijs et extremitatibus harum venarum subtilissimarum sanguis sudando effundit in membra atque mirabiliter irrigat ea. Dum ergo sanguis egreditur epas separat ab eo illa aquositas que ex poro admiscetur: hanc per decoctionem: et illa fluit per quasdam venas ad renes et ad vesicam: et tandem per urinam mittit. sanguis ergo vel chylus ab hac humiditate sciunctus per venas defluit que dum attingit ad extremitatis illarum venarum tenuissimarum appropriatarum cuiuslibet membro recipit ibi quandam alterationem a complexione et virtute illius membri: cum qua sanguis conuertit in aliam substantiam que humiditas prima appellatur a medicis. Deinde vobis cum egreditur venulas et spargit irroratque membra humectans eorum corpora tunc recipit aliam mutationem: et conuertit in secundam humiditatem que vocatur ros. sed cum ista eadem humiditas sparsa in membris admouet et applicat particulis membri resolutis et deperditis ut restauret eas. id est dum ponitur in locis particularum resolutarum ad restauranda

dum et recuperandum id quod resolutum est tunc recipit aliam nutritionem et convertitur in tertiam humiditatem: que vocatur cambium. postremo autem cum istum cambium seu tertia humiditas unitur membro et compaginat glutinatque partes eius ac simulatur ei antequam assimilatio illa sit in facto esse cum tunc demum recipit aliam alterationem et transmutationem: fitque humiditas quarta que nominatur gluten. sunt ergo quatuor humiditates in quas sanguis conuertitur antequam fiat membrum vel pars membri. scilicet humiditas prima cui non datur nomen: et secunda que dicitur ros: et tertia que vocatur cambium: et quarta appellata gluten.

De prioritate membrorum compositorum principium secundum.

Membrorum animalis tempore atque nobilitate sunt priora composita simplicibus?

Introductio secunda. de notificatione membrorum et eorum prima diuisione cap. i.

Membra sunt corpora et partes animalis que generantur ex coniugatione quatuor humorum naturalium: sicut humores generantur ex coniugatione ciborum et cibi ex elementorum coniugatione. Et diuiditur membrum in prima sui diuisione in simplex et compositum. Membrum autem simplex est illud cuius quilibet pars est similis toto in nomine et definitione: ut caro et os: quilibet enim pars carnis est caro et ossis os. Compositum vero membrum est illud cuius quilibet pars non conuincat toto in nomine et ratione sicut manus et facies: nam quilibet pars manus non est manus: neque faciei pars erit facies et sic membra simplicia sunt nouem. scilicet caro: os: cartilago: nervus: chorda: ligamentum: arteria vena et paniculus. Sed pinguedo et adeps si vere membra sunt: ad carnem reducuntur. Membra vero composita sunt omnia illa que ex his simplicibus vel quibusdam ex eis componuntur ut caput: collum: facies: brachium: manus dorsum: pectus: venter: crura: pedes et similia. Item membra simplicia vocantur etiam homogenea: consimilia: equalia: uniformia: in composita: similia partium. Membra vero composita appellantur etiam organica: officialia: instrumentalia: etherogenea: dissimilia: et inequalia.

De principalibus membris et eorum virtutibus cap. secundum.

Prinipale membrum est illud in quo est principium alicuius virtutis necessarie: ad esse indiuidui vel speciei perdurandam atque perpetuandam. Membra vero principalia quorum virtutes necessario requirunt ad esse indiuidui perfecti sine quibus consistere nequit sunt tria. scilicet cor: cerebrum: et epa. In corde enim est principium virtutis vitalis pulsationis et origo vite: per quam virtute generatio sit caloris naturalis et eius distributio per vniuersa membra et sit motus inspirationis: respirationis: et pulsationis ac reliqua actiones quibus viuunt indiuidua. In cerebro autem est principium virtutis sensitivae et localis motivae per quam actiones sentiendi et mouendi sunt a membris sensitivis et voluntarie motiuis. In epate vero est principium virtutis nutritivae per quam in indiuiduo sunt actiones attrahendi: retinendi: expellendi: et digerendi assimilandi: et informandi ac ceterae nutritionis operationes et augmentandi indiuidui completi: et seruandi. Est et aliud membrum per hoc in principalia computatum quod in ipso principio generationis existit et sunt testiculi in eis. non est virtus generatiua non tamen originalis et initiatiua. venit enim ad eos ex alijs tribus quae nominantur. scilicet de eis quod sine testiculis generatio non fit aut sine membro vice testiculorum obtinente: generant enim semine formaliter per quod fit generatio et suae genealogiae. idem dicitur membrum principale quod facit ad speciei perpetuandam. non tamen adeo principale membrum sunt ut sine ipsis non posset indiuiduum consistere.

De excellentia spiritus principium tertium.

Spiritus qui in corde hominis est et ab eo per alia membra diffundit: formaliter animatum esse perfectiori excellentiori modo quam reliquas humani corporis partes in presenti principio asseueramus.

Introductio tertia tractatus primi cap. primum. de spiritus notificatione.

Spiritus est pars corporis animalis: et est corpus tenuissimum et inuisibile in omnia mixta magis simile corpori celesti generatum et nutritum ex sanguinis parte subtili atque vaporosa. cuius sedes propria et habitaculum regium est concavitas et ventriculus sinister trium ventriculorum seu concavitatum que sunt in corde: et ab eo procedit per venas pulsantes: et distribuitur omnibus membris: ut eis tribuat vitam et omnes virtutes quas debent habere pro actionibus exercendis: ut monstrabitur in principio tertio. et in isto quidem spiritu vehitur calor naturalis et actualis qui generatur in corde: ut sit generale instrumentum quo fiunt operationes precipue vitales et nutritivae. est ergo calor naturalis in substantia spiritus tanquam accidens in subiecto.

De diuisione spiritus capitulum secundum.

Huiusmodi autem spiritus triplex est diuisio. Est enim spiritus vitalis: spiritus animalis: et spiritus naturalis. Vitalis autem spiritus est ille qui est in corde et in omnibus membris que mouentur motu pulsationis aut inspirationis et respirationis que vocantur membra spiritalia ut sunt pectus: pulmo: et diaaphragma. Et iste quidem spiritus profuit a corde per concavitates venarum pulsantibus: et dispartitur per vniuersa membra corporis ut primo recipiant vitam caloremque viuificum. hoc enim est fundamentum et primordium omnium aliarum virtutum. nisi enim membrum prius viuat nullatenus poterit nutriri neque sentire aut moueri. Sed spiritus animalis est ille cuius habitaculum est in substantia medullari cerebri aut nucae que est tanquam habens vices cerebri. et iste exercet actiones virtutis animalis que est illa que tribuit membris vim per quam sentiant et moueantur. iste etiam spiritus procedit a cerebro: et fluit per porositates nervorum distribuendus per omnia membra que sunt apta ad sentiendum et mouendum. At vero spiritus naturalis est ille cuius conuersatio est in epate: qui exercet operationes virtutis nutritivae que est illa que tribuit membris potentiam qua preparant sibi alimentum et nutriantur ab eo. et iste quidem spiritus ab epate procedit fluitque per medium venarum non pulsantium et cum sanguine dispartitur per vniuersa membra totius animalis. Notandum tamen spiritum animale et naturale ortum habuisse et originem a corde sed: in cerebro et in epate preparantur ad exercendas eorum actiones.

De temperamento spiritus principium quartum.

Complexio spiritus humani cuiuslibet mixti complexionem temperatior existit ac magis ad medium reducta inter extrema qualitarum primarum.

Introductio quarta capi. p̄mū.
de notificatione complexionis.

Quomplexio est calitas mixti corporis perfecte mixtionis que resultat ex qua
litate quatuor elementorum concurrentibus ad mixtionem. Et sic hoc
modo: nam cum elementa ipsa per virtutem alicuius agentis naturalis concu-
runt ad mixtionem diuiduntur in minimas partes et immiscentur pugnantia cum
suis qualitatibus contrariis: et vndique se tangunt ex qua actione et passione remittuntur atque refranguntur qualitates eorum: et reducuntur ad quandam temperiem quare generatur ex eis quedam qualitas tertia differens a qualibet qualitate elementorum et similis eis omnibus que vocantur complexio.

De diuisione complexionis in temperate ad pondus et temperate ad iusticiam capi. secundū.

Hec autem complexio mixti diuiditur in temperatam et distemperatam. Sed temperata subdividitur in temperatam ad pondus: et temperatam ad iusticiam. Complexio vero temperata ponderalis est illa in qua mensura qualitatum contrariarum elementorum sunt equales: adeo ut nulla illarum qualitas in complexione fuerit superans aut superata et remaneat complexio qualitas absolute media in puncto medio illarum extremitatum: que nec dicatur calida aut frigida neque humida vel sicca. Et de ad pondus per similitudinem illarum rerum que per mensuram ponderis redduntur equales: quasi elementa fuissent posita in equali pondere ut nullus in mixto esset maior quantitas aut intensior qualitas quam alteri. et hec est imaginaria similitudo cum elementa leuia nequeant ponderari. hanc autem equalitatem sic absolutam et punctualem in aliquo complexione minime repiri potest similitudinem illustris philosophorum et medicorum. neque est si danda esset posset cadere sub consideratione medicine. Sed complexio temperata ad iusticiam est illa que datur homini in quo de elementorum quantitatibus et qualitatibus est talis mensura qualis debet esse in humana natura in meliore equalitate in elementorum proportionem atque diuisione. et hec complexio licet non sit in absoluto medio inter extrema sed declinet versus aliquod aut aliquod extremorum: est tamen valde prope equalitatem ponderalem quasi imaginati sumus. et nominat ad iusticiam diuisione. id est in distributione et partitione. Sicut enim iusticia distributiva tunc dicitur esse equalis quando unicuique datur de honore aut pecunia aut alia re distribuenda id quod debet iuxta merita sua: ita complexio temperata iusticialis tunc dicitur esse equalis quando datur complexione de quantitatibus et qualitatibus elementorum id quod debet ei iuxta merita sue forme et suarum operationum. Et hec complexio temperata ad iusticiam diuiditur etiam in octo modos quibus ad presens non indigemus.

De complexione distemperata capitulo tertio.

Complexio vero distemperata aut dicitur talis per respectum ad temperamentum ponderis: vel respectu temperamenti iusticie. Sed distemperata absolute hoc est respectu equalitatis ponderalis est qualitas complexio que non est in absoluto medio inter extrema qualitatum primarum: sed est declinans ad aliquam extremitatem vel extremitates siue sit conueniens complexione et sanissima respectu eiusdem siue non sit conueniens. Et hoc modo est complexio iusticialis temperatissima dicitur distemperata respectu ponderis. Complexio autem distemperata ad iusticiam est illa que labitur versus aliquam extremitatem ultra mensuram debitam per suam sanitatem. aut. non est calidior quam opposita: aut frigidior: aut humidior: aut siccior simpliciter: aut composita quare. scilicet sit calidior et humidior simul plusquam decet: aut calidior et siccior: vel frigidior et siccior.

De positate masculorum in motu voluntario. principium quintum.

Dispositionem aueris in quanto sustinemus principio in qua tenet musculus esse corpus mobilem motu voluntario quam nerrum. plusquam in se. recipere virtutem aialem voluntarie motuam.

Quinta introductio. capi. vnum
de neruo et musculo.

Neruis est membrum simplex oriens a cerebro vel a nucha cuius quidem iuncturam est ut per ipsum descendat a cerebro vel a nucha virtus sensitiva et voluntarie motu ad omnia membra sensibilia et mobilia: et ut per ipsum caro corroboretur et induretur et corpus fiat fortius. sed musculus seu lacertus est caro villosa seu neruosa qua reguntur membra ab vna iunctura usque ad aliam in singulis membris. habet autem musculus ortum a neruo. neruus enim dispartitur in villos subtilissimos. et tunc vacuitates que sunt inter villum et villum replentur carne ex quo cum panniculo totum conperiete conficitur musculus qui habet duas extremitates graciles ad modum muris vel lacerte. nam cum musculus extenditur ab vna iunctura usque ad aliam exit a qualibet extremitate eius quedam chorda que ligat ipsum musculus cuius iunctura propinqua illi extremitati. ligat etiam et ista chorda ossa iuncture per partem exteriorem. et sic dum musculus qui est in parte membri domestica colligitur tunc trahit ad se cordam. et corda trahit iuncturam que membrum colligitur versus originem suam cum vero laxatur musculus iste tunc membrum extenditur: et isto modo fit motus voluntarius. Et nota quod dum musculus qui est in parte domestica membri colligitur tunc alius musculus qui est ei oppositus in parte siluestri eiusdem membri de necessitate laxatur. et hoc quilibet debet addiscere per visum et experientiam. numerus autem neruorum totius corporis sunt triginta et octo paria et vnum impar musculi autem sunt. d. cxxj.

De comunitate solutionis comituitatis principium. vi.

Membris consimilibus et membris organicis apud medicos equaliter debetur continuitatis solutio nec primo simplicibus quam compositis aut compositis quam simplicibus conuenire potest.

Introductio. vi. ca. vnum.
de soloe continui.

Que sint membra consimilia et que organica seu de composita iam dictum est in secunda introductione. Sed solutio continuitatis est ruptura vel diuisio seu incisio alicuius membri in quo eius partes que secundum naturam debent esse continue separatur ab inuicem et diuiduntur ab ense vel gladio: vel humore interrumpente: aut caliditate adurere et rumpente: aut frigiditate congelatiua constringente et seperante partes: aut aliqua alia re scindente vel mordente. hec itaque incisio seu diuisio appellatur a medicis solutio continuitatis.

De eueratissima veris constitutione principium. vii.

Dispositionem galeni in septimo principio defendimus in qua tenet constitutiones continentes in vere absolute fieri temperatissimas.

Introductio septima ca. p̄m̄a
de constitutiōe temporis.

Quoniam constitutio continentis apud medicos est dispositio aeris circūdaris nos penes suam comploem vel qualiratem. dum est iste aer qui est inter nos est calidus ppter calorem solis indirecto positi vt contingit in estate tunc dicimus cōstitutiōem continētis esse calidam. et similiter dum existit frigidus velut in hyeme tunc frigida dicitur constitutio. et quia iste aer non est elemētum simplex vere: sed est res quasi composita ex vaporibus et exhalationibus aquicis et terrenis ideo dicitur constitutio continētis. id est compositio corporis nos continētis in quo habitamus et quod attrahimus p̄ inspiratōem et anhelitum.

Capitulū secundum

De vere.

Ver autem est prima pars ex quattuor partibus anni. partitur enim an̄ cōmuniter apud medicos in quattuor tempora que sunt ver: estas: autūpn̄: et hyems. Ver quidē incipit dum sol ingreditur arietis p̄ncipium in mense martij duratq; per tres menses solares vsq; ad mēsem junij. Estas aut incipit ab introitu solis in cancri initium: et durat per alios tres menses vsq; ad mensem septembris. Autūpnus vero incipit dum sol ingreditur libram duratq; per alios tres menses vsq; ad mensem decembris. Hyems tandē incipit ingrediente sole in capricornium ac durat per tres menses vsq; ad martium. ponitur estas calida et sicca vehementer. autūpnus autem frigidus et siccus: hiems vero intense frigida et humida. sed apud ver est discordia discutienda atq; definienda in principio septimo.

De vnicā. et immediata doloris
causa. p̄ncipium octauum.

Vnicā et immediata doloris causa solutio continuitatis est. malitia vero cōplois inquantū talis non est causa doloris.

Introductio octaua.
capitulum vnum.

Quid sit intelligendum per dolorem notum est omnibus presertim illis qui dolorem iliorum aut iuncturarum patiuntur. est enim tristis et amarulenta sensatio causata in sensu tactus sicut delicia est eiusdē sensus alacris. et appetenda sensatio. quid autem sit solutio cōtinuitatis iam sciisti introductiōe sexta. malitia vero cōplois est alteratio in comploem alicuius corporis vel membri q̄ membrum egreditur a suo debito et proportionato temperamento versus aliquā qualiratem vt dum calescit plusquā exigit eius sanitas aut infrigidatur vel humectatur vel exsiccat.

De vltione auicenne
p̄ncipium nonum.

Illa differentia septuagesima sexta qua redarguit auicennaz conciliator cōtradicit sensui: sibi ip̄i: et veritati: absq; modestia et sine ratione imprope- rat auicennam medicinalis doctrine prothomagistrum: ac deum inaduertentē exponit l̄ram galeni.

Introductio nona. ca. vnū.

Quoniam conciliator est quidam liber inter medicos celebratus qui continet ducenta decem capitula que differentie appellantur. in eis enī ponuntur omnes discordie et opiniones de quibus in medicina versatur: et aduc in parte philosophic naturalis. composuit autem hoc volumen quidam petrus apponensis patavinus ciuis et preclarus doctor: in omnigena doctrina eruditissimus vt apparet in discursu eiusdem operis. in quo quidem aperuit in p̄mis portas medicinalium disputationum. ab istoq; fonte profluunt amnes plurimi quibus vniuerse medicine schole irrigantur: ab eo enim omnes moderni doctores hausere doctrinas plures: eiusq; vestigia olfacere. et animum atq; audaciam scribēdi ab eodem obrinnere. q̄ndē in omni loco omniq; materia cum inuenies dimicantem quosdam quidem fugantem: alios autem vulnerantem: plurimosq; lacerantē: dauastantēq; et predam insectantem: qui nulli pepercit. hic est petrus apponensis vel de abano. sed tanto eo maior fuit noster princeps auicenna quanto optimus monarcha preualebit strenuus atq; famoso militi vt in progressu p̄batōis p̄ncipij noni apparebit.

De virtute humiditatis
p̄ncipium decimum.

Quoniam est minoris virtutis ponenda humiditas in corporibus elementorū: sed forte maioris quam siccitas eorum.

Introductio decima.
capitulum vnum.

Quid sit elemētaris humiditas. q̄d ue siccitas patet in phicis. qualitates enī sunt p̄me que vocant passiuę: sicut calitas et frigiditas sunt qualitates etiaz p̄me sed actiuę. hūiditas aut appropatur aeri: et siccitas terre: caliditas vero igni: et frigiditas aque. De autē qualitates elemētorum sunt omniū qualitatū mixtorum p̄ncipia vt dictum est. et sunt in elemētis in vltimo gradu excellentie siue in tensionis vel extremitatis.

De humiditatis gradu
actione p̄ncipium. xi.

Humiditas mixtorū cōplexionalis ad tertium vsq; gradū inclūsue eleuari p̄t. aduc et ad quartū intendit gradū sicut et quilibet qualitatū p̄max.

Introductio. xi. ca. p̄m̄a. de humi-
ditate complexionali. et de gradu.

Humiditas complexionalis mixtorum est illa qualitas que resultat in eis p̄refractiones humiditatis elementaris vt in superioribus patet. sed gradus cuiuscunq; qualitatis mixti sunt mensure quedam q̄s inueniunt medici vt cognoscatur quāta sit intensio vel remissio alicuius qualitatis in qualibet herba seu medicina vt in q̄ mensura fuerit quilibet distēperantia opponat ei cū medicina contrarie qualitatis in eodē mēsurā: et vt sciamus vsq; ad quā mensurā distēperantie immutet corpus nostrū ab aliquo cibo vel medicina aut veneno aut alia re de immutantibus et alterantibus corpus hūanū et subueniam? ei cū reb? q̄liratem cōtrariā habentibus in tali mēsurā vel gradu vt inde corp? reducat ad temperiē.

Quorū sunt gradus medicinaz
et de singulo gradu. ca. scdm.

Gradus medicinae sunt quatuor. Primus est dum alius cibus vel medicina calefacit aut infrigidat vel ericat aut humectat corpus humanum ad remissum ut eius impressio vel alteratio sensu non percipiatur nisi multum iterata aut frequentata fuerit aut talis cibus vel medicina fuerit oblata in quantitate magna. medicina itaque huiusmodi qualificat locum in primo gradu. gradus autem secundus est dum alius medicina ubi gratia calefacit corpus: et eius impressio manifeste sentitur in occursum primo vel secundo non tamen haec alteratio pervenit ad infirmandum corpus et ledendum operationes nisi cum in frequenti usu: aut in magna quantitate medicina fuerit oblata. tertius vero gradus est quando medicina adeo calefacit vel infrigidat et cetera. ut inde corpus egrotat et eius operationes manifeste ledunt ita ut operationes sanas et incolumes. producere non valeat. nondum tamen haec alteratio pervenit ad corrumendum complexionem humanam: et mortificandum corpus vel membrum. gradus tamen quartus venenosis tamen appropriat: adeo. n. immutat corpus vel membrum ut mortificet et complexionem corrumat: hic est ultimus gradus qualitatis complexionalis ultra quem non est data alius intensio efficiet nisi sit qualitas elementis simplicis. Primus itaque gradus alterat et non percipit. secundus alterat et sentitur: non tamen infirmitat. tertius et percipit et infirmitat: non tamen corrumpt. quartus autem infirmitat corpus et corrumpt.

De efficacia avicenne contra galenum in capitulo de febribus sanguinis. principium secundum.

Allunt conciliator et eius consecrator super capitulo avicenne quod incipit opinatur est galenus. avicennam non bene exponentes neque galenum excusantes.

Introductio duodecima capitulum unum.

In libro quarto canonis avicenne discordant ipse et galenus. nam galenus in secundo de crisi ait quod nulla febris potest fieri ex putredine sanguinis que dicatur febris sanguinea: sicut causatur a putredine colere febris que dicitur colerica. et a putredine flammatis efficitur febris flammatica. et a putredine melancholicis febris sit melancholica. et motuum galeni est quoniam sanguis quando putrefit convertitur in coleram quare febris inde causata erit colerica non sanguinea. sed avicenna in illo capitulo: impugnat hanc opinionem multis modis. conciliator autem cum sua sequela in praesidium galeni opponitur avicenne atque cum magno impetu fridet et latrat in eum. nos vero avicennam his contumeliis immeritum et innocentem et volumus et honoramus in probatione presentis principii. et haec de introductionibus dicta sufficiunt.

Proemium in secundo tractatu.

In secundo tractatu premissa principia duodecim adducuntur probanda et verificanda. quorum disputatio eadem a nobis non fit ut adversam molestemus partem et opprimamus: sed ut ipsi veritati nostrum tribuatur suffragium cuius filia est omnis humana doctrina. si enim maioribus nostris obsequium et obedientiam propter veritatem prestamus quam ipsi lucubrantibus ac insudantes adinvenire: quanto plus ipsa nobis erit eligenda et colenda veritas: que nos homines facit: et a brutis discriminari compellit. est enim intellectus obiectus et rationis: que in ultima differentia ponitur definitionis humane. est etiam et ipsa veritas altiori modo contemplata. deus benedictus et gloriosus cui primo

debet charitas et obsequium quam disciplinarum omnium et scientiarum auctoribus. quandoquidem ipsi eius gratia et lumine haec omnia nobis prodiderunt: et eius immensa largitate. et fuerunt et erimus in eternum felices. Parcat ergo quisquis sit cuius in progressum currimus. et veritas alma diiudicet inter nos: cui corpus et animam atque omnia que nostra sunt commendamus.

Primum principium huius operis sustinendum est hoc.

Omnes humores naturales cum sanguine materia sunt nutrimenti membrorum: solus enim sanguis omnia nutrire membra non valet.

Evidentia huius principii primo consideranda est quod petrus aponeensis vir in primis cruditus conciliatoris divina tricesima auctoritate illustratus philosophorum: quorundam et medicorum tenet solum sanguinem purum realiter distinctum et separatum ab aliis humoribus materiam esse nutrimenti membrorum: non solum sanguineorum: verum et ceterorum omnium: quantumcumque sunt diversarum naturarum quod precipue probat ex omnibus causis generibus. materialibus. scilicet et formalibus: efficientibus: et finalibus. Sed quia eiusdem telis ipsum ipsum gnare proponimus: id presentis propositionis edificium in eisdem fundamus principiorum generibus. probatur ergo primo ex causa materiali sic. eadem est materia generationis et nutrimenti. si generamur ex sanguine cum aliis humoribus naturalibus ergo ex eisdem nutrimur. maiore probat in eadem divina conciliator. minore tenet Ari. secundo de generatione animalium dicens quod honorabilissima et principalissima particula animalis fit ex alimento purissimo et digesto: partes autem alie ex deteriore: et reliquis superfluitatibus. et hoc est quod per actiones caloris in materia generationis quodammodo perfecte digerit et ex ea fit cor. quodammodo superflue decoquit et ingrossat: et ex ea fit epar et alia quae complecti digerit et remanet imperfecte digesta et ex ea fit cerebrum. Inquit et avic. in sui divina animalibus quod in sanguine ex quo creatur principalia membra sunt tria. unum quod est subtile: aliud quod est grossum: et aliud quod est quasi flammaticum et a coactione diminutum et cor format ex eo quod est subtile: epar ex eo quod est grossum: et cerebrum ex eo quod est flammaticum frigidum. rone et firmat. nam sicut se habent elementa in generatione mixtorum ita se debent habere humores in generatione animalium. ait. n. avic. prima primi membra sunt corpora quae ex primis humoribus generantur mixtorum: quomodo humoribus sunt corpora quae ex primis ciborum generantur mixtorum: sicut cibi sunt generati ex primis elementorum mixtorum. huiusmodi. quoniam humores elementis generantur: et id dicitur elementum. scilicet per generationem elementorum. scilicet omnia quatuor elementa in quibuslibet mixtura perfecti generationis concurrunt et humores quatuor in generatione coincidunt animalium. Praeterea si solo sanguine puro animal generaretur quippe omnes partes calide fructarentur et humide: aliquidque spiritus frigida esset impossibile. ut et n. informatia non agit nisi mediante calore: quod quod magis infrigidat calidam ut ex ea frigidum generet: est impossibile. quod enim coactum est ut inquit auer. ierudari non potest. materia etiam secunda debet habere habitudinem ad determinatam formam: per distinctas dispositiones quibus disponat ad illam. secus autem est de materia prima: que cuilibet forme potest subiectari. de generatione primo. Sed sunt in corpore quedam particulae valde frigide. ergo non sunt ex puro sanguine. neque valet dicere ut conciliator divina praedicta quod in sanguine puro sunt omnes humores in potentia. Hoc enim dictum partim falsum est et partim frivolum. falsum quidem: quod quibus mela. et colera sunt potentialiter in sanguine: ex eo quod ipso corrupto eius subtile convertitur in coleram: et grossum in mela. de flammate tamen non potest verificari: quoniam per nullam generationem aut corruptionem sanguis purus potest in flammam converti. Est etiam frivolum quod sanguis purus nunquam convertitur in coleram et mela. per actiones nature ingredientis ad gene-

rariōez: aut nutritiōez. sed id fit p̄ter intentōez nature p̄pter causas cōtra natu-
rales et corrūpentes. ex quib⁹ sequit̄ qd̄ neq; fleuma; neq; aliquis al⁹ humor ē in
san. puro potentialiter: s̄m qd̄ ille san. est disposita materia generatiōis seu ali-
menti. Aduc aut̄ vltcri⁹ si san. pur⁹ solus esset materia generatiōis sequeretur
oēs hoīes sanguineos fore cōplōe naturali. nec aliquis esset dicendus coleric⁹:
fleumatic⁹ aut melācolicus. neq; etiā vilus fieret a natura citrini coloris: aut ru-
fus: et alius alb⁹: et reliquus plūbeus vel cinerici⁹. neq; iterū quidā naturali cra-
si valde calidus efficeret: iste frigidus: et ille siccus. neq; etiā corū cēt diuersa me-
dicina cōseruatiua. et infirma hui⁹ ḡnis incōueniētia se q̄rēt que maximā medici-
ne partē euerterent. et totā medicorū scolā desolarēt. et hec apud me est p̄batio val-
de p̄p̄nua demonstratiōi. p̄cedit enī ex concessis p̄positiōib⁹. et est p̄sertim cō-
ciliatiua aduersus cōciliatorē: qui tantā posuit distantiā inter cōplexiōē sangui-
ni et melācolici: d̄ra vigesima.

Probatur etiā isto modo nam oēs medici confitent̄ qd̄ et p̄fici non negāt ex
quolibet humore naturali quandā partem ire cum sanguine per venas vsq; ad
membra. quod etiam in sanguine de vena extracto et in vase ad ignem posito ostē-
dit experimētū vbi omnes humores naturales manifeste p̄cipiunt. querit̄ ergo
postq; illi humores cum sanguine decurrentes non nutriunt: vbi nāz sepe ratur
a san. aut per que loca euacuari possunt. cum insensibilis nō sufficiat resolutio ad
eorum expulsiōem: sunt enim quantitatis magne et substantie grosse ad insensu-
bilem resolutionem.

Probatur quoq; p̄positū principium a causa formali sic. diuersae enim forme
diuersas s̄m aptitudinē requirūt materias in q̄s intrudant. materia enī secū-
da vt dictū est disponitur ad determinatā formā p̄ distinctas dispositiones: qui-
bus nō eget materia p̄ma. Sed membrorū corporis forme sunt diuersae. alia est
enī cerebri et alia ossis forma: alia etiā cordis et alia splenis. ergo et corū nutritiō-
nū et materia debet eē diuersa. quapropt̄ non solo sanguine nutriunt̄ oīa. p̄terea
ille enī hūor magis aptus est vt mēbrū nutriat cui⁹ forma magis p̄portionalis et
simulat nutritiōe forme. p̄p̄ea quidem non omnibus cibariis omne animal nutri-
ri aptus est vt inquit ga. primo de virtutibus naturalibus capi. x. nam vt dicit
ip̄e ibidem transmutare in se omnia et omnibus assimilari est impossibile: nisi quā-
dam habeat cōmuniōē et cognatiōē in qualitatibus. quoniam cum ex ip̄o ali-
mento fit transitus in alitum: facilior et aptior erit transitus inter habentia sim-
bolum in qualitatibus et formis. Secūdo de generatiōe. et aui. in scdā primi capi-
tulo de signis cōplōnū dicit qd̄ cōuersio in genere p̄portionali facilior est con-
uersione ad contrariū. sed quibusdā membris colera maiorem similitudinē habet:
alijs vero flēma: et alijs colera nigra. plūq; sanguis pur⁹. ergo his erūt cōueniē-
ti⁹ nutritiōnū ceteri hūores naturales a sanguine. Idē p̄bat ex effectu nutriti-
ōnis. nā si puro sanguine oīa nutrirent̄ mēbra. ei⁹ sapor dulcis esset reperire in
cunctis nutritis: eēt etiā oīa eiusdē saporis. aīis h̄ non sit apud me verū p̄bat
tamen ex eodē conciliatore in allegato loco. sed illud nō sic euenit. ergo sanguine
puro oīa mēbra nutriunt̄ nō valent. Itē si solus nutrir̄ san. sequer̄ oīa mēbra in
suis formis s̄ilia fieri. hoc aut̄ falsum est. Sed ad hanc instantiā p̄dictus doctor
subtilis respōdet qd̄ nō sequit̄ mēbra fieri s̄ilia ex eo qd̄ nutrimentū corū sit s̄ile

qd̄ p̄bat p̄fice sic. nā necessitas in reb⁹ naturalib⁹ nō sumit̄ ex p̄materia vt au-
t̄ qui dicebant p̄fici. sed potius est sumenda ex parte finis vel forme s̄m doctri-
nam Ari. in secundo p̄ficorū. p̄p̄ea ergo membra s̄m diuersa quia diuersarū
operariōnū organa debēt esse. hic ē enim finis eorū: et non p̄p̄ea quod nutri-
antur ex vario nutrimento. sed in hac p̄batione meo videre cōciliatorē peccat p̄
falaciam s̄m quid ad simplr. quod declaratur sic: nam vt habet in p̄ficis necessi-
tas in rebus naturalibus est duplex. quedam enim est necessitas absoluta: et hec
apropriatur materie. alia aut̄ est necessitas ex suppositiōe seu cōditiōnalis: q̄ ap-
propriat̄ fini. cui⁹ exēplū ponit albertus: nam in ferra inuenitur duplex necessi-
tas. vna est absoluta: et est quod necessario debet esse ex materia ferrea: aliter nō
erit apta ad formam ferre suscipiendam. alia est necessitas ex suppositiōe seu cō-
ditiōnalis: et est quod ferra debet esse dentata et dura ex conditione finis. et est p̄-
p̄terea quia finis eius est diuidere dura sicut ligna. et vocatur ista necessitas con-
ditiōnalis seu ex suppositione: quia ad ipsam supponitur aliqua cōditiō. q̄ est
quod debet esse dura. si habet diuidere dura. sic etiam dicēdum est de membris
nostri corporis. et enim ossa verbi gratia de necessitate absoluta debent esse ex
materia ferrea puta melancolica: aliter enim non esset apta ad formam ossium
recipiendam. et ipsa quidem ossa debent esse dura si habent esse sustentaculum et
tanquam fundamentum aliorū membrorū. cum ergo arguitur quod necessi-
tas in nutritione non est sumenda ex parte materie hoc est verum de necessitate
scd̄m quid seu cōditiōnali. secus autem est de necessitate absoluta: de qua loq̄-
mur in p̄senti. ex quo sequitur de necessitate absoluta membra fieri debere simi-
lia scd̄m formas et accidentia si materia omnium eorū esset vna et scd̄m partes
vniiformis ac similis aptitudinis. neq; etiam valet dicere vt gentilis et alij quod
in ip̄o sanguine naturam sanguinis puri retinente sunt partes etiam diuersae in
subtilitate et grossitie: etiam in calitate intensiori et remissioni: ex qua quidem di-
uersitate poterit cārī mēbroz diuersitas atq; etherogeneitas. hec. n. rō ē ad pla-
citū: n̄ tñ satiat̄ intellectū. diuersitas. n. p̄riū s̄m puri ē res pua q̄ sufficere dūta-
gat ad causādū diuersitatē inter mēbra s̄m sanguinea et pres eoz. n̄ tñ potēs erit cārī tā-
tā elongatiōez et differētiā q̄lis ē in cerebri et ossa: aut in cartilaginē et testiculorū
carnē: et alia id ḡnis: q̄ qd̄ tā grādīs s̄m formas eoz p̄tiales differentia requirit
māez ex q̄b⁹ sit nutritiōnū formaz et d̄ra magna: q̄lis nō ē in pres s̄m puri
vt patet intuenti nō proteruo et pertinaci neq; iterum valet dicere quod in sper-
mate est parua diuersitas partium et tamen ex eo generantur membra: saltē sper-
matica magne diuersitatis. ad hoc enim respōdemus quod in ip̄o spermate s̄m
quattuor humores naturales sicut et in humiditate quarte digestiōis ex qua des-
cisū fuit: ideo h̄ pres valde diuersas ex q̄b⁹ singla p̄ficiūt̄ mēbra. S̄z p̄batio n̄re
p̄positiōis ab efficiēti cā. sit isto mō: qm̄ diuersoz agētiū diuersos fines itēdētū:
mā actiōis eoz d̄z eē diuersa: s̄z vni⁹ cui⁹ qz mēbri virt⁹ imutaria et assimilaria diuer-
sa ē ab alteri⁹ mēbri imutaria v̄tute p̄ma pi. ca. de v̄tutib⁹ n̄alib⁹ q̄b⁹ m̄strat. et ē
he v̄tutes respiciūt̄ diuersos fines: s̄m qd̄ cui⁹ h̄ mēbri finis differt ab alteri⁹ mēbri
fine: vt p̄ oēs libros d̄ inuamētis p̄ticiat. ḡ materia nutritiōis cui⁹ libz mēbri
ab alteri⁹ mēbri mā diuisa erit: ad modū. s. et p̄portioez diuersitatis q̄ iucit̄ it̄ ip̄as v̄-
tutes agētes. vbi. n. pua fuerit d̄ra it̄ v̄tutes nutritias: pua ē erit in alimēta et sic
de magna diuersitate intelligēdū ē. p̄terea oē agēs req̄rit māz sue actiōis dis-

posita. secundo de aia. s. virtus ossium et nervorum nutritiva est agens in re nutritiva. requirit ergo materiam nutritivam dispositam: talis autem non est sanguis purus cum ipsa sint frigida natura et sicca: ipse vero calidus et humidus ut in capitulo de complexionibus membrorum. Ad eandem de finali sic ostendit: quoniam ut dicitur aui. per primum capitulo de virtutibus naturalibus quibus ministratur est conservatio individui et speciei causa finalis nutritiva. Hoc autem oportet fieri per conservatores membrorum individui calidorum velut cor: frigidorum velut cerebrum: humidorum velut epa: et siccorum velut ossa. id autem fieri non potest nisi per alimentum calidum velut san. frigidum velut flamma: humidum velut san. siccu velut melancolia et colera. quoniam sicut egritudo suo medicatur contrario. secunda aphorisma. et tertio tegui ita sanitas suo sibi conservatur contra primum. ergo per huiusmodi finem conservatio et omnium membrorum conservatio omnibus dat humoribus membra nutrire naturalibus nec solus san nutrit.

Ecce insurgit adversus nos conciliator contra predicta multis modis secundum plura causas generalia actum nutritivum constituendum. primo ergo a causa materiali arguitur sic. Eadem est materia generalis et nutritiva: ex quibus. n. sumus ex eisdem nutriti. unde in secundo de generatione animalium et secundo colligitur. id est datur nutriti et materia. sed sumus ex solo san. tanquam ex materia ut tria. per totum primum et secundum de generatione animalium. et ga. inquit in secundo naturalium capitulo secundo. Denique: artaria: nervi: cartilagine: pinguedine: adipem: membrana: et medulla in sanguinea esse: ex san. tunc generata. Hoc est ratio. probatur. quoniam in vulva non est colera: neque melancolia in actu. secundo colligitur capitulo primo et naturalium virtutum secundo capitulo primo inquit ga. san. est materia una et uniformis summissa semini. idem sentit in quinta aphorisma. dicens embryonem generari ex puriori parte san. menstrui et ex eo nutriri. ergo solus san. nutrit. secundo arguitur sic si melancolia cum san. aliquid membrum nutrit velut ossa: aut ipsa in nutritione huiusmodi membrum nutrit migrata cum san. aut separata. non quod separata quod probatur aucte et ratio auctoritas est aui. dicens eam cum san. mitti per venas ad membra. ratio autem probatur sic: nam si membrum nutritur et dividitur a san. et mela. tunc membrum non esset eiusdem forme et eiusdem virtutis atque in se. quod non est dare: quod unaquodque res per unam formam habet unicum esse. ergo mela. non nutrit a san. separata. neque est sanguini migrata facit nutrites obtinere melancolicam virtutem in migratione adeo ut dicatur ossa fieri dura: propter materiam melancolicam sanguini migrata. quod si enim membrum absque proportione nutritur per a san. quod ab alio humore. quare nutrites virtutem obrinebit sanguineam non melancolicam. cum ergo reliquum humorum a san. neque dividitur nutrit: neque nutriti in migratione virtutem tribuat: sequitur solum san. nutrire membra: et reliquos velut superfluos existere. Tertio arguitur sic. cerebrum quod valde flammaticum est sanguine puro nutrit. ergo et reliqua membra. auius per. in primo de sono dicente quod san. quod est in capite sit tenuissimum et purissimum. quod ratio ostendit nam iste san. diu fuit primum cum corde et cum spiritu vitali: quod calidissimi existunt. neque potest dici quod postquam est in cerebro sit flammaticum. nam quod coctum est incrudari non potest secundum hanc et auer. Item medulla quod est ex san. puro calida et humida nutrit ossa melancolica contra. li. ergo a fortiori reliqua membra san. puro nutrit. hec sunt tria argumenta a causa materiali nutritivis sumpta quibus nos conciliator infesta revideat. Ad primum ergo non concedit nos ex solo san. generari distincto. scilicet ab aliis humoribus naturalibus. neque ari. galeni quod dicitur hoc modo sunt intelligenda. scilicet per san. intellige massam sanguineam cum predominio san. omnium humorum naturalium prout. hec. n. est intentio saltem galeni. vel dic illam esse opinionem ari. et auer. cum eorum consuetudine. nos vero in presenti hypo. sequimur et ga. atque cum aui. numerosam illustri medicorum acie. inquit. n. ga. in secundo elementorum hypo. autem praesensuit eos quod dicebant solum san. nutrire in subtilitate

considerationis in cursu naturali. et dicit quod generatio et augmentum et nutrimentum sunt in corporibus naturalibus ex humoribus quatuor. et provocaverunt eum ad hoc ut videret illud: due res quarum una est id quod vidit de vehementia diversitatis in forma corporum sanorum cui simile non esset possibile invenire in eis: si humor radicalis non esset nisi unus. Et. ij. est id quod vidit de vehementia diversitatis naturae membrorum: cum quod non est simile ut generatio eorum in principio facta sit a subiecta una: neque ut omnia nutriantur specie una nutrimenti. Et aui. prima prima. inquit. Sa. quod dicit quod humor naturalis solummodo est san. et alij humorum sunt superfluitates quibus non eget non dicitur verum. si enim solus san. est humor qui membra nutrit: omnia in suis conspectibus et ceteris similia foret os namque carne durum non existit nisi quod san. cui subiecta dura melancolica fuit admixta ipsum nutrit. neque cerebrum mollius est carne nisi quod san. guini quod ipsum nutrit subiecta mollis flammatica fuit admixta. hec aui. negat ergo ex san. solo generari membra. Ad secundum vero dicendum est quod mela. naturalis nutrit sanguini migrata: et facit nutrites obtinere melancolicam virtutem: non absolute sed respectu. scilicet per comparationem ad nutrimentum membrorum sanguineorum sicut vinum cui aqua miscetur per relationem ad puram aquam obrinebit virtutem: quod visus in migratione quantitate: atque vigore superabundet. acquirat san. ab humoris melancolici migratione: id quod aqua vel vinum cum migratione terre. scilicet spissitudine et soliditate qua prepat ad recipiendum formam rerum solidarum in quibus figure impressae retinentur et conservantur hanc enim dispositionem acquirunt humidum ex admixtione eius cum sicco. prima prima ca. de ele. Dia ergo membra corporis humani ex san. generantur: atque nutritur. quod tamen in se differunt: secundum differentiam humoris qui cum san. defert ad eorum nutritionem. quare quodam dicunt sanguinea velut caro simplex: quodam flammatica ut cerebrum: alia colerica ut pulmo: et reliqua velut ossa melancolica. neque est erit concedendum quod si membrum absque proportione nutritur a sanguine quod a colera vel alio humore. id enim non constat ad hoc ratio vel aucte medicorum per. Ad tertium dico quod san. quo nutrit cerebrum non est purissimum: sed migrat ut ait aui. subiecta molli flammatica. neque ari. auctas in presenti comprobatur. et quod visus fatcamur eundem sanguinem in corde extitisse hoc tamen non probatur ei admixtiones. quoniam in corde recipitur massa sanguinea ex omnibus humoribus coaceruata: quod admodum erat in epate. ad confirmationem negat quod medulla sit ex sanguine puro: sed melancolico. neque est concedit eam nutrire ossa nisi per viam refocilationis: ut alibi probatur. Impugnat nos iterum conciliator argumentis sumptis a causa formali. primo sic. nihil nisi dulce nutrit: sed solus san. inter humores dulcis est: ergo solus sanguis nutrit. probatur etiam ex effectu nutritivis. quod cum alimentum tandem transmutet alitum: si membrum saliquid ex colera aut mela. actualiter nutritur: eorum saporibus manifestos esse reperire in nutritis: quod non fit. nam pulmo ex sanguine nutrit colericissimo: non tamen gustat in eo amarum sapor. ergo solus san. nutrit. Ad primum istorum dicendum est quod penes ari. sententia nihil nutrit nisi dulce cum teneat nullum humorum. nutrire membra: preter sanguinem quod dulcis est. atque hec opinio apud nos refellit tenentes non tamen dulce sed est potius: amarum: insipidumque suo modo quodlibet alimentum esse membrorum quorumdam: non quod simpliciter sed in migratione sanguinis. vel dic quod ex omnibus humoribus naturalibus in nutritivis concurrerit resultat sapor dulcis: propter sanguinis virtutem et predominium: ut per in san. per flebotomiam extracto: cuius sapor non gustatur amarus vel potius: cum tamen ibi sunt colera et mela. quod post sanguinis coagulationem distincte discernunt. vel dic iterum quod quod visus colera ru. sit amarulenta: et nigra sit potius: cum tamen in alias digestionem transmutatur antequam nutriant remouet ab eis amaritudo et potius. cui declaratio parum

infra videbis. Ad aliud dico qđ humores p̄s q̄s mēbra transmutēt transmutant et ip̄i: et p̄ plures transcūt digōes q̄b' eaz variari sapes necesse ē: quēadmodū sit in fructib' q̄ añ maturitatē p̄ plures transcunt digestiōes. Eniūero vna añ murationē. Acerbū: atq; pōticū afficit gustū: q̄ in digōis cōplēto delectabilem ducit saporē. In pomis quoq; piris: et prunis: ceterisq; hoc gñe idē poteris iudicare. Ita ergo dicēdū erit de cole. et mela. q̄ ad mēbra p̄ plures digōes deferunt perq; trāsūt in alias hūiditates q̄s eodē non fuare sapes nemo inficiari dō. Quā amara cicorea dulcē gñat san. seu flēma: mel quoq; dulcissimū vertit in amarissimā colerā: sic vtiq; et pleraq; alimēta ad vltimū vsq; finē. suos nō lz retinere sapes: imp̄merq; in mēbra: q̄ ab eis alunt: confouenturq;.

Ampli' venit aduersus nos q̄ciliator: et arguit rōe sumpta a cā efficiēti p̄mo sic. Quā v̄t' imutatiua q̄ ē agēs i re nutrimentū. opaf p̄ calidū et hūidū. Hūido. n. māz p̄pat et calo formā iducit ad restaurādū. Quā ex parte calidi sit facilis actio i māz: qz calin ē magis actiuū. Et ex pte hūidi sit facilis receptio. alr eni nō fieret actio: cū agēs mām req̄rat dispositā. Quā ergo san. sol' sit calid' et hūid' et ad huiusmodi passionē dispōit' et p̄portionat': eundē solū nutrire sequit' int' oēs hūores. Et cōfirmat. Quā pctm̄ ē fieri p̄ plura qđ pōt pauciorib' p̄fici. lz ex san solo p̄t ceta mēbra nutrir: cum insint ei alij humores in potentia ergo etc.

Ad hoc autē rōdēdū erit virtutē imutatiuā diuersimode agere: s̄m mēbroz diuersitatē quoz ē virt'. q̄busdā eni mēbris p̄pat alimētū ex mā valde cala et hūida: hec. n. ē hñs cū eis maiorē similitudinē: et similitudinē: q̄lia sūt mēbra carnosā. alij s̄t p̄pat nutrimentū magis solidū et siccū p̄ duriciē sue subē. alioq̄n eni i suis actionib' et ministerijs cito deficerēt ossa: corūq; absumerent corpora: mā coz existente tenera atq; flugibili: qđ totū opaf v̄t' mediāte calo instrumētali et hūido p̄pari uo māe: alr tñ et alr put exigit mēbroz diuersitas i subā: ac i coz actionib'. sic eni ad carnis restorationē adducit nutrimentū sibi queniēs et hōgenū vt dictū ē: ita ēt i ossū nutritionē elegit māz sicca: q̄s d̄sponit parua hūiditate: vt cedat actiōib' et linearitōib': et remissa caliditate cōplet: et donat ei q̄s merēt formā. qz ergo agētia nālia opent calido et hūido: nō tñ oia opps agere scmp i māz calidā et hūidā vt ad sensum p̄s. Ad q̄firmatōez v̄o nihil ē diceñ fundat eni se sup id qđ p̄cipue negat illa etiam potētia iam frustrata est in preteritis.

Arguit et vltimo ex parte finis sic. Quoniam ad hoc est generatio: et etiam nutritio ordinata: vt diuino perfruamur et optimo. Hoc autem fiet per id quod optimum est puta sanguines: qui optimus est inter humores: vt ysaac sebzium primo: et Ga. clementozum: et complexionum secundis. Secundo arguitur sic: Que vite conseruationem impediunt. Nequaquā sunt dicenda nutrire cum nutritio ad vite conseruationem ordinetur. Melancolia vero ip̄am impedit: cū sit frigida et sicca: q̄ est dispositio mortis causatiua vt Ari. et hali. dicunt. Sicut colera ru. est huiusmodi conseruationis impeditiua. vnde Ga. inquit. fel nō est p̄p nutrire: cū nō sit alicui' gñat: sed purificatio quedā. Et id antiqui dixerūt qđ cā viuēdi plurio tēpore ē nō habere fel: sicut in ceruis et q̄busdā aialib'. Etia colera ru. ē cā putrefactiōis et febris tū p̄p destitutionē ei' a regimie nāe ex odiositate nāe ad eā: tū ēt p̄p similitudinē ei' cū febr: e: q̄ ē quersio caloris innati in igneū. ex q̄b' inferē cole. ru. vite conseruationē ipeidire et q̄ q̄ns solū san. purū et singularē nutrire etc.

Ad primū dicēdū est quod q̄uis san. sit optimus inter oēs hūores naturales: nō tamē est optimum nutrimentū respectu cuiuslibet mēbri: sed respectu cordis: et spūs: mēbrozūq; sanguineoz. Sufficit ergo q̄ ad optimū finē ordinati sumus vt nutriamur sanguine puro s̄m optimā partē n̄ri corporis: q̄ est spūs et cor vt infra declarabitur. reliquas vero partes que velut instrumenta variāz opationū create fuerunt diuersāz cōplonū: prout exigit totius cōplēmentū: et integritas oportuit nutriri ex mā sibi sili et p̄portionata q̄lis nō est san. pur' s̄z mixtus ad modū mixtionis et etherogeneitatis mēbri cuius in alimentum venit: et tunc erit optimum nutrimentū cū fuerit optime dispositū ad suscipiendā formā mēbri illius. et sicut nō oia mēbra sunt optima lz ad optimum finē sint ordinata: ita ēt cōuenit vt nō oia nutrimenta sint absolute optima: s̄z sufficit qđ respectiue sint talia s̄m meritū et exigentiā vniuscuiusq; particule. Ad aliud dico qđ colera et mela. nāles nō impediunt vite cōseruationē dum aplicant mēbris quib' cōueniunt nutritis imbecillitate mittunt quo nō queniūt: aut abūdāt in corpore plusq; opps: tunc impediunt sanitatē et vitā. q̄re dictū ga. nō nocet nobis. colera eni q̄ est in felle magis est superfluitas q̄s nālis: colat eni et ad fel transmittit vt corpus mundet a superfluitate: q̄ ēt ad ventrē vadit et in secessū mittit. p̄ma p̄mi ca. de humorib'. Nos vero loquimur de humorib' nālibus qui cum san. vadunt p̄ venas: et ad loca sibi a nā deputata in hūiditates cōuerfi delegant: auctas ēt antiq̄uoz lz sit pulcra nō tñ est euangelica: q̄ ēt cōcessa nihil agit cōtra nos. qm̄ nō habere fel est signū qđ colera non superfluit q̄re nō impidit vitā. Hoc ēt nos fatemur qđ superfluitas colere vite conseruationē abscondit: sicut eius diminutio et defect' ēt i cā vt armonia corporis perturbata labefactaret aial: Ad aliud cū arguit qđ cole. ru. est cā febris et putredinis etc. illud est verū dū ip̄a modū atq; p̄portionem excedit: nō tñ cum indebita mensura q̄litateq; gñat: s̄z p̄seruat a putredine: p̄ bonum temperamentū qđ ex admixtione eius cum reliquis hu. nālibus in massa sanguinaria dissultat. Et sic damus ad miniculo diuino finem p̄ncipio primo.

Membroꝝ animalis tempore atq; nobilitate sunt priora composita simplicibus. Principium secundum.

Sequitur prime partis probatio. s. qđ mēbra composita sunt tempore p̄o simplicibus p̄mo sic. Illa eni tēpore sunt priora mēbra q̄ ante alia gñant. Huiusmodi sunt cōposita. p̄ cor eni s̄m aliquos p̄ri' gñat et apud alios cerebrū aut epar. xxj. etij. ca. de gñatiōe embriōis. q̄q̄dē oia sūt cōposita p̄ oēs auctores. **C**Secundo sic. illa enim sunt priora mēbra s̄m tempus q̄ primo recipiūt aiaz. Anima nāq; et quelibet forma est: q̄ dat ēt rei in logicis et in phicis. Sed mēbra composita priusq; simplicia recipiunt animam vt p̄s de corde qđ pōit ab ari. p̄s viuens et vltimum moriens inde morte et vita: idem erit diceñ de reliquis mēbris principalibus respectu simplicium particularū.

Tertio sic. illa que habent rationem actus sunt priora tempore habētibus rationem potentie respectu diuersozum eiusdeꝝ speciei methaphisice. it. Mēbra vero composita habent actus rationem. patet. quoniam sunt mouentia respectu

placitum. ad motum enim cordis mouentur artarie: et ad musculorum motus simplicia mouentur. Sunt etiam organica ratione tribuentis et simplicia suscipientis. hinc adue-
riones agentis. quoniam anima que est agens ipsa sunt organa principalia ad completum actum mo-
tus et actiones. prima prima. ca. de membris instrum. aut ad eam reducit agentem secu-
do philosophorum et quinto methaphisice.

Quarto sic radices priores sunt tempore ramis vel ortis a radicibus. Sed mem-
bra composita sunt radices. A corde enim nascuntur arterie et vene secundum Ari. ter-
tio de partibus animalium: et nervi oriuntur a cerebro secundum Galen. et fere omnes medicos: vel
a corde secundum Ari. et Aui. et vene ab epare secundum Galen. et Aui. et alios medicos. corde vero nas-
cuntur a masculis ut Aui. et alij. alia autem membra simplicia vel sunt ad replendas va-
cuitates sicut caro: vel ad motum et sustentationem aliorum membrorum sicut ossa: duodeci-
mo de animalibus et tertio de partibus animalium et prima prima. vel ad alias utilitates que ad bene-
esse postremo a natura sunt producta. ideo hinc ortorum et posteriorum ratione et sic tandem
composita membra simplicibus sunt priora secundum tempus.

Probatio secunde partis. scilicet quod composita sunt priora nobilitate atque perfectione.
primo sic. Primus enim dicit dignitate atque perfectione quod est excedens secundum pote-
statem tam in naturalibus quam in acquisitis methaphisice quinto. ideo membra composita po-
tentiora atque fortiora sunt simplicibus. cum in ipsis sint vite principia: fons et origo
virtutum: et caloris naturalis: et principium permanentie perpetuitatisque totius speciei: ut patet
de corde: cerebro epare et testiculis.

Secundo sic que hinc ratione cause efficietis: formalis et finalis nobiliora sunt et digni-
tate priora hinc ratione materiae. Sed membra organica hinc ratione agentis ut est proba-
tum: cum ipsa sint anime et virtutum principalia instrumeta. Sunt sicut ratione forme respectu mem-
brorum consilium. Sunt enim organica velut totum et consimilia velut partes. totum autem
ad partes habet ratione forme methaphisice quinto et philosophorum secundo. Sunt et postremo
ratione finis quoniam membra consimilia sunt per organica que ex eis componunt. secundo collig. ca.
pitulo de actionibus et passionibus membrorum et prima prima. Simplicia vero membra
ratione hinc materiae sicut et quilibet pars relatione ad totum quod ex ea constituit.

Tertio sic. quanto aliquid a simplicitate secedit in mixtis et ulteriorem accipit com-
positionem tanto perfectius est et eminentioris nature: que animalia imperfecta inter alia
formam sibi et materiam ignobiliorem sortiuntur ut anulosa et huiusmodi alia: non hinc par-
tium etherogeneitate. Non vero inter omnia corruptibilia eminentiorum perfectiorumque
naturam obtinuit: pro eius multiplici compositione: et organizatione. ut ait Albertus. xxj. de
animalibus. Sed membra organica sunt simplicibus compositiora. Sunt enim secundum aucto-
res duplici compositione: una quod ex elementis que simplicibus participant: alia vero ex
simplicibus qua differunt ab eis: conciliatoris dicitur. xx. et lxxij. et Ba. primo de morbo
et halia. theo. vj.

Quarto sic. cuius forma perfectior est ideo perfectius erit et nobilior: cuius forma
sit actus. Et perfectio eius cuius est forma. Sed membrum compositum perfectior est
habet formam consilium: cum contineat in se formas simplicium sunt enim membra simplicia in co-
posito sicut trigonus in tetragono: insuper et habet formam compositum. Quare membra
organica priora sunt etiam nobilitate homogeneis. Et si bene consideras ex predi-
ctis rationibus poteris componere plurias alias que causa breuitatis in presenti obmittuntur.

Sed aduersarius contra premissum principium non absque ratione insurget. Et primo

contra eius primam partem dices sic quoniam partes earum dum toto sunt tempore priores: et ele-
menta elementaris. Sed membra quidem simplicia instrumetalium compositione partes sunt.
Erunt ergo priora in tempore. Et deducitur usque ad sensum: quoniam. n. cor. cetera que mem-
bra generant composita per partes simplices eorum partes nam producit ex quibus tandem ipsis
composita totum ac ducit in esse.

Secundo sic. cui enim primo et principali composito aduenit membro. ipsum membrum prius fore
existimandum est. Compositum enim inquit Galen. est subiectum membrum: et ipsius factrice. primo de iu-
uamētis membrorum ca. secundo. Et in libro de secretis ca. j. Sed Compositum simplici par-
ticule inest prius: et per ipsam compositum. patet per totam medicorum scolam. membra namque habent
genera sunt quibus primo ex elementis aduenit compositum et composito. primo de accidenti
et plerisque locis.

Tertio sic. propterea quod in proposita conclusione dictum est prius incepisse composita. iuuat
querere an hoc prius intelligat ante aduentum forme animalis: vel in ipso actu seu fieri in-
troductionis forme: aut post. Sed non est dicendum prius: propter primam rationem. Quoniam nam
non committens saltum: sed per debita media via sibi preparans. Partes simplices generabit
prius: ex quibus organicas construendas intendit. Nec utique secundum erit possi-
bile. Introductione etenim forme non habet fieri: cum non sit motus philosophorum quinto. Est. n.
instantanea generatio subiectalis primo de generatione. neque adue poterit stare tertium. Quoniam
post anime introductionem omnia membra simul inueniuntur facta: neque unum ante reliquum:
alioquin generatio non fieret in instanti sed per spacium ac temporis interualla.

Quarto sic. illud siquidem membrum est prius quod sine altero potest inueniri: et alterum sine
ipso penitus non existat. Sed membra contingit reperiri consilia sine compositis: composita
vero minime sine simplicibus. Quapropter concludendum est in composita tempore
fuisse priora.

Alterius contra secundam partem propositi principij arguitur primo sic. Quoad mo-
dum enim subiecta preualent accenti: ac ipsum nobilitate antecedit. Quod ipsa sit ens absolute et ipsis
secundum Galen. vij. methaphisice. Ita membra prius similia sunt priora secundum nobilitatem: membris
compositis. Quod quod membrum propositum non est aliud preter membra simplicia talia: aut talia ag-
gregata ipsis manentibus in suis formis et substantijs: sicut statua est es talis plasma-
tum. Illa utique compositum accidit membris simplicibus et per ea diffiniunt seu notificant. com-
posita: velut accenti per suum subiectum. Et sic proposita eatenus sunt accenti que differunt a sim-
plicibus. Et hac eadem ratione potest et calumniari prima pars conclusionis: cum subiecta priora quo-
que secundum tempus ponatur accidente septimo methaphisice.

Secundo sic. ideo membrum perfectius est per quod principaliter anime actus perficiuntur.
Hic est enim finis membrorum: a quo sortiuntur suam nobilitatem. Sed in unoquoque mem-
bro composito est una particula consilium per quam anime actus perficiuntur: et alie partes sunt
quo adiuntes. primo de accenti et morbo ca. vj. et in libro de optima compositio ca. ij. Et
confirmat quoniam actio membrorum officialibus communiter attributa ex composito dependet que prin-
cipaliter debetur membris homogeneis ut probatur conciliatoris dicitur. lxxij.

Tertio sic. quanto aliquid magis habet de unitate tanto amplius entitate perficitur: atque ideo
nobilitat. Quoniam unum et ens conuertuntur: sunt enim idem et una natura methaphisice quarto. Sed
membra consilia unitatis nature et homogeneitatis perfectionem indubitanter participant quod
et eorum nomen ostendit. Officialia vero pluralitatem necnon etherogeneitatis ignominiam
pre alijs sortiuntur.

Quarto sic ea que sunt necessaria ad esse individui nobiliora sunt his que ad bene esse cum illa essentialiter natus rei ingredient: hec autem accidentaliter. Sed membra que dicitur simplicia ad constitutionem necessaria sunt animalis. In omni enim animali est de necessitate sensus tactus primo de generatione animalium et secundo de anima: que potest membrum consistibus perfici: ut est videre in imperfectione et annulosis in quibus fere nullum apparet membrum partium diffusius. Alii namque sensus et organa que plurima ad bene esse tamen velut coadiuvantia constituta fuerunt. Quare simplicia membra dignitatis prioritate pre organicis obtinebunt.

Sequitur ad argumenta respondere prima parte impugnata. Unde dicendum est ad primum quod simplices particule que sunt partes membrorum compositorum forte prius generantur suo toto vel saltem simul perficiuntur cum eo. tamen iste particule non sunt membra respectu animalis: sed sunt partes membrorum animalis. Nos autem intendimus comparatione facta membrorum ad membra. Contra quam de natura simplicium membrorum est ut quilibet pars conveniat suo toto penes definitionem et nomen adeo ut quilibet pars carnis sit caro: et ossis os. pro carne. carne. de membris: et primo de accenti: et secundo theo. ergo pars simplex in officiali repta nomen totius definitionemque habens: et dicitur membrum respectu animalis. Dicendum quod pars carnis est caro et nervi nervus: falso tamen diceremur esse unum membrum integrum: sicut et membrum compositum cui de comparari. Quia de re comparatio est inique et non ceteris partibus intellecta. et maxime cum in natura conclusionem membrum compositum alteri membrum comparamus non suis partibus intrinsicis. Contra. nullum membrum simplex inventum est quin compositionem ingrediatur organicorum: quare talis comparatio ceteris partibus intellecta fieri non potest. cum nullum simplex possit dici membrum integrum: sed membrum pars. Unde dico quod quibus membris consistit in quolibet eorum parte sit pars membrum compositum. Attamen quantum ad eorum totalitatem membrum dicitur animalis: habetque in corpore proprium officium et operationem: ut pars in nervo vena: artaria et reliqua huiusmodi quibus debet fieri comparatio ad sensum in se propositionis.

Ad secundum dico quod compositio triplex est. prima que dicitur compositio inata simplicibus accommodata particulis: et hec est illa que dicitur que ex actione adinvenit et passione que dicitur elementorum resultat: non tamen in membris animalis invenitur: verumtamen in quolibet mixto perfecto ex cursu quatuor elementorum. Est et alia compositio dicta influens que in membris caritur ex motu et transitu spiritus super ea. Tertia tamen est compositio inata per influentem actuata: et est ipsamet compositio inata membrorum: que a spiritu transiente per ea et disponente actuatur: disponiturque ad aliam animalis receptionem et ad eorum operationes exercendas: atque perficiendas. Cum igitur argumentatur quod compositio primo et principaliter adveniat membrum consisti: concedendum est de compositio primo modo considerata que non magis facit ad esse animalis quam alicuius alteri mixti. Compositio tamen secundo et tertio modo considerata que est propria compositio animalis prius inest membrum composito. Quoniam compositio influens a corde primo in reliqua membra diffundit proprie organica. cum sint actionum organa principalia: et sic in nata actuata per influentem que ad actiones est magis competit officialibus membris quam simplicibus: ex quibus pars auctoritatum intellectus et argumenti solo.

Ad tertium dico quod illa prioritas que dicitur intelligatur per quolibet in argumento positam divisionem conclusio tamen stat va. namque ante adventum forme animalis membra generantur composita simplicibus prius neque obstat ex prioribus compositi homogeneis. cum illa nullatenus ad animalis compositionem facta dicantur membra: sed membrorum particule: ut dictum est. et durate forme seu anime introductionem membrum composita generantur prius. ipsis enim anima imittit aerea. apud simias. u. ari. et pipareticos cor primo vivit: deinde eo disponente reliqua membra mediante spiritu et calore vivifico anima introducit in ea. Neque obstat dicere generationem substantiales instantaneam debere esse. quam quilibet harum particularum in eodem instanti quo ultimatim disponit recipit

animas: et sic postquam non erat pars animalis. et sic totum animal generatur in instanti cum quilibet pars eius generatur est in instanti. Sed contra. quod si sic esset sequeret quod una et eadem forma per plures generationes informaret unam et eandem materiam: et sic generatio substantialis non esset simplex sed composita: quod est contra philosophum in primo de generatione. Unde non est inconueniens in generatione virtutis entis compositi ex partibus heterogeneis plures partiales generationes concurrere: sicut quod una pars alia disponit quemadmodum videmus fieri in corruptione. Et tamen corruptio prior subalis alicuius animalis incipit a partium corruptione ipsam constituentium: ut sensu apprehenditur dum aliquid mutillat membrum: vel estiomenatur: aut ex alia causa corrumpitur: deinde aliud et aliud: et sic incessanter eueniat usque ad totius entis corruptionem: ubi quispian non negabit in una et eadem corruptione totam plures partiales concurrere. et eodem modo dicendum erit de generatione. Et quibus introductio anime et eius per omnia membra diffusio et illuminatio in breui tempore fiat: hoc tamen non prohibet quod membra priora: quodammodo anime receptionem extitisse posteriora. neque huiusmodi contrarium intendit philosophus cum probat in primo pigeneos generationem subalem fieri simpliciter. hoc enim intelligitur quoniam sit ex non ente simpliciter. hoc est ex non ente in actu. s. ex materia prima que non est in actu sed que est in potentia ad formam acquirendam. Quare auertas philosophi non nocet nobis. maxime cum illud totum proprie intelligatur de generatione elementorum quorum nulla est materia preter materiam. sed contra. probatur enim cor et cetera membra principalia animas recepisse antequam reliqua membra. antea ergo que anima per omnes partes diffundatur ponatur cor animatum et reliqua membra minime: et tunc aut erit animal iam in actu: aut non. sed non est dicendum quod sic. cum aducit in potentia sicut plurimas eius partes: et non dum receperit actum animalis. neque quod non. cum anima sensitiva et motiva: que est animalis forma: iam actuauerit cor. erit ergo animal et non animal: quod est contra primum principium metaphysicis. Unde dico quod in eodem instanti quo anima recepta fuerit in corde antequam ceteras irradiauerit partes solum cor est animal: incompletum tamen et imperfectum: et nullum aliorum membrorum est pars animalis. s. in actu: sed in potentia tamen. Atque cum anima totum actuauerit corpus: tunc erit cor non animal dicendum: sed pars animalis: principalissima tamen: et sibi ipsi ex se solo sufficiens colligitur. ceteris omnibus indigentibus ea. Notandum tamen quod cum dicimus animas esse in corde prius et principalissime intelligimus hoc proprie spiritum existere in eo sub anima principium et immediatum ut in posterum declarabitur sancte deo. Erunt itaque cor animal: et non animal dicendum respectu diuersorum. ex dictis patet quod est post anime introductionem animalis membra composita prius informantur et actuantur: ac si esse deducuntur: et simplicia posteriora.

Ad quartum vero argumentum ex dictis patet responsio: et quomodo rationabiliter potest negari minor. ac vero disputatiois gratia dicitur argumentum concludere de prioritate sicut natus. ut animal dicitur natura prius leone: quam animal absque leone repiri potest: leo vero minime sine animali. secus autem est de prioritate temporali quam intelligimus in presenti.

Ad vero argumentorum que alteri conclusionis parti derogare conantur ad primum sic est dicendum. Membra officialia non tantummodo a simplicibus differre per accidentalem compositionem verumtamen substantialem et essentialiter ab eis absoluunt. et quibus organica membra denominantur a compositione in quantum appellantur composita: alia tamen sortiuntur nomina magis convenientia suis naturis et essentialibus. in ista alia: organica et officialia. Nec utique membra composita se habent ad consistia velut accessus ad substantiam sed tanquam totum ad suas partes: quemadmodum est corpus se habet ad membra organica. Inquit enim ga. primo de accenti et morbo triplex reperit compositio in corpore nostro. Prima est membrorum simplicium ex elementis. Secunda est organorum ex simplicibus. Tertia est totius corporis ex organicis. Sed ergo quod membra composita se habent ad consistia non ut accessus ad substantiam: sed ut forma et substantia principalis ad materiam.

Ad fecū dū dico qd penes galeni itētionē in vno quoqz mēbro cōposito ē vna particula principalior per quā aīe actus p̄ficiuntur. s. p. cōpationē ad alias particulas eiusdē mēbri: nō tñ intelligēdū est hanc eē p̄culā principaliorē quā totuz. hoc enī eēt absurdū. qm̄ illa particula simplex ex se nō sufficeret ad illud opus cōplēdū nisi eēt pars mēbri cōpositi a nā deputati ad siles aīe actus. **A**d cōfirmationē dico opationes nō depēdere a cōplōe innata q̄ p̄p̄e debet mēbris hōgeneis: s. dependēt ab influenti 7 ab inata p̄ eā actuata: q̄ mēbris cōpositis vt dictū est ap̄opant. audiendū tñ est opationes a cōplētiōe tanqz ab instr̄o puenire. agēs nāqz p̄ncipale ī corpore ē aīa 7 v̄r: q̄litas v̄o 7 causa quodā mō ē nō tñ simplr cā. **A**d terriū dico qd vnitas ī qnātū quertit cū entitate magis quēit organico mēbro qz silī. vnū enī huiusmōi cōsideratū dicit indiuisiōnē entis in se methaphisice q̄rto. s. mēbrū organico ē in se indiuisibile: qm̄ si diuidat in partes corrupit 7 iaz/ nō est: manu etenim diuisa non est manus. **M**ēbrū at̄ cōsile diuisiōnē parit 7 pluralitatē eo manēre ac si nō haberet formā terminatiuā ip̄ius: carnis enī diuise in partes q̄libet pars est caro: 7 silr nerui 7 ossis. p̄ma p̄mi. 7 p̄mo de accūti 7 scdo de partibus. quap̄opē mēbrū cōpositū magis obtinēs in se nāz indiuisiōis erit magis ens 7 p̄fectus: eo mō quo totū corpus q̄libz suaz particulaz p̄fectius esse nemo inficiari p̄t. **A**d q̄rtū at̄ 7 vltimū r̄ndendū ē per negationē minoris. nullū enī habet fundamentū vt satis patet ex p̄dictis.

Spiritū qui in corde hoīs est 7 ab eo per alia mēbra diffundit formalr animatū eē p̄fectiori excellētiōiqz mō quā reliquas partes hūani corporis in presenti principio asseueramus.

Principium tertium.

Proposita cōclusionē p̄baturī nō sumus cōtenti p̄cedere p̄ alioz semitas 7 vestigia nisi quibusdā eoz rōibz q̄s n̄fis inserere oportuerit efficacitā 7 fortitudinē p̄stauerim. **L**euī. n. in hac mā thomas de garbo argumentatus ē: 7 nō minores ambiguitatē in v̄itate q̄stionis nobis reliq̄t qz si nihil dixisset. **P**robationibz enī ad v̄trāqz partē positīs indescissaz nobis 7 nō definitā tradidit sn̄iaz. ac si finis disciplinaz eēt nō v̄ez inuenire: s. alē cari. ceteri ēr doctozes q̄ ab eodē thoma it̄roducunt pueriliē tractauere. quoz alē p̄fecto nō erat dignū vt aliquo codice inscriberet. **S**z ad p̄positū reuertēs p̄bo sic p̄mo sp̄m eē formalr aīatū. ab oibz enī medicis concessus ē qd spūs defert vtutes aīe a mēbris p̄ncipalibz ad reliq̄ mēbra 7 iō dicit aui. ī ca. p̄mo de viribz cordis creauit de sp̄m latozē virtutū aīe rēdētū ī mēbra aīalis mediāte ip̄o. hoc ēr nos docet sensus 7 experiētia. qm̄ enī aliq̄ oppilatio p̄hibz transitū spūs ad aliq̄ mēbrū remanet illud mēbrū absqz sensu 7 motu. p̄ma p̄mi doctrina. vj. ca. p̄mo. q̄l̄r ergo he vtutes insunt spiritui dū portat eas ad mēbra videam. aut enī d̄r hoc qz spūs sit ḡnale instr̄m missum a p̄ncipalibz mēbris ad alia quo vtutes mēbroz ad q̄ mittit suas exerceāt actiōes: aut d̄r qz vtutes sint in spū tanqz accūs in subō: vel tanqz forma in mā. **S**z nō ē dicēdū qd subā spūs sit organū quo mēbra 7 vtutes eoz opant vt oīdā. neqz ēr vtutes aīe insūt ei tanqz accūs ī subō. qm̄ v̄r aīe q̄litas ē ei p̄dicamentoz distinctiōe q̄rta. q̄litas at̄ 7 quodlibet

aliud accūs a suo subō separi nāl̄r nō p̄t. in p̄dicabilibz 7 methaphisice. **S**unt ergo vtutes ī spū tanqz forma ī mā: qz. s. sunt ī aīa q̄ iformat sp̄m. qd at̄ subā spūs nō sit organū seu instr̄m virtutū p̄bat sic. **C**essante enī instr̄o nō cessaret aīe actus salte p̄m? ī corpore. s. cessante spū cessat aīe actus: 7 p̄m? 7 secūdus in corpore: 7 p̄m? emozif aīal. ergo spūs nō ē instr̄m maior p̄z. nā instr̄m nō ē nisi ad opationes qd ē actus secūdus q̄ p̄supponit actū p̄mū. minor ēt apparet ī suffocatis 7 laq̄o suspēsis vel ī alio quouis casu vbi spūs resoluant: absqz enī lesione ī corde vel ī aliquo mēbro extincto spū rep̄te p̄dit aīal: qd nō fieret existēte eo virtutū instr̄o. **P**reterea si eēt instr̄m: tunc qdē vtutes nō agerent nisi mediantibz q̄litas eī. oīs enī actio seu p̄mutatio nālis ī migro sit instr̄alr p̄ q̄litas p̄mas p̄cipue actiuas methoz q̄rto. **S**z q̄litas spūs nō p̄t agere instr̄alr p̄bat qm̄ sunt ī potētia cū sint cōplōnales q̄litas enī elemētoz sunt ī migro cōplōnato potētiāl̄r 7 nō ī actu. p̄mo de ḡnatiōe ca. de migtiōe. **S**z nulla puenit actio nisi ab ente ī actu methaphisice. **E**rgo q̄litas spūs nō p̄t agere instr̄alr: nec ip̄e erit virtutū instr̄m. **R**ursum p̄bat sic. manifestū ē enī qd cor: cerebrū: 7 epar: ac reliq̄ mēbra organica nō ob aliā cāz apellant 7 organica 7 instr̄alia nisi qz opationū aīe sunt organa 7 instr̄a: q̄re diuersoz plasmatū 7 figuraz creata fuerūt ad ministerioz atqz officioz diuersitatē: q̄ p̄ ea. s. mēbra vtutes exerceēt debēt. 7 iō dicit aui. scda p̄mi ca. de signis cōplōnū ad l̄faz qd corpus ē instr̄m aīe: tūc ergo sic arguit sicut enī dat ī corpore aliq̄ ps q̄ sit aīe subm 7 instr̄m simul vt sunt mēbra: 7 alia q̄ sit instr̄m 7 nō subm vt ē calor nālis. ita ēt ē dāda alia ps q̄ sit subm aīe 7 nō instr̄m: cui oēs aliē sint ministrantes: 7 p̄p̄ qz oia instr̄a 7 oēs actiones p̄ducta fuerūt. **A**lioq̄n oēs corporis partes eēt hūictes 7 cui hūictent nō adesset. **A**īa enī p̄ senō indiget corporali ministerio s. cōpositū ex ea 7 mā. sed hec ps q̄. s. ē aīe subm 7 nō instr̄m nō ē dicēdū qd sit cor. qm̄ ip̄m manifeste deseruit vtuti pulsatiue 7 ē ḡnale organū oīum virtutū silr 7 a fortiori dicēdū ē de reliq̄s mēbris ergo hec ps erit spūs q̄ ad nullā aīe actionū aptū organū videt eē. **I**tē si spūs ē instr̄m actionū aīe q̄ro q̄nā actiones fiunt p̄ eū. **E**t si r̄ndes qd oēs tūc itez interrogabo q̄l̄r sūt. **A**d hoc at̄ nihil poteris respondere sicut ergo respondebo tibi de quolibet alio corporis instrumento. **N**am si queris a me que nam operationes fiunt per calorem naturalem sufficienter respondebo tibi quod fiunt per eum omnes actus nutritionis. s. at̄ q̄l̄ter illud fiat si interrogas. tunc dicam illos facere calefaciēdo: coquēdo: digerēdo 7 cum humiditate adherēdo: inuiscaēdo: 7 vniēdo. **H**ec enim sunt opera caloris ordinati 7 regulati. **I**terum si queris quidnam agit natura cuz epate: respondebo tibi: sanguificat: 7 si queris qualiter. dicam tibi quod spargēdo chilum per totam epatis substantiā in venis eius 7 in ramis 7 cuz calore coquēdo reddit chilum in formam sanguis. sicut succus herbarum cuz succaro in fuscina p̄ decoctionem regulatam accipit formam sirupi. isto mō respondebo de officio cuiuslibet mēbri donec euacuem totam animam tuam a dubitatione. sed cum spiritu ip̄o q̄l̄r fiat opatiōes instr̄alr nec nos v̄riqz scim? neqz aliq̄s scripsit. nā si dicūt qd digērit. q̄rif q̄l̄r digērat nō qdē calefaciēdo. hoc. n. sit p̄ calozē nālē q̄ differ ab spū tanqz accūs a subō vt ifra. neqz ēt digērit tāq̄ vas ī quo decoquit mā digēreda. corp̄ enī spūs subtilissimū 7 rarissimūz nihil ī se retinere poterit tanqz vas. sic itaqz dicendum erit eē q̄nlibet actionē ex quibus patet sp̄m instr̄m non esse.

CSecunda probatio principalis fit sic. quod enim subiectū ē potētia aīe et ipius aīa subie-
ctū erit spūs aut est subiectū potētia aīe. vñ aut. in ca. de subiectis medicie et i sciē-
tia quod opationū ē sciētia virtutū. pculdubio: et sciētia spiritūū quod virtutū sunt substā-
tia. ergo spūs ē subiectū aīe. probatio maioris. nā si aliqd eēt subiectū potētia aīe si-
ne hoc quod haberet aīam tunc potētia aīe sine aīa posset inueniri hoc aut ē impos-
sibile vt dictū ē cū sit ei q̄litas. Itē si potētia aīe eēt in spū et aīa nō vñt in alijs pri-
bus aīatis sequeret illas partes opationes anime nō habere nulla enī opatio p-
uenit nisi a potētia. ij. de aīa et sen. p̄ma p̄mi doctrina. vj. ca. p̄mo. Sequēret et spm
hēre opatiōes vite sine vita: et eē actuatū actu scdo sine p̄o quod totū ē inopinabile.

Tertia rō et ē probatio secunde partis. p̄posite cōclusionis. Quod ē nobilioris et
perfectioris subē ipm erit aīatū p̄fectiori et excellētiōri mō. S; spūs ē oī membro
nobilior. Ergo perfectior ē aīatū maior est nota. minorē tenet aī. vñdecima ter-
tij. trac. p̄mo ca. vj. ait enī cū ergo volum⁹ permutare cōp̄loes calā nō sum⁹ aīa
eē contenti infrigidatiuis nā subā p̄p̄ q̄s cor creatū ē et est spūs effusus in ip̄o: ē
subā calida. Et ergo cor fuerit creatū p̄op̄ spm ip̄e erit nobilior corde et longe
magis q̄s reliq̄ mēbra. Dicit etiā i ca. ij. de virib⁹ cordis quod illa dispositio quod p̄pat
subm̄ ad recipiendū perfectionē nobilioris vite in hūano tm̄ reperitur spū. hec
ille. quid ergo amplius egemus testibus.

Quarto probat sic. illa enī pars perfectiori mō aīata est: quod perfectiorē identita-
tē obrinet cū aīa. S; spūs est huiusmodi respectu mēbroz corporis. fit nāq; vñt
vidē cum aīa: nec diuersas aut varias nās vel inclinationes h; Mouet enī spūs
nāl̄ ad nutū aīe: et diuersimode fm̄ diuersas affectiones potētia eius. Quare
cum tristitia abscondit et fugit velut ab inimico: cū gaudio vero exalat: cū timore
recluditur: et cōfidētia extēditur: cū fortitudine profilit: et cū defectione intromit-
titur. Nō magis sapit naturā grauitatis: aut leuitatis q̄s erigit aīa p̄ sui vnione
et cōseruatiōe. nec enī deorsum fertur ex p̄p̄ia nā nec sursum volat: neq; mouet
nāl̄ nisi aīa mouente et impante: sua enī p̄p̄a nā cū nā aīe est vna et eadē in cōposi-
to. Hoc aut nō fit sic inter aīam et corpus terrestre. qm̄ corpus h; nāz p̄p̄az et in-
clinationes peculiāres quibus diuersificat ab aīa. Videm⁹ nāq; ipm̄ cadere de lo-
co alto et precipitari vsq; ad interitū: aīa nō cōsentiente neq; impante. Insecta. n.
corp⁹ p̄p̄iaz nāz terrestrē: ac elemētare grauedinē: q̄s aīa aduētū aīe obtinuerit:
quod multotiens eā in p̄dictionē cōpellit: quod non faceret si eēt aīe adēq̄ta et imediata
mā. Huius aut argumentationis minor vsq; ad sensum deducta est. maior vero
accipit ex secundis phicoz et de aīa. Cōpositū enī ē vna p̄fecta natura diuersa a
nā māe et a nā forme et ē vñt et idē realit̄ et phice. quod ē rōe ostēdit. Nā si mā et forma
in cōposito realit̄ distinguerent: aīa realit̄ essent duo entia: et nō vñt. Et cū quodli-
bet ens tm̄ h; de entitate quātū de vnitate methaphisice q̄rto sequeret quod cōposi-
tū ex mā et forma in quātū cōpositū non eēt ens. et sic nullū eēt sub celo ens. Prete-
rea si materia et forma in cōposito realit̄ distinguerent: eēt reperire māz sine for-
ma et formā sine mā quod est cōtra principia phice tenet q̄na: qm̄ realit̄ distingui ni-
hil aliud est quam quodlibet eorum habere esse realiter sine altero in cōposito.
Item si realiter distinguerentur tunc eēt anima in materia velut inteiligētia mo-
uens celum in ip̄o celo quod est absurdum.

Quinto probatur sic. nam materia anime humane debet esse temperatissima

et fugiēs ab extrēmities q̄litas elemētōz quātū possibile est i natura fieri hoc te-
ner oēs medici p̄ter et pbici. pp̄ hoc. n. sensus tact⁹ i hoīe p̄ ceteris aīantib⁹ p̄fectis-
simū ē. ij. de aīa. S; corpus hūanū quō sit tēparatissimū videam⁹. ē enī i eo magna
diformitas partū: atq; mēbroz dissimilitudo calidoz. s. frigidoz: hūidoz: et sic
coz. Del ergo respectu totū ē tēparatissimū vñ respectu alicui⁹ partū. si respectu totū
hoc nō poterit eē nisi p̄ coalternationē partū: ip̄azq; mutuā refractionē vt aīa
aī. ex quo p̄uenit i toto quodā cōp̄lo tēparata: declinans tm̄ ad calidū et hūidū sed hec
cōp̄lo nō p̄t eē p̄parata māe ad formā hoīs suscipiēdā cū fiat post aīe introductio-
nē et totū integritatē. Si respectu alicui⁹ partis p̄ncipalis dī corp⁹ tēparatissimūz:
hec nō erit nisi cor cui p̄mo inest aīa fm̄ phicos et medicoz electos. sed cor nō ē tē-
paratissimū quānimo calidissimū p̄ aī. p̄ma p̄mi. p̄ ga. p̄mo de cōp̄lo nōz et p̄ oēs
alios. ex q̄b⁹ sequit corp⁹ p̄ totū aut p̄ partes nō eē idoneā materiā et subm̄ aīe hu-
mane. Et aut spūs hūan⁹ sit tēparatissim⁹ et i eo cesset extrēmities q̄litas cōtrarietas
vt i sequenti cōclusiōe sufficiēt ostēdem⁹ et sit magis cōformis et p̄portioat⁹ aīe hu-
mane q̄s aliud in toto nā mixtū iō recipit p̄ oib⁹ aīaz eminētiōri mō et ip̄e ē aīa in
vitate hūanū: oīaq; corporis mēbra sunt ei infra p̄ sui custodia atq; p̄ exercen-
dis actionibus vniuersis deseruientia. S; rñdet q̄s ad hoc argumētū dicēs nō
opporere vt mā aīe hoīs sit adeo tēparatissima vt sit vicina equalitati p̄derali fm̄
gradus et mensuras q̄litas. hoc enī eēt falsum cū plurima aīalia sint hoīe vicini-
ra equalitati p̄deris: vt illa quod sunt min⁹ calida et hūida q̄s sit hō. oīa enī excedūt illā
equalitatē p̄ calidū et hūidū. S; dī cōp̄loes hūanā eē viciniōrē tēparatē p̄deris
p̄ quādā similitudinē et p̄portionē. sicut enī i equali ad p̄odus considerant refracte ele-
mentoz q̄litas: ita vt nulli illaz vñt dñct alteri: vel excedat ab ea. ita i cōp̄lo
hūana refracte sunt mēsure q̄litas imp̄fectiōnū opatiōes et rēduce sunt ad me-
diū p̄ opationib⁹ p̄portioatissimū: ita vt i illa nō dñct vñt alicui⁹ q̄litas dispro-
portioate ad opationes p̄ficiēdas. sicut sicut q̄litas cūq; recedat aliqd ab equali ad
p̄odus cadit sub excellētia alicui⁹ q̄litas: ita q̄litas cūq; recedat aliqd a tēparamen-
to iusticiali hoīs p̄ opationib⁹ p̄portioatissimo cadit sub cōp̄lo disproportiona-
ta hec ē series iacobi forlimentis et illius seq̄le. S; hāc imaginationē h; nō fa-
ciat cōtra me nō tm̄ tolerādā arbitrari possum. ē enī ridicula: p̄ quātū ē apte disso-
na l̄e aī. quā exponit et veritati. Nō facit vtiq; cōtra me h; potius admniculuz
prestare: qm̄ tēparatū illo mō intellectu h; spūs p̄ ceteris partibus totius cor-
poris. p̄ cū sit spūs adeo p̄portioatissimus cūctis opationibus corporis et vni-
uersalibus et particularibus vt sine ip̄o fiat nihil. q̄re d; p̄fectissime aīatus existere:
Quod tm̄ illa expō minus cōueniat l̄e q̄s expōit. probat: qm̄ fm̄ eā cōp̄loes alioz aīa-
liū frigidoz et siccoz puta melancolicoz eē absolute magis vicine tēparatē p̄de-
rali q̄s hūana cōp̄lo. habēt enī illā similitudinē q̄s h; hō qz cōp̄loes illoz in tm̄ sunt
p̄portioatissime et cōueniētissime p̄ suis opationibus exercēdis quod si mutarentur
ab illa p̄portione et mensura qualitarum licet in nobiliozem complexionem
tenderet illa mutatio iam tamen suis operibus disconuenientes essent. habent et
insuper gradualē vicinitatem et p̄p̄inquitates q̄s non habet homo equalitati p̄-
derali quare complexionēs leonum: canum: ceruorum: leporum: aliozq; hu-
ius generis absolute propinquoeres viciniōresq; vero temperamento ponende
erant ab hūicē. hoc autem ipse non facit iuuno negat hanc equalitatem inueniri

in alia specie ab homine preterea si mens Anī. fuit eo modo quo credit iacobus quare dicit hanc viciniam quas habet homo certe equalitati. non intelligendam esse qualitercumque. sed secundum coalterationem membrorum calidiorum frigidiorum. humidiorum et siccorum. Et quorum fractione reciproca resultat in toto temperata complexio: quare etiam dicit impossibile esse ut propter humana. sit vicina potestati per comparationem ad cor. spiritus: et reliqua membra principalia ex hoc quod excedunt a vero temperamento per intermedios gradus caliditatis et humiditatis: quod. n. in corpore magis proportionata habet complexio per operationes exercendis spiritui aut corde a quibus operationes perveniunt perfectissime. Et sicut dicitur de toto corpore quod licet cum accipiat etiam sine coalteratione. quanto est cutis est magis temperata cum ab ea ferre nulla operatio de qua sit curandum perveniat. et quanto spiritus. et principalia membra dissimulant ipsi temperamento per caliditatem et humiditatem intermedios: cum in ista viciniam non attendant qualitate mensuram aut gradum. ex quibus per intermedios autem manifeste fuisse de proportionate et vicinitate quo ad mensuras et gradum qualitatium. et confirmat: cum idem ipse ab obali dicat in libro de virtutibus cordis quod quoniam in temperata complexio quod per equalitatem eius cesset contrarietas elementorum: tunc disponit mixturam ad recipiendam perfectissimam vitam. ad hoc est illa expositio non convenit vitati. nam perfectiori forme perfectioribusque operationibus perfectior debet complexio in materia. Sed forma humana inter omnes mixtorum formas perfectissima est et sicut operationes. ergo sibi debet complexio inter omnia mixta perfectior qualitas est illa que ad medium iter extrinsecum qualitatium gradualiter viciat: quod probat sic. quoniam illud est perfectius respectu aliorum eiusdem generis quod a vilioribus et imperfectioribus illius generis magis distat. huiusmodi autem est temperamentum iustitiale quod gradualiter appropinquat potestati. distat. n. magis a contrarietatibus elementorum entium imperfectissimorum. quod per istam magnam nullum. n. est ita longinquum ab extremis quam medium dabile iter ipsam. qualiter autem animalia hominis frigidiora et siccora et sicut complexiones melancholicas recedat magis ab equalitate potestatis quam huiusmodi secundum modum temperamenti positum ab animalibus. quod est temperatissimus hominum. paucis verbis edisserat in sequenti principio favente deo. nunc ergo redeundum est ad nostram conclusionem.

Sexto probat sic. anima. n. rationalis est magis cognata et propinquat secundum suam substantiam illis intelligentiis et substantiis separatis que supra celum sunt quam aliaque substantia in sublunari mundo. est. n. creata ad imaginem et similitudinem dei. talis vero forma erigit sibi magis magis sicut corpori celesti. hec autem est spiritus ut dicitur et ostendit infra. Et idem iohannes per mirandula hominum in seculo sapientissimus: et rex omnium splendidissimus indagator: atque cunctorum maximus devastator errorum. in tertio libro perclarissimi operis quo adversus astrologos totum illudavit orbem in. iii. ca. ait hec verba. In omnibus viventibus iter hoc quod videtur crasse habitaculum et animam vite fontem medium est quem spiritum appellamus tenuissimum corpus et invisibile luci calidiorum illi sordere magis cognatum: cui vita precipue adest: perque cum suas in hoc visibile atque terrosum vires explicat: atque diffundit.

At vero contra principium hoc arguitur: multi enim insurgunt adversus. primo sic. Anima est actus primus corporis phisici organici. secundo de anima. spiritus autem non est organicus cum sit homogeneus et similium partium. ergo anima non est actus eius.

Secundo sic. si spiritus esset formaliter animatus tunc semper cum febre ephimera coniungeretur ethica quoniam ethica est illa in qua est calefactum esse in substantia membrorum. sed cum spiritus non possit poni formaliter animatus nisi sit de substantia membrorum sequeretur omni ephimere ethica esse coniunctam.

Tertio sic. si esset formaliter animatus tunc in uno animali numero essent plures anime nunc.

ro. hoc est falsum. tenet consequentia quod in materijs discontinuis non potest esse una anima. numero spiritus autem et membra sunt discontinua et per utrumque est animatum.

Quarto sic. tunc sequeret quod idem esset principale agens et organicus respectu eandem operationum. cum spiritus respectu operationum anime potest organum ab auctoribus: tunc etiam ponis ipsum formaliter animatum. hec argumenta quatuor sunt fructifici de bononia sumpta ex dictis aliorum ut refert thomas de garbo.

Quinto sic. illud si videtur formaliter animatum quod non recipit omnes gradus de gradibus preparantibus ad animam. sed talis est spiritus. probat quod non recipit quatuor gradus in quibus generant humiditates secunde.

Sexto sic. si esset formaliter animatum iam in eo repiret ut quod ei operatio nutrimenti compleret: cum in omni membro sit. nec enim habet existere ut asserit animal. per pericula de membris. sed clare est quod illa virtus et quod ei supponitur non existit in spiritu. ut per illas discurre licet. nam nec convenit sibi nutrire vel augeri vel aliquid de virtutibus naturalibus ministrantibus.

Septimo sic. tunc sequeret membra et spiritus esse eiusdem speciei cum sit pars anime eiusdem individui numero. sed non sunt huiusmodi. per. quod sunt eiusdem speciei. dicit fieri ex materia appropriata que sit secundum spiritus una et eadem. Sed talis non est materia ex qua sunt membra et ex qua sit spiritus. hec tria argumenta sunt thome de garbo.

Octavo arguo ratione supra ex dictis de caliditate. si spiritus saltim influens esset formaliter animatus tunc maneret vivus et idem numero in tota vita animalis. sed si manet numero vivus. per quoniam corruptibile pluries in vita et generat efficiturque aliter et aliter. quare dicitur ga. in secundo ter. ca. quarto quod spiritus cito renouat sere secundum quolibet assumptum cibi.

Nono ar. sic. si spiritus esset perfectiori modo animatus quam aliquid membrum in corpore tunc utique sentiret atque moveret motu voluntario. sed non. et motus de ratione sunt animalis. sed ipse quod non sentit neque movet voluntarie: ut per ad sensum. ergo carere anima sensitiva non erit perfectiori modo animatus quam illa saltim membra que sentiunt et movent. hec sunt iacula que in nos proterget impugnatore: nullum tamen eorum lethale est: et alia plura restant que propter eorum levitatem in presenti opere non admittimus.

Ad primum ergo respondeo idem verum esse. quod anima est actus primus corporis phisici organici. i. huiusmodi organa. sed cum de spiritum si esse organicum negat. huiusmodi. n. organa que pluria quibus rationes principales agens suas exercet actus: primo quod habet calorem naturales inherere sibi que est istum generalem: et huiusmodi omnia membra corporis sibi ministrantia per sui custodia variam quod operatum ista. sic ergo spiritus est organicus eo modo quo requiritur ad hoc ut sit anime principale substantivum non certe instrumentum.

Ad secundum vero arguo. sed sit puerile respondeo tamen cum thoma id non concludere. spiritus. n. quod visus in membris non tamen est membrum: neque etiam ephimera in quantum talis inducit calefactum esse in corporeitate membris ex eo quod spiritus que est in eo sit animatus et inflammatus.

Ad tertium negat thomas consequentiam. huiusmodi. n. potest una et eadem anima numero informare diversas et discontinuas partes cum tamen sint constituentes unum et idem compositum sufficit enim ad unitatem unum compositi requiritur multitudinem diversitatemque partium ut ille partes. Sint contigue et bene ordinata.

Ad quartum dicendum hoc argumentum dimicare. In premissis n. hic. n. si respondimus spiritum esse organum anime sed principale subiectum eius: optime tamen fatemur membra esse organa quibus operatur spiritus: que cum non sint principale subiectum anime. primum sunt subiectum. et partim instrantia: et si aliquid auctores ipsum spiritum fecere instrumentum illud intellexerunt per calorem naturalem cuius fundamentum et substantia cui adheret. est spiritus

vt dictum est et declarabitur infra. multotiens enim ipsi auctores intelligunt per calorem naturalem spiritum: et per spiritum calorem naturalem vt patet in collis: et plerisque locis.

Ad quantum dicimus quod spiritus recipit omnes nutrimenti digones non tamen ita grossas et corpulentas velut membra. etenim ex sanguine subtili electissimo ac arteriali fit humiditas prima dum applicat ad moueturque ipsi parti spiritus nutritio de per eum ibidemque parit primam mutationem. at vero cum spiritus idem suscipiat vaporem bonum qui per eum substantiam spargatur atque humectet corpus ipsi fit alteratio secunda ad modum rosis. cum autem idem ipse vapor locum impleat particule resolute in ipso spiritu fit ibi tertia mutatio ad modum cibus. postremo cum ille vapor adeo continuat spiritui vt eius similitudinem et formam recipiat tunc fit mutatio quarta loco glutinis. Sic itaque spiritus nutritio perfectiori tamen et formaliori modo.

Ad sextum dicimus minorem non esse veram habet namque spiritus virtute nutritiuas et omnes sibi ministrantes perfectiori modo quam membra quibus quidem nutritur: augetur. et reliqua.

Ad septimum vero negat etiam minor. spiritus enim et membra sunt eiusdem speciei: eadem namque formam specificam possident: sunt tamen in speciei latitudine plurimum distantia. nutritur etiam ex eadem materia secundum speciem pura ex sanguine diuersimode tamen preparato. procedit namque sanguis in nutritio membrorum ingrossando. Sed in spiritus alimentum subtiliando. iuxta illud autem doctrina. vi. sen. p. me. p. mi. iiii. ca. dicitur que admodum ex humorum spissitudine secundum aliquam compositionem substantiam grossam spissa que est membrum aut pars membrum: ita ex humorum vaporibus et eorum subtilitate secundum aliquam compositionem substantiam grossam subtilis que est spiritus.

Ad octauum argumentum dicendum est quod spiritus influens nedum copulata manet vnus et idem numero in tota vita animalis nec corrumpit et efficit aliter et aliter: sed resoluit et restauraturque sicut et ipsa membra. et si aliquando ex forti causa contingat eum ex magna parte resolui illa tamen non est dicenda corruptio fatiens eum numero diuersificari sed est periculosa materialium eius magna resolutio que per nutrimentum restaurari potest: sicut et corpori euenit dum eius partes vehementer resoluit ab itesa caliditate et hinc que tamen non est dicenda corruptio. ad auctoritatem galeni dico ideo ipsum dixisse quod spiritus cito renouat quia sit substantia in numero corpore subtilissima que cito resoluit et cito restauratur.

Ad vltimum dico quod spiritus mouet musculos voluntario motu quod quidem faciunt eo precipite et ipsis presentia assistente: quod per dum aliquam oppilatio prohibet eius transitum ad musculos. hoc autem facit per virtutem motiuam que in eo est subiecte perfectissimo modo que facit eum motorem: et reliquis partibus mobiles et motuum instrumenta sic. n. in corde et cerebro esse motiuam potentiam motus voluntarii nemo negat cum tamen ipsa non moueant motu voluntario nisi per accidens: ita etiam et potissime de spiritu tenendum est cui principaliter potentie anime sunt. Sentit quoque spiritus optime per medium idoneum et aptum ad sensatones pura carne et villos nervorum. videt etiam spiritus mediante oculo: auditque auditu mediante: et sic de singulis sensatibus intelligendum est quod membris quod locum obicit instrumenti quo fit actio: spiritus vero principalis agens: que virtus instrumentis vt liber. spiritus ergo est informatus anima humana perfectissimo modo: et ipsi vnus in tamen vt per spiritum animas. et per animam spiritum in sacris scripturis et in sermone familiariter semper intelligamus.

Comploto spiritus humani cuiuslibet motu complote temperatio existit: ac magis ad medium reducta iter extrema qualitatum primarum. Principium quartum.

Diuis opinionis motiuam festinater in medium iactare decet postquam a consensu enim vt positio hec atrito calle: viaque communi discriminata. que de re non solum communi rationibus astruere vix. et auctoribus munire sufficit: vt ceteris insanientibus et cum ratione insaniam.

Probat ergo primo auctoritate galeni. i. vi. de iuuamentis membrorum ca. vi. dicitur spiritus est vapor sanguinis temperatus. secundo autem in ca. ij. de viribus cordis. sic ait. quando in tamen tepat comploto quod per equalitatem cessat contrarietas et cessat in ea dispositio motu ad receptores vite communi formis vite celestium corporum: que dispositio in humano tamen reperit spiritum. hec autem ex quo per spiritum humanum magis ad medium equalitatis accedere omni motu. non certe transumptie aut similitudinarie vt quodam fingunt noiales res ipsas fugientes et ad res simulacra: effigiesque perperantes. Sed vere: realiterque apud medium esse iter excessus equalitatum primarum: et in eo cessare contrarietates elementorum quantum possibile est.

Rationibus etiam probat primo sic. quanto. n. in aliquid motu maiorem proportionem ac similitudinem habet cum celesti corpore tanto distans esse debet ab elementari natura et magis fugere imperfectores extrinsecos hoc est excessus extremam equalitatum. Sed spiritus humanus in omnia motu est humanus. per. quia est diaphanus atque inuisibilis. et sicut celum in omnia mundi inferiora mittit calorem et motum influentiam ita etiam spiritus per omnia membra influat calorem et motum ipsoque eclipsato per iter positum alicuius corporis oppilati quod prohibeat eius irradiationem in aliquid membrum remanet tamen idem membrum absque calore et motu et oino sine vita. que merito humani influentia influens nuncupat. mouet etiam spiritus in ambitu et circuitu totius corporis motu quidem infatigabili cordis et arteriarum ad instar celi: et in eodem instanti quo cessat motus eius omnes mundi minoris id est hominis motus absconduntur et percutunt. Preterea quemadmodum celum et sol est agens equiuocum. et vniuersale respectu inferiorum agitque in ea secundum quod erigit varietas et efficietia causarum immediatarum: non varians de se nec distinguens effectus: ita quod cum calido generat calidum cum frigido frigidum vna et eadem influentia: similiter cum homine generat hominem cum equo equum. Ita etiam spiritus est agens vniuersale respectu membrorum: in calidis enim membris calidam et in frigidis frigidam generat substantiam: in cerebro alimentum cerebrum. et in corde cordis agit: et est nutritiuus cum virtute nutritiuam: vitalis cum vitali: estque cum virtute animalis sensitiuus et motiuus. nec de se variat aut distinguit effectus in corpore particulares: sed hi distinguuntur ab indiuiduatione singularum particularum per virtutem datam influamque ab spiritu agente vniuersali.

Secundo probatur sic. id enim erit temperationis complectionis quod est perfectioris substantie. ex hoc enim elementa ipsa sunt imperfectissima entia et quanto aliquid maiorem obrinet perfectionis gradum tanto magis ab eorum extremitate secedit vt patet discurrendo per omnia animalia. spiritus autem humanus inter omnia inferiora perfectioris est substantie vt probatum est. ergo et temperatio: s. comploto.

Tertio probatur sic. si spiritus esset intense calidus in sua compositione vt omnes commiter dicunt nullatenus indigeret refrigeratione per anhelitum et aeris attractum. caliditas. n. que naturalis est et ex principiis generationis tracta non corrumpit sed preseruat naturam eius cuius est qualitas sed spiritus cessante inspiratione et refrigerio aeris exterioris ab interiori caliditate arefactus inflammatione velut momentanea corrumpitur. neque adue

aeris quilibetque inspiratio sufficit. si. n. intrinseca caliditate non remissior sit omittatur: reperta ferme combusta de euanescent spiritus. illa ergo caliditas non est ei consuetudinaria et propria. nec valet dicere quod illa caliditas quousque sit ei naturalis et propria consumere et cum propter subtilitates substantie eius. hec enim euasio tollitur ex hoc quod ignis subtilissimum corpus et calidissimum non tamen consumitur a propria caliditate actuali et potentissima quanto magis ipse spiritus cuius caliditas est consuetudinaria et potentialis. et confirmatur quoniam sanitas suo simili et non suo contrario conseruatur. et tu nota quod hec probatio apud me incompugnabilis est fundat enim principijs in demonstrabilibus et concessis in medicina.

Quarto probatur sic. quando complexio alicuius naturalis et sibi sana repente vel in paruo tempore mutatur in aliam complexioem: hoc non fit nisi a causa violenta et preter naturali. unde aui. corpus nanque indi. cum secundum complexioem sclauu quale fiet aut infirmabitur aut morietur. sed complexio spiritus apud te assidua semper alteratioe et repentina: fere mutatioe in aliam quotidie ac omni hora complexioem conuertit. ait. n. aui. prima prima doctrina sexta quod apud medicos nisi postquam spiritus in cerebro ad alias conuertit complexioem non preparatur ad recipiendum aiam que est principium motus et sensus hec ille. cum ergo spiritus ex ea causa non infirmetur aut moriatur. Sequitur illas complexioem que mutatur non esse sibi propriam et innatam. et confirmatur quoniam complexio spiritus que in cerebro temperatissima existit aut est sibi naturalis aut non. si sic. habet interitum. si non. ergo est inanis et egra et sic omnes spiritus animales lapsam dispoes paterentur etiam in homine sanissimo.

Sed tu dices ad hoc quod spiritus in cerebro est alterius complexiois ab eo que est in corde: et quilibet eorum habet suam complexioem sibi sanam et naturalem. mutat nanque complexio spiritus in cerebro ad hoc ut fiat animalis per alias decoctioes quas ibi recipit. inquit enim aui. prima. tertij. ca. ij. spiritus in primis cum ad cerebrum puenit vadit ad vacuitates eius primam ut in ipsa coquitur: deinde penetrat ad ventrem mediu. et augmentatur in ipso decoctio: postea complexio eius decoctio in ventre posteriore. hec ille. quare non est inconueniens quod spiritus vitalis et animalis sint diuersarum complexioem et quod mutetur de prima in secundam in paruo tempore sine hoc quod infirmetur aut moriatur: quemadmodum sanguis mutatur sine lesione in alias humiditates per actioem nature. **Sed** contra. nam impossibile est quod spiritus vitalis recipiat in cerebro vltiorem decoctioem et digioem nisi per caliditatem. digio. enim est perfectio a proprio et naturali calido ex oppositis passiuis quarto methoem. et nulla species digiois aut decoctiois fit tam in naturalibus quam in artificialibus nisi per calidum vincens materiam digerendam. ut discurre licet per omnes tres species digiois quas ibi assignat Arist. scilicet. pepansis: epseis: et opteis. Sed spiritus non solum non coquitur nec calefit in cerebro: sed aduc temperatur et ifrigidatur valde ab illa intensioe caloris quam secum ducit ex corde ut animales valeat actioes exercere. et hoc fit primo in rethe mirabili deinde in substantia medullari cerebri et adiuuat aere per anhelitum attracto ut inquit ga. vij. de vtilitate particulaz ca. ix. ergo in cerebro non fit decoctio spiritus qua naturaliter possit mutari ex propria et innata complexioe quam habuit in corde a principio generatiois: at vero que fit mutatio hec et quilibet fiat erit a me dicendum. quod oculis apertis et luce clarius videbitur.

Sed plurima medicorum turba ipetu velocissimo nos infestat arguens contra quantum principium auctoritate: signo et ratione. auctoritas quod est diuini auctorum consensu

consensus que experimeto et sapientia per tota tempora probatissimi iudicant. Inquit enim aui. Ica. de complexioibus. vite enim principium sunt cor et spiritus quousque vehementer calida existunt ad supfluitate declinantia. Et in ca. de complexioibus membrorum caliditate quod est in corpore est spiritus et cor a quo procedit idem habet a ga. in primo de complexioibus. et habiabat tertio theo. ca. xxi. et auer. secundo. collz. ca. de actionibus et passionibus membrorum et tertio eiusdem ca. de complexioibus membrorum officialium idem habet per infinitos textus et glosas. quod est signo et experimeto per quousque membra palitica aut alia ad que spiritus non profuit asuet ex corde frigida extat: nec apta calefieri et calore ignis actuali quo cristallus et marmor caleficerent ut appareret in extremitatibus moribundi corporis. probat et ratio. quoniam spiritus generat in corde et ab eo procedit ut inducitur est cum sit fons et origo eius. cor autem ut concessus est calidissimum potest. fuit enim necessarium ut inquit habiabas ut esset quasi fornax et origo caloris naturalis. ergo spiritus est calidissimus tenet quousque natura sicut locus est ita et natura operatur decimo probat. Et in quarto celi ait quantum natura dat de loco tantum dat de forma.

Preterea illud migrum calidius est respectu aliorum sui generis quod maiorem similitudinem habet cum igne eius calidiorum exemplari et extremo sed spiritus est huiusmodi respectu membrorum. est enim subtilissime subtile: et valde mobilis: et est leuis superiora petens. ait enim aui. prima prima ca. de anathomia duarum arteriarum que subterani vocantur quod motus spiritus ad superiora facilior est et propter illud quod in spiritu existit ex motu et subtilitate sufficit cerebro id quod ex eo. scilicet. spiritu vadit ad ipsas perforationes arteriarum ascendentes ut calefaciat eum hec aui. in summa ergo spiritus omnibus membris calidior est non quod temperatissimus ut asserit in primo.

Sed in ratione harum difficultatum premittendum est primo duplicem esse posse alicuius complexioem ut deducit ab aui. in ca. de complexioibus membrorum. quedam. n. est innata et propria: alia vero accidentaliter et superueniens. innata autem et propria est illa que a principio generationis acquirunt in migratione alicuius indiuidui vel partis per certa forma obtinenda et conseruanda. accidentaliter vero et superueniens est illa que aduenit migro post eius complementum et integritatem ab alio sibi impressa. cuius exemplum tale ponit aui. in ista pulmo enim secundum innatam complexioem qua meruit pulmois forma est ad siccitatem parum declinans: sed habet aliam sibi superuenientem complexioem ex vicinitate ac adherentia flumatis qua versus humiditatem est excedens. Hoc igitur presupposito dico. quod spiritus humani complexio propria et innata est in vltimo temperamento possibilis qua preparatur ut recipiat actum ab anima perfectissima et eminentissima et si dabile est in possibilem potestatem temperamentum hoc vtrique erit in spiritu ipso. nec valeret hic difficultas alga zel quod in nullo quiesceret loco aut ad nullum moueretur: ex eo quod illud in quo quiesceret elementum aut ad quod moueretur esset predominantis in sua complexioe. hec enim difficultas in spiritu tollit quod non est locat in vno elemento magis quam in alio. quousque est intra corpus humanum ex quatuor elementis compositum in quo dum vincit grauitas terre et aqua superat ex alia parte caliditas et humiditas ignis et aeris et spiritus ipse est in medio horum quatuor elementorum situatur in loco que non magis est terrestris quam igneus neque aqueus quam aereus. est enim in corde de caliditate ignis excessiua et de potestatem siccitate et frigiditate terre. scilicet. in corpore duro eius et in arterijs et neruis: et est ibi humiditas aeris. scilicet. in sanguine cordis. Ita quod in nullo magis elementorum locat videtur quam in alio. et si declinat versus aliquas extremitates frequenter erit ad calidum et humidum sunt enim qualitates perfectiores et formaliores. et ab hac complexioe spiritus denotat hominis complexioe que sibi debet quatenus homo est. non ab illa que ex membrorum coalternatioe diffultat. et hinc est quod damascenus ait. scilicet. quod vinum per calidum et humidum

dū nō dicit p caliditatē & hūiditatē s; p calidū & hūidū hoc ē p spm q̄ cōit ē mode-
 ratissime calidus & hūid⁹ p quē habem⁹ vitā eoq; deficiēte statim vita finit. h; ē t
 ipse spūs aliā sibi cōplonē accitralē ex adherētia cuiusdā sui istri quo toti⁹ exercet
 actiones: hoc at ē calor nālis & actualis digestionib⁹ aīe nutritiue p̄cipue deserui-
 ens cui⁹ fundamētū & subm̄ ē ipse spūs. & gñat i coeꝝ lumie motuq; s; dēreco sibi co-
 gnatis & p̄pinqs: ac ē t ex p̄tinuo motu & infatigabili cōfricationē cordis & arteria-
 rū iugra illud rōdoā in tertio tegni dicentis qd̄ motus cordis & arteriarū gñant
 p̄fricationē earū calozē & euentat ipm̄ hec ille. Ad hoc ē adiuuat habitatio cala-
 videlicet ventriculū sinistrū cordis vbi tāq; in clibano p̄seruat calor ille actualis
 ex p̄dictis causis gñat. hinc ē qd̄ dī a p̄his calozē n̄m̄ ē cōpositū ex celesti & nāli
 qm̄ spūs calescit ab influētia celesti quā ipse suscipit p̄ ceteris migtis p̄p̄ maiorē af-
 finitatē & p̄p̄inquitatē q̄s h; cū celo. & ē calescit nālit & imēdiatē ab incessante motu
 ipius cū mēbris spūalib⁹. mediātē ergo spū p̄cedit p̄ oīa mēbra caloz iste vtilissim⁹
 & necessari⁹ p̄ digōnib⁹: resolutionib⁹: penetrationib⁹: subtiliationib⁹: ingrossatio-
 nib⁹: ceterisq; actionib⁹ mediātē eo p̄ductis ab spū cū aīa sua & virtutib⁹ vniuersa-
 li regente atq; iperāte. ait enī ari. i libro de morte & vita indigent viuētia qdā ca-
 loze actuali p̄ quē tanq; p̄ principale organū viuant & ipoz opa fiāt. q̄ ē calor ac-
 tualis sicuti recipit i corpore spūs ita ab eo moderat: ne mēsurā excedat: cū acce-
 attracto p̄ anhelitū & arterias euentante atq; refrigerāte. & q̄ virtutes aīales ad
 exercēdas p̄pas actiones nō indigent calore isto qn̄ poti⁹ impediunt ab eo: sunt
 enī formaliores & magis a terrestritate seorsum positi q̄s nāles. id̄ fuit creatū ce-
 rebrū vt ibi tanq; i p̄ncipali & tēpato habitaculo spūs ab illo estu & seruoze repo-
 sit⁹ q̄sceret: ab eodēq; calore aduēticio expoliet in recte mirabilē: in ventriculis
 cerebri: i subā medullari ei⁹: & i neruis: sic itaq; i h̄mōi q̄ete atq; recessu: & cū frigi-
 ditate hoz mēbroz. spūs reducit ad p̄p̄as tēperie & nud⁹ i puris nālib⁹ remanet:
 vt possit aīalia opa p̄p̄is instris exercere & ita recipit mutatōes & tēpamēta s; qd̄
 actōes q̄s exercere d; sūt magis: vel min⁹ formales & it̄erionales. he sūt d̄coctōes
 q̄s aut. dicit ip̄s recipe. i. mutatōes seu alteratōes q̄ i spū sūt sine eo qd̄ mutet ab
 inatā cōplōe q̄ ex migtōe f̄māsit: f̄ cētialr̄ trāsmutet ab eo qd̄ erat i corde: quē ad
 modū ipi medici p̄videre ponētēs i corpe plures aīas cētialr̄ differētes: & plu-
 res p̄ncipat⁹ & monarchias. s; tñ accitralr̄ alīat vt dicitū ē ab illo calore sibi dato
 a nā & a celo p̄ illa q̄ dixim⁹ expediētia. habes ergo duas cōplōes i spū: vnā qd̄ ē
 inatā q̄ meruit spūs formā: aliā vō liberētē & istralē q̄ actōes magis nāles & vitales
 opat. q̄s sumit sinitq; p̄t necessitas in actionib⁹ & vtilitas expetit. Et nota o; d̄ quē
 admodū spūs h; duplicē caliditatē vt dicitū ē vnā qd̄ ē potētiālē p̄plonālē: alterā
 vō actualē q̄ ē ex istro: ita ē t cū duplicē hūiditatē possidet necesse ē. vnā qd̄ ē p̄plo-
 nalē & p̄p̄as. & alterā sibi adherētē ex vicinitate sanguinis cui semp̄ adhaescei v̄
 tricul cordis: i arterijs & i venis. hax vō hūiditatū p̄ma fuit p̄p̄atiua m̄ae spūs ad
 formā ei⁹ it̄roducēdā. cū scdā at̄ fouet̄ refocillatur q; corp⁹ spūs ne ipm̄ exsiccat ca-
 loz nālis & ip̄ei ea calozē illū p̄suat sicut flāma p̄suat lichni it̄ra oleū p̄oiti. Hinc
 hñit ortū illud dicitū aut. p̄ma p̄mi. s. & vita existit p̄ caliditatē: & caliditas i hūidita-
 te p̄sistit. i. p̄suat & ab ea nutrit. p̄ calozē. n. istralē existit. i. durat in eē vita ne laba-
 tur: ne citissime fluitet. p̄ hoc enī istm̄ cōplent oēs actus vite & nutritiōis. & h̄ idē
 caloz p̄suat i hūiditate. s. sanguinea madefactiua spūs q̄ ip̄e fouet & deffensat ab
 exsiccatōe: & dicit qd̄ ab ea nutritur calor p̄ quāto exsiccat eam & p̄summit ex ea

vel qm̄ ab ea nutrit spūs ip̄e q̄ ē huiusmodi calozis subiectiua subā. Rursus nota
 qd̄ ab hac ē hūiditate denudat spūs postq; ingredit̄ cerebrū & neruos infan-
 guinea mēbra. Nota iterū qd̄ hec hūiditas ac ē ille calor instralis sūt q̄litates p̄
 q̄s oīa aīalia excedunt tēpamentuz p̄ necessitate vite. oīa enī hñt opatiōes vite &
 nutritiōis q̄s exercere imposibile ē sine instrfo vite & digōnis qd̄ ē calor actualis:
 & sine hūiditate q̄ conseruet illud instrm̄. verūtū f̄m̄ inatā cōplonē q̄s aīalia ip̄a ac-
 ceperūt ex migtione merito suax formax aliq̄ eoz sunt tēpamētū declinantia per
 frigiditatē & siccitatē ita qd̄ hñt plus frigiditatis & siccitatis cōplonālis q̄s tēpa-
 mētū pōderis & huius gñis sūt hoīes melācolici quoz spūs ex sanguie infecto et
 melancolico gñati nutritiq; tendūt ad frigiditatū & siccitatē f̄m̄ inatā cōplonē. &
 q̄zuis supradictū sit cōplonē inatā spūs hūani calam eē & hūidā tēpare: illud intel-
 ligit in hoīe tēpato aut in tota latitudine speciei hūane in cōi sum̄ accipiēdo oēs p̄-
 tes. tunc enī declinat ad calim̄ & hūidū. dato qd̄ aliq̄ ps ei⁹ labit ad frigidū & siccū
 vt cōplō melācolica ex q̄bus clarissime vides quō tollunt ab ista doctrina multe
 calligines & vmbre q̄s certe nō illuminauerē gētilis & iacobus aliq; eiusdē secte
 doctores alr̄ exponētēs auicēne lram q̄s eius patiat series vt innouit supra.

Ad auctoritates ergo q̄b⁹ p̄bat spm̄ eē calidissimū dicēdū ē de cōplōe sibi acō-
 modata intelligere ex calore instrali quē ducit secū velut instrm̄ & cōcausaz ad cō-
 plēdas aīe actiōes: nō tñ itēdūt de spūs p̄p̄a & inatā cōplōe q̄ p̄pat⁹ ē & meruit aīe
 actū p̄mū recipe. Idē dicēdū ē ad signū illa enī caliditas q̄ p̄cipit nō ē a cōplōe s; ab
 instrumento.

Ad rōes at̄ p̄mā rñdem⁹ nō ē incōueniēs in loco calido aliq̄ gñari nō solūmō
 tēpata verūtū frigida & ecōuerso. cortex enī citri calidus carnosam subāz h; tē-
 peratā intra se: & interius succū valde frigidū. Est & granū psilij cuius qd̄ cortex
 intēsi frigoris ap̄rehēdit: cū tñ eius medulla calidissima sit. cor ē t̄ se pinguedinē
 h; multū a calore corporis eius descēdētē. Aduc at̄ nos nōdū confitemur spm̄ in
 corde gñari vā gñatiōe s; i eo p̄sistat & nutrit. bene tñ assentiemur cū eo q̄ dixerit
 cū fuisse gñatū & aiatū aī cordis cōstitutionē ab eodēq; cor ac reliq̄ mēbra in effe-
 deducta fore. Ad auctoritates hoc argumētū roborātes dic qd̄ multū opat̄ loc⁹
 apud gñationis p̄ncipia vt ipi p̄bi dicūt nam res frigida q̄ i loco calō gñat̄ frigi-
 dior eēt i loco frigido gñata & ecōtrario. cū hoc tñ stat frigida i calidis & cala i fri-
 gidis gñari locis.

Ad aliā rōez dico. qd̄ i spūs simile igni magis q̄s aliq̄ mēbrū i subtilitate:
 mobilitate & leuitate nō iō sequit̄ similitari ei i excessu calozis magis q̄s oīa mēbra
 q̄s qd̄ sunt plurima migtā quoz f̄m̄ q̄litate vincit ignis terra vincētē s; q̄ntitatē
 & econuerso vt habet p̄ aī. in libro scdō tractatu p̄mo ca. tertio. hui⁹ exēplū poni-
 tur h̄ in calce: sulphure: arsenico & euforbio & silia sunt enī terrestria in q̄ntitate &
 sunt in q̄litate ignea adco vt i eis sit ignis q̄si actualis. & cāsoza cū sit in q̄ntitate si-
 milis igni p̄ hoc qd̄ ē valde leuis & euanesceit cōuersa i vaporē: cōuertitur q; i flā-
 mam absq; cineris residentia: ē t̄ acutissimi odoris: & cū hoc toto h; dominium
 terre q̄ntū ad q̄litates est enī frigida & sicca i tertio q̄re nō ē incōueniēs qd̄ spūs sit
 leuis atq; snbrilis & cū hoc sit tēpat⁹ vel moderatissime calidus & aliq̄ mēbrū sit
 calidū valde & cū hoc habeat i subā sua gr̄ auitatē ac terrestritatē. Hec ergo bre-
 uissime dicta i doctrina spūs: calozis nālis: & inat i calozis: atq; hūidi actualis &

instrumentalis nobis in partu sufficiant. Alia enim restent principia de quibus differere fert animus, quare ad principium quintum deveniendum est.

Conpositionem Auer. in quinto sustinemus principio in qua tenet musculum esse prius mobilem voluntarie quam nervum: priusque in se recipere virtutem animalem voluntarie motivam. Principium quintum.

Hoc probat Auer. primo sic. In corpore animalis in quo sunt plura membra motiva et moventia motu voluntario essentialiter subordinata deveniendum est ad unum membrum quod sit primum mobile ita quod moveatur a seipso per virtutem motivam que in eo: et non moveatur ab alio membro. alioquin esset processus in infinitum in moventibus et motis quod est impossibile ut in septimo philosophorum. tale autem membrum est musculus. Probat nam si musculus ab alio membro moveretur. scilicet a nervo tunc utique nervus de necessitate dum moveret moveretur per se: quoniam in philosophis probatum est quod omne corpus quod movet aliud corpus ipsum movens de necessitate movetur. nervus autem non movetur per se. ergo non movetur quare musculus est primum mobile in corpore quo immediatus operatur virtus voluntarie motiva. quod autem nervus per se non moveatur ut moveatur musculum de licentia auctoris ergo probatur. Nam si sic esset tunc nervus dilataretur ad dilatandum musculum contraereturque ad colligendum ipsum. nervus autem dilatato tunc lacertus qui ex eo constituitur a suo loco et situ removeretur locum occupans inferiori: pari est modo nervo contracto musculus qui ab eo nascitur a suo loco removeretur superius et arriperet situm. sed hoc verbum est inaudientium. ergo nervus non movetur per se ut moveatur musculum. Preterea dum ab eodem nervo nascuntur musculi diversi ut in oculo cuius plures musculos unus producit nervus. prima prima. et tertia tertia. sequeretur quod ex istis musculis non posset dilatari unus sine hoc quod omnes simul dilatarentur nec esset contractio sine contractione aliorum. per quod quidem unus non dilataretur nisi a dilatatione nervi ex quo nascitur. nervus autem dilatato omnes musculi ab eo nascentes simul dilatarentur de necessitate: nec magis unus quam reliqui. ergo motu uno lacerto nullus quiesceret ex contrariis vel fratribus eius. sequeretur etiam quod unus et idem lacertus simul moveretur duobus motibus contrariis. per nam impossibile est aliquem dilatari lacertum sine hoc quod eius oppositus contrahatur. et cum a dilatatione unius sequitur dilatatio oppositi eius per dilatationem nervi a quo nascuntur ambo. sequitur quod unus et idem oppositus simul dilatatur et restringitur. quod totum est inopinabile. Quod si conciliator concedit nervum de se non moveri sed tamen recipit in se per virtutem motivam quam tribuit musculo. hec autem virtus in musculo prius manifestatur. Tunc arguo sic adversus conciliatorem. Si enim nervus non movetur ita in veritate musculus erit primum mobile voluntarium cum a seipsum nullum aliud moveatur membrum. hoc est quod negabat idem conciliator in eadem de anima. lviij. in secunda parte dicendorum. sic ergo negat quod concedit et constituit quod negat. Preterea si virtus motiva motu voluntario prius recipiatur in nervum quam in musculum quomodo quare recipiatur nervus. an recipit eam tanquam subiectum eius ita quod subiective insit nervo. vel tanquam instrumentum eius quo ipsa operatur. primum non potest stare quoniam virtutis subiectum est ipsa anima cuius est virtus cum sit eius qualitas de secunda specie que vocatur in predicamentis naturalis potentia. Neque est nervus est eius instrumentum quo virtus operatur motum voluntarium: cum ipse non moveatur neque moveatur ut probatum est. restat ergo ut virtus prius insit musculo qui manifeste movetur et movet alia membra tanquam primum mobile et primum instrumentum motus voluntarii.

Secunda probatio principalis propositae conclusionis secundum auctorem. talis est. virtus enim que movens in corpore animalis requirit aliquid corpus quod primo moveatur. quod sit sicut materia huiusmodi virtutis in quantum. scilicet materia principalis et subiectum que cuius est virtus. sed hoc corpus non est nisi calor naturalis. id est spiritus cum sit immediatum subiectum et materia que est ut primum mobile ab isto spiritu principali agere sit illud membrum cum quo spiritus habet similitudinem proportionem. tale siquidem membrum est musculus calidus existens et humidus. scilicet temperate: prope magna carnis simplicis admixtionem cum villis nervorum. nervus vero calori discouenit naturali. id est spiritui quod est frigidus valde quare non est dignus ut sit immediatum instrumentum in quo spiritus ipse exerceat motum quemadmodum ipse lacertus.

Tertia probatio ista talis est. si aliquid membrum prius reciperet in se virtutem voluntarie motivam quam lacertus: hoc non esset nisi nervus in hoc. nam nemo discordat. sed nervus non fuit ad hoc officium a natura constitutus. per quoniam sicut se habet arteria in virtute vitali et vena in virtute naturali ita se habet nervus ad virtutem animalem puta ad sensum et motum voluntarium. sed arterie non sunt nisi ad euctadum cor et ad ferendum spiritum vitalem cum calore naturali et sanguine: ipsosque per omnia membra distribuendos. digit enim habebat sedo theo. arterie nature fuerunt necessarie. quare a corde naturali sumerent calorem et ad omnia deferrent membra. et aui. prima prima. ca. de membris. arterie fuerunt create ad hoc ut cor eucteret et sumosus vapor ab eo expellat et spiritus membris corporis distribuatur. Et vena si fuerit create ad portandum sanguinem et spiritum naturale impartiendos reliquis membris. ut idem habet. inquit vena fuerunt necessarie ut per eas sanguis in omnia deferretur corporis membra quo pascerentur. et aui. prima prima. vena que oritur a parte gibbosa epatis iuuamentus est nutrimentus ab epate membris deferre. et in ca. de membris vena fuerunt create ad hoc ut sanguis membris que sunt in corpore partiatur hec ille. neque ergo vena est primum membrum quod recipit in se virtutem nutritivam ab epate quam reliquis tribuit membris. neque etiam arteria vitalem primo recipit in se a corde quam alijs tribuit particulis sed sunt tanquam rivus et itinera per que sanguis et spiritus a suis mineris incedere possint ac disfluere ad membra. ergo et nervus non est nisi ad portandum spiritum sensitivum et voluntarie motivum quousque ad membra mobilia pervenire possint. neque ipse nervus erit primum membrum quod in se recipiat has virtutes: sed erit tanquam via qua spiritus hanc virtutem latoz et subiectum currat ad membra movenda. quare dicit habet. dico ergo quod corpori fuit necessarius nervus usus ad motum sensumque in omnes corporis partes deferendos. Et dicit quarto theo. ca. xvij. virtus autem membra voluntarie movens a cerebro procedit et per nervos ab ipso et a nucha orientes mittit: atque ad lacertos pervenit voluntarium. illis datus motus. ex quo per virtutem voluntarie motivam veniente in spiritum per viam nervorum immediate insurgam esse in lacertos non in nervos.

Quarto probamus sic dare quod virtus animalis que transit per nervos ad organa per prius irradiaret nervos et immitteret ipsis non quod per viam transitus sed per viam informationis et actuacionis quemadmodum tenet positio conciliatorum. apud motum voluntarium. tunc sequeretur quod nervus opticus per quem transit virtus visiva ad oculi cristallinam. videret oculis clausis. et silister audiret. Par quintum egredientium a cerebro nervorum etiam si esset indispotitum seu ablatum organum auditus. hoc autem est manifeste falsum. et si tu dicis quod nervus non videt opticus quod non est virtutis visive aptum instrumentum ut per eum sua manifestet actionem. tunc arguit ipsam virtutem frustra esse in nervo nisi incedit per viam

transitus ut nos tenem? quod illa non sit nisi ad operationes et per eas dignoscatur scdo de aia. nec vlla operatio pueniat nisi ex virtute prima primi. de virtutibus ca. primo cum in nervo nihil operetur vana et irreducibilis ad actum. ex quo per virtutem voluntarie motuam nec primo irradiare nervos et imitti ipsis neque immediate operari nisi per musculos. Sed nervus erit via ut dicitur et per quam spiritum sensibilem et motuum excutium a cerebro sit transitus ad organa quibus complentur actiones.

Contra positionem auer. cuius sectam nos ducimus in parte conciliatorum insurgit eiusque dicta impugnat repta in scdo collis. In capitulis de iuuamento membrorum voluntarii motus et de membris anhelit. redarguit inquam auer. d. l. viij. cum tota serie hic inferere longum est: et tamen arma colligentes quibus nos infestare videtur impotentiam adducemus. Dicit itaque primo. illud quod dixit auer. musculum convenire calori quod vtrumque est calidum fortasse non est verum. probat quoniam in motu non solum requiritur calidum quo proficiatur: imo et frigidum quo contempestur ut calidum ingrosset et fulciatur frigidum. Ad hoc autem respondebit auer. conciliatoris verba indigere supplementis ut eius argumentum non videatur extra propositum concludere. nam ex eo quod ad motum requiritur frigiditas ad contempandum non sequitur falsitas huius propositionis. scilicet calidum naturalis convenit musculo in hoc quod vtrumque est calidum. Debet ergo sic dirigi sua instantia. id quod auer. infert motum. scilicet voluntarium primo fieri per musculum. propterea quod musculus convenit calori naturali quod vtrumque est calidum fortasse non est verum. id est non est vera conclusio quod non tenet. quoniam motus non solum requiritur calidum quo proficiatur imo et frigidum quo contempestur ut calidum ingrosset et fulciatur frigidum. quare non requiritur similitudo in qualitate caloris sed dissimilitudo ut fiat contempantia ad motum exercendum. Auver. respondet sic. verum est quod spiritus cuius est anima et virtutes indiget quadam temperantia facta per frigidum ut proficiatur motum quare fuit necessarium cerebrum et nervum ut frigiditate sua spiritum denudaret a calore naturali ut sine impedimento exerceret mediante lacerto motus voluntarios. et iste quod dicitur spiritus sic modificatus contemperatusque similatur lacerto quoniam caliditas carnis simplicis que est in eo contempata est ex admixtione nervorum et compositionem ingrediendum autem est anima. prima prima. quod musculi sunt minoris caliditatis que caro simplex propter illud quod de nervis et ligamentis eis admisceat. propter hoc ergo fuit conveniens lacertus: quoniam enim spiritum in hoc quod vtrumque est calidum temperate et vtrumque est de frigiditate id quod necessarium est ad motum exercendum. quod non habet nervus cum sit frigidus et non proportionat calido motivo ut dictum est.

Conciliator. arguit scdo sic. Ad movendum inest lacerto per nervum ergo lacertus non recipit per virtutem motivam vel non est primum mobile ut tenet auer. Auver. negat animam. nervum. non movet lacertum quoniam lacertus immediate movetur a virtute voluntarie motiva.

Conciliator. tertio redarguit auer. isto modo. quoniam quod dicit auer. in ca. allegato probavit virtutem voluntarie motivam communem esse in corde. scilicet in lacerto que est in eo. arguit conciliator. dicens quomodo musculus nascitur a corde nisi dicat auer. quod nascitur ab eo in virtute ut plurima alia membra. si enim musculus aliquid nasceretur a corde ipsius cor esset non alius musculi habet musculi nam quod negat yndecia tertij ca. pro in fine ca. sicut est si musculus esset in corde motus cordis esset voluntarius. hoc autem est ridiculum. quod in corde non est musculus neque per spiritum virtutem voluntarie motivam habet.

Aver. autem dicit. quod conciliator noluit suam litteram fideliter exponere. et ergo intentiones positas in fine ca. aperiamus ut ex ea facilis solutio ad omnes difficultates pateat. tenet ergo auer. quod quoad modum corporis duplex est motus voluntarius: quidam enim ex eo est particularis et proprius ut oculorum mandibularum: labiorum: lingue: et reliquorum. et alii est

corde ut motus eundi que est motus totius corporis. Ita est oportet. ut horum motuum duplex sit virtus. una que est particularis et propria posita in uno quoque lacerto: que exerceat eius motus particulares. altera vero corde posita et fixa in aliquo membro corde quod cum toto corpore habeat participationem et communionem: quodque virtus motus cordis exerceat: et quod hoc membrum corde sit mobile per se et non per aliud. sed tale membrum non est nisi cor. per quoniam sicut arteria: vena: et nervus sunt membra conciantia et participantia: cum toto corpore: non tamen sunt mobilia per se. arteria enim movetur ad motum cordis. vena autem et nervus non moventur nisi accidentaliter. Remanet ergo quod virtus voluntarie motiva univocalis et corde sit in corde: videlicet in carne musculosa que est in eo. ipsum. non est membrum corde: et cum hoc esse mobile per se. Et confirmat hoc ex eo quod videmus quod motus vitalis corde aialium: que est inspiratio habet principium a corde: ut omnes etiam adversarij confitentur. dixit enim ga. in libro de utilitate pulsus: pulsus operans est vitalis virtus: cuius principium est in corde. ergo et motus voluntarius corde habet principium a corde. Sed tu dices non esse simile de motu inspirationis que est naturalis: et motu voluntario. Ad hoc respondet auer. ipsos habere similitudinem quantum ad hoc ut sint coniuncti in aliquo membro corde a quo procedant et propter hoc accidit quod pulsus magnificatur per motum voluntarium et minoratur per quietem. ex quo apparet ipsos motus taliter coniunctos et proportionatos ex eodem principio corde procedere. Sed tu dices contra quoniam ipsemet auer. in eodem ca. dicit operationes pulsationum sunt dissimiles et non convenientes motui voluntario. imo est sicut ut ipsa. scilicet arteria sit contraria ei. scilicet motui voluntario: cum sit super motum voluntarium sicut res quasi disposita ad hoc ut vellet et nollet aliquid simul. procedit enim motus voluntarius a voluntate que valet ad opposita. sed motus pulsationis cum sit naturalis sit absque deliberatione et vni tamen affigitur ordini. ergo sicut est ut motus arterie sit contrarius motui voluntario. ex quo per auer. in una parte dixisse hos motus esse siles et proportionales: et in alia esse dissiles et contrarios. dicens quod auer. non tradidit sibi quicquid motus voluntarius est dissilis motui pulsationis quantum ad hoc ut possint ambo uno et eodem instrumeto exerceri. propterea quod motus pulsationis illeus ordo nequaquam posset observari si eius instrumeto exerceret et motus voluntarios: propter contrarietatem eorum quare aliqui adiuvarerent ad motum naturalem: et alii impediret. sed sunt siles per hoc quod vterque est motus in aialium: et procedunt ab eodem agente corde. scilicet ab anima: quare debent ab eo habere principium ab aliquo membro corde: quod sit generalis anime et virtutis sedes que est cor. Et nota quod quivis cor habeat in se principium motus voluntarii: non tamen oportet ipsum moveri voluntarie: quoniam motus voluntarius sit cum fatigatioe et pena. regi autem non convenit laborare aut cum fatigatioe ministrare sed ministrari. presertim cum ipsum cor habeat incessanter exercere motum suum naturalem vltime necessarium ad vitam et ad generationem naturalis caloris. Debes et notare auer. non dixisse quod musculus nascatur a corde: sed quod in corde sit musculus. et hoc est quoniam ipsum est creatum ut dicit auer. yndecia tertij ex carne forti in quo sunt tres species villorum fortium: et hoc est quod vocat auer. lacertum seu musculum. eius enim caro non est simplex sed composita ex carne et villis ad modum lacerti. id dixit ga. in scdo complexionum ca. iij. carnis vero que est in corde forma non est forma simplex: sed sicut est in lacerto villus quo continetur caro ipsius: nisi quod genus villi que est in corde non est ex genere villi que est in lacerto. villus namque que est in lacerto non est nisi pars nervi et ligamentorum: sed villus que est in corde est et proprius. hec ille. et quivis dicat auer. quod erravit qui existimavit quod cor sit lacertus. non tamen obiit auer. intelligit. non ipse princeps de lacerto prope dicto: que noie

lacerti appellamus ad motum voluntarium principaliter deputatum. at vero auer. intelligit de lacerto magis communiter considerato. put. s. componitur ex carne simplici et villis nervosis. Et notauit auer. quod hec compositio musculosa facta est in corde ex eo quod sit magis conueniens ad motum siue sit naturalis siue voluntarius. ait enim auer. prima prima. nullus motus sit nisi mediantibus villis. et ideo dicit auer. quod hec virtus voluntarie motiua sit in musculo cordis ubi etiam est virtus motiua pulsationis: quia hec videtur esse idonea materia et subiectum virtutis que est ad motum. que virtutes particulares voluntarie motiue sunt in quolibet musculo particularium musculorum. Ecce quomodo intellecta fideliter ista auer. difficultas tertia conciliatoris nihil nocet.

Conciliator quarto impugnat auer. in eo quod dicitur nervum esse frigidum. valde. hoc enim manifeste contradicit veritati et sermone ga. primo complonum ca. xij. halia. theo. primo ca. ix. et auer. prima prima. ca. de complonibus membrorum. omnes enim posuere nervos pauce frigiditatis: quia ipsos simularunt in complectione iuxta cutem que est tepata. ex quo concludit conciliator quod nervus sit mobile prius: cum ipse sit frigiditatis pauce: et calefiat calore inato: quo correptus reddat nervus aptior musculo ad motum et fulcimentum motus. hic nota qualiter conciliator tenet nervum moueri per se et primo voluntarie.

Auer. respondet. cum non dixisset nervum esse multum frigidum absolute sed respectue. s. per respectum ad spiritum et calorem naturalem cui debet proportionari et simulari: ut per eum ipse spiritus faciat motum cum virtute motiua. non enim est verisimile quod nervus primo moueat per spiritum que est in eo distantibus inuicem in complectione nervo et spiritu. sed magis conuenit ut credamus quod nervus correperat spiritum ut reddat ipsum in complectione similem lacerto quo primo motus exercendus erit.

Conciliator quinto reprehendit auer. dicentem quod vena nascitur a membro non primo hoc est ab epate. in hoc enim videtur auer. homo mobilis et leuis quia non seruat positionem magistri sui ari. qui tenet venas immediate nasci a corde quod est membrum primum. dicitur. xlvij.

Auer. respondet quod hoc loquitur ad mentem gale. contra quem agit in isto capitulo ut non possit negare suas propositiones et fundamenta. tenet enim gale. epate esse principium a quo nascuntur vene et non esse membrum primum saltem quo ad virtutes animales. Del dicendum est quod auer. non se totum dedit aristoteli in hoc opere: quemadmodum fecit in phisica. quod crimine non minus potest imponi ipimet conciliatori ceteros calumiantes ut apparet. dicitur. xxxv.

Conciliator sexto agit aduersus auer. dicens ipsum impugnasse gale. iniuste quoniam motus voluntarius non manifestatur in musculo nisi per nervum: tanquam per principium. patet quoniam motus voluntarius nunquam potest separari a nervo: cum non possit dari musculo nisi per nervum. ergo bene sequitur quod nervo abscisso motus remoueat a musculo.

Auer. respondet quod eius pugna contra gale. est iusta in hoc ca. et quod non est verum nervum esse principium in motu voluntario adeo ut ab eo moueatur musculus. hoc enim est principale punctum super quo stat discordia. Et quis per ipsum nervum transeat spiritus cum virtute motiua a cerebro ad musculus: sicut nutrimentum aduehitur ad membra per venas: et calor per arterias. non tamen in nervo recipitur virtus primo ut per ipsum exerceatur primarie motus et secundo per musculus. Neque etiam auer. reprobat illam sequentiam quam dicit conciliator esse bonam. ait enim auer.

quod licet sequitur per scissionem nervi ut remoueat motus voluntarius: non tamen sequitur per hoc quod motus voluntarius sit prior in nervo tanquam in primo istro quo sit motus. remouet. n. motus in scissione nervi: quia prohibet transitus virtutis ad musculus ut dictum est. et quia recipit nocumtum in cerebro et in musculo ex comitate et compassione lesionis nervi. Quod autem illa consequentia non valeat manifeste ostendit auer. per exemplum quod adducit de nervis dormitariis: dicens: iam visi sunt homines percussi super nervos dormitarios que vadunt ad cerebrum: et per hoc partem sunt in eis omnes motus voluntarii etc. si ergo illa est bona consequentia que potest generari. quod motus voluntarius est primo in nervo que mouet lacertos pectoris ex eo quod scisso nervo remouetur motus pectoris. etiam sequeretur quod motus voluntarius totius corporis esset affixus dumtaxat in illis duobus nervis dormitariis ex eo quod ipsis percussis totaliter auferretur a corpore motus voluntarius. et hoc est quod dicit et vis tu dicere propter hoc quod omnes motus voluntarii sunt fixi in his duobus nervis tamen: sed hoc est falsum est. apud gale. ergo eius sequentia non valet. ex dictis videbis conciliator rem habuisse viciosam istam in suo auer. alioquin non ita exposuisset eam iaduerteret tantus vir. ut patet in illo parrapho. neque est valet quod de nervis inducit auer. dormitariis etc. hactenus dixisse sufficiat obiectiones istas quebus concilia. non claram ac intelligibilem redderet: sed carperet: mordere atque dissipare tentat serie auer. nunc autem utile esse duco eiusdem conciliatoris arma in medium adducere. quebus suas defendere ac istam euertere positionem denuo conat.

Probat ergo prior nervum esse primum et immediatum virtute mobile sic. quia oppositum est motore et mobile sit proportio ut habet in phisicis. sed nervi ad virtutem motiua maior est proportio quam musculi: per quam nervus est simplex sicut et ipsa virtus: sed musculi est compositus: saltem pro parte particulari: unde numerat in se composita membra. ergo nervus est primum et immediatus a virtute mobile.

Secundo arguit sic. cum virtus motiua requirit subiectum per quod deferat et quo moueat: ipsa namque per se non moueret. nihil. n. nisi corpus mouet. vi. phisicorum. tunc illud corpus si erit nisi nervus. eo quod immediate oritur a cerebro vel nuda saltem manifestat: a quo. s. cerebro ducit virtus ad membra mobilia. musculi vero non nisi tamen excedit ut cerebrum attigat vel inchoat: adeo ut sensui manifestet. ergo nervus est immediatus virtutis motiue receptiuus nisi musculi.

Tertio sic. nervus est lucidus: purus: et porosus. membra autem homini meret esse virtutis animalis primum receptiuum et primum dilatatum: hec vero qualitates non sunt lacerto nisi forte per nervum. et confirmat quam dum nervus obstruit et oppilat ita ut eius luciditas porositasque perturbet videmus paralyptum et silia cari. non tamen sic contingit in musculo.

Quarto arguit sic in uno quoque membrorum officialium est quodam pericula periculis que principaliter est operatio periculis: alie autem partes eiusdem membri compositas ingrediens sunt per se esse. et hec pericula est velut in oculo cristallia: et caro epatis in ipso. sed in musculo nulla alia est nisi nervus. per quam non erit ligamentum cum non seriat: neque alligat principio puta cerebro: sicut alligat nervus: sit est ligamentum ad adiutandum nervum que principalior est ut appetit. ex compositio musculi. neque ista quod pericula erit periculis: cum non sit pars priaria ingrediens membri compositas: sed secundaria. neque est erit caro cum non sit pars principalis et radicalis ex sanguine cetera flugia hinc et refluxu. neque tandem erit totus musculi: quia toti sunt motus per partes magis phisicorum. vi. remanet ergo ut sit nervus. que nervus et non musculi prius erit mobile.

Quinto arguit. hoc nos docet experientia quia videmus motum sensum cessare nervo prescisso: quod non cessat musculo prescisso. et quis in scissione musculi motus

voluntari? non igitur nervo: nisi aliquis motus contractio seu spasmodicus: sensus tamen remanet in nervo manifestus musculo percipio. ex quo patet nervum esse id quod immediatum et principale vigorem motus atque sensus recipit a virtute animalis. et quod finaliter hoc manifestat in musculo.

Ad primum respondendum nullam posse dari proportionem aut similitudinem inter corpus et corpus reum. neque virtutes anime exigunt organorum simpliciter. ipse enim sunt ad operationes que principaliter et primo perficiuntur membris istis aliter non homogeneis ut patet de visu: auditu et reliquis. et ideo corpus primum et universalissimum anime atque virtutum organum et sedes oportuit esse non simplex sed compositum: et sicut reliqua principalia membra. que argumentum non concludit et si daretur proportio in virtute et membrum. sed potius ex eo sulcimetur nisi intentio venati sumus.

Ad secundum dicimus quod bene procedit nervos esse vias per quas virtus a cerebro transmissa deferat ad musculos: que sicut conveniens eos immediate oriri a cerebro vel multa. quomodo a corde oriuntur arterie. fuerit et nervi necessarii ut in eis spiritus ad exercendas actiones animales redderet prepa: et calorem musculorum filis et proportional. hoc est quod inquit auer. quod cerebrum et nervus si fuerint nisi ad temperandum istum calorem in quo est principium virtutis voluntarie anime et parte. sic itaque argumentum concludit virtutem animalem a cerebro devenire per nervos ad alia membra. hoc ipsum est quod nos volumus. et munimus in premissis.

Ad tertium dicendum. quod luciditas pueritas atque porositas faciunt ad hoc ut spiritus latoz virtutis animalis possit libere per nervum penetrare ad musculum. si tamen hoc est necessarium in membro mobili: alioquin ipse calor est incessabiliter in corpore animalis moveri esset pueri lucidum et porosum: cum tamen si sit nisi ex carne defusa atque forti creatum. vnde etiam tertium ca. primo. ex quo patet quod porositas non facit nervum aptum ad motum neque ad receptionem virtutis: sed tamen ad hoc ut sit apta via que spiritus iccedat ut dictum est. ad confirmatorem autem ex dictis patet quod sit dicendum.

Ad quartum autem argumentum tribus viis respondere possumus. primo dicendo id verum esse quod galenus in quarto libro de optima compositio ca. secundo. et primo de accenti. ca. vi. quod in vino quocumque membro composito est una particula per quam anime actus perficiuntur et alie partes sunt coadiuvantes: non tamen intelligit galenus istam particulam esse pure simplicem sed compositam: erit enim velut pupilla in oculo: et caro venosa epatis in ipso. et similiter in membro mobili erit lacertus eius: et sic toti membro erit motus per partem. scilicet per musculum eius. Secundo respondemus ut supra in ca. de positare membrorum compositorum. quod licet talem particulam intelligat galenus puram simplicem: non tamen ipsa per se sola esset sufficiens ad illam operationem: nisi esset pars membri deputati ad illud. illa siquidem particula erit in illa operatione precipua per cooperationem ad alias partes eiusdem membri: non tamen relatorem ad totum. hoc enim esset absurdum. et cum dicitur quod toto igitur motus per suam partem intelligit velut in precedenti responsione. sic itaque licet nervus sit pars musculi principalis ad complendum motus respectu ligamenti aut carnis et reliquorum non tamen respectu totius lacerti: quoniam nervus per se solus ut probatum est non esset sufficiens ad motus exercendos: nisi esset pars lacerti. cuius est primum moveri. tertia solutio est dicere quod illa particula consimilis in quolibet membro per quas principaliter anime actus perficiuntur est ipse spiritus eo et non deficiente a quolibet membro omnes anime deficiunt actus.

Ad quintum argumentum si meministi non tenemur de novo respondere. etiam enim propter abscessionem nervi optici vel eius oppillarorem remouet ab oculo virtus visiva. non tamen propter hoc erit dicendum quod nervus opticus prius in se recipiat virtutem visivam: et postquam videat quod oculum. sicut in scissis venis que sunt sub anre remouet virtus generativa: si tamen erit credendum virtutem generativam esse potius in his venis quam in testiculis. alioquin crederetur etiam illas

arterias et vias per quas ex corde ad cerebrum transit virtus anime prius et potius in se animalem virtutem recepisse quam in cerebrum. quod totum est opinabile. ex predictis aperiantur sudamentum ad solvendum omnes alias difficultates que adversus positionem nostram repiri possunt.

Membris consilibus et membris organicis apud medicos equaliter debet comitatus solutio. nec primo simplicibus que compositis: aut compositis quam simplicibus convenire potest. **P**incipium. vii.

Mobas primo sic. ille enim morbus equaliter participari dicitur ab utroque membro. scilicet composito et simplici que cuilibet eorum accidit per se: ita ut nulli ipsorum dicatur convenire propter accidere reliquo. huiusmodi vero est morbus comitis seu solis continui. patet quoniam accidit organico in quantum est organicum ut dislocatio et simplici in quantum simplex ut scissio nervi. secunda prima doctrina prima ca. secundo. et primo de accidentibus. ca. ergo equaliter et indifferenter debet utrisque.

Preterea. quorum aliam naturam equaliter comitis est. que quidem sana dicuntur: illis potest contingere morbus comitis illius nature corruptivum equaliter. primo de morbo. ca. quarto. **S**ed membris organicis et consilibus inest partium comitatio seu comitatus indifferens: que sana existunt: ut galenus allegato. ca. ergo morbus comitis equaliter convenit illis.

Contra propositam conclusionem arguitur comitatoris dicitur. lxxv. primo sic quoniam sicut propositio est per comitacionem et sequitur ipsum principaliter ita et quod debet compositio erit per comitacionem. **S**ed morbus comitis debet compositio. ut in premissis conclusione sufficit. ergo sibi debet per comitacionem: et per istos morbus comitis principaliter tribuit membris simplicibus que primo debet compositio que organicis et confirmat. quod officialia habent rationem esse per consilia patet cum constat id est componuntur ex eis. ergo propter et passio organici erit per esse consilis: et sic morbus comitis dicitur esse passio organicorum erit in eis propter consilia.

Secundo arguitur sic. is morbus dicitur solis continui debet principaliter advenire illi membro in quo veratur saluatur comitatus. sed tale est membrum consile cum sit unum per essentialitatem non per colligantiam seu officialitatem secundo et tertio colligitur.

Tertio sic. illi membro non accidit principaliter morbus comitis cui nunquam potest contingere nisi nature alteri et igitur. huiusmodi vero est morbus comitis nullo. non potest nature officiali contingere quoniam est consiliis occurrat. sed bene potest fieri contra. occurrat. non nature consilis sine hoc quod sit officiali. quoniam causa comitacionis est compositio. ergo solis continui principaliter advenit membro simplici. dicitur tamen morbus comitis: quod vni parti principaliter: et reliqua advenit ex sequenti.

Ad primum istorum dicitur. est quodlibet propositio sequitur comitacionem in anima: per hoc quod propositio in anima sit per in quantum propter materiam ad propositum et formam recipiendam. non tamen sequitur quod omnia que debent propositio in quantum propositio est: debeant primo proplexi. si sic. non esset nullus esset morbus comitis neque esset nisi unum genus morbi. scilicet malicia compositio. sic est in anima sit prius huiusmodi et ex eo constituat non tamen sequitur quod omnia que debent huiusmodi quoniam huiusmodi debeant esse animalis. ad confirmationem autem dicendum est quod membra officialia non habent esse per consilia sed potest contra. quoniam vigore cordis alia generant membra ut ideo tenet comitator dicitur. lxxvi. et lxxvii. et Ari. animalium primo. et Aui. ix. animalium. et si membra composita ex simplicibus componantur ratione ex materia tamen recipiunt esse ab eis. quoniam forma est que dat esse rei. materie vero pro parte adaptat per huiusmodi et generatorem primis. sed hoc latius dicitur supra. in conclusione de positare membrorum compositorum.

Ad secundum respondemus quod vera comitatus apud medicos que est partium ordinata comitatus.

iūctio p̄mo de accidēti ca. q̄rto nō saluaſ veracius i mēbro q̄simili q̄m i organico neq̄ ei opatōes magis ipediunt ex p̄riū ſeperatiōe ipius q̄ ſi accideret officiali mēbro. nō enī medici ſed p̄fici aut mathematici eſt curare de cōtinuitatis ⁊ cōtigitatis differētia. in quārum tales ſunt ſed eſt medici curare vel tractare de eis in quārum ſunt naturales vel innaturales ad opatiōes exercēdas hūanas adiuuantes ſeu impediētes: h̄mōi v̄o cōſiderata cōtinuitas eſt eadē cū cōtigitate. nos v̄o in iſto p̄ncipio apud medicos diſputamus vt p̄z in iſta cōcluſiōis. vel reſpōde ſi volueris aliē ⁊ ſacilē: q̄d nō eſt magis vera cōtinuitas etiā apud p̄ficos illa q̄ eſt in mēbris cōſimilib⁹ q̄z q̄ in organico. S̄z tu dicēs cōtra quoniā ea q̄ ſunt ſpecie d̄ſa nō p̄nt adinuicē continuari vt p̄batū eſt. q̄nto p̄ficoz. ſed mēbrū organico p̄res ſunt ſpecie differētes. vt caro neruus vena ⁊ os ⁊ reliq̄. ergo nō p̄nt. adinuicē cōtinuari ⁊ ſic mēbrū cōpoſitū ex eis nō erit cōtinuū. dicēdū eſt q̄d mēbra cui⁹ dē corpis nō differūt ſpecie. h̄nt enī vnā ⁊ eadē formā ſpecificā: ideo a natura bene cōtinuaſ: ⁊ ad eundē terminū copulant cōez: puta ad cor: vt cōtinuā inde ſuſcipiāt influentiā atq̄ virtutē. cōtra q̄z tunc diſlocatio nō eſſet ſolutio vere cōtinuitatis p̄z. q̄m ibi nō ſepat os ab oſſe ea p̄te q̄ cōtinuant adinuicē. ſ. in ligamētis ⁊ oſſa ſed ſit ſepatio eoz in ea p̄te q̄ ſunt cōtigua. ⁊ ſic iſta reſpōſio ſecūda nulla ē. dicēdū q̄d q̄zuis p̄cedat diſlocatiōe nō eē cōtinuū ſz trigui ſolutiōez nō obſtat n̄re cōcluſiōi. cōtra. q̄z tūc nulla eēt ſolutio vere cōtinuitatis i mēbro p̄poſito q̄n etiā accideret i mēbro ſimplici. negat p̄ſe q̄ntia. i diſlocatiōe. n. vbi facta fuerit ſepatio ligamēti ab oſſe. accidit ſolutio cōtinuitatis mēbrū cōpoſiti ⁊ nō ſimplicis. ⁊ accidit etiā ſolutio cōtigitatis oſſis ab oſſe.

Ad tertiuū aut argumētū negat minor vt declaratū eſt i ſolutiōe imediata.

Propoſitionem Galeni in ſeptimo p̄ncipio defendimus in qua tenet conſtitutionem cōtinētis i vere ab ſolute fieri temperatiſſimam.

Robatio p̄ma p̄poſite cōcluſionis ſit p̄ ga. p̄mo de cōplexiōibus ca. q̄rto ſic. illud enī ip̄s ſimplr cōle dicendū eſt q̄d reſugit cōliter exceſſum q̄litarū p̄max v̄trifq̄z p̄trarietatis. h̄mōi aut ver exiſtit. cōliter enī diſtat a frigiditate ⁊ hūiditate hiemis ⁊ ab eſtatis caliditate ⁊ ſiccitate. p̄batur. ſi enī nō cōliter diſtat tūc aut ip̄m magis appropinq̄t ad naturā hiemis i v̄traq̄ cōtigitate v̄l ad eſtatis naturā. v̄l ſm vnā p̄trarietatem ad h̄yemē ⁊ ſc̄dm alteram ad eſtatem. ſed nulla ratio aut experientia nos cogit ad credendum harum quamuis diuiſionum. ergo ad nullam declinat et ſic erit temperatiſſimū. ⁊ hoc ē quod dicit ga. i cap. allegato. q̄d ſi dicūt ver eē calm ⁊ hūidū p̄pea q̄d ē hūidū eſtate ⁊ calidū hieme hec rō nō erit melior ad p̄bādū hoc q̄z ſi velim⁹ p̄bare ip̄m eſſe frigidū ⁊ ſiccū. p̄pterea q̄d ē frigidū eſtate ⁊ ſiccū hieme. ⁊ ſi nō. i. ſi hec rō q̄ p̄bamus ver eſſe frigidū ⁊ ſiccū nō valet. q̄d ē q̄d faciat oportere. i. q̄ rō p̄pellit nos vt credā q̄d i ve remaneat vnū duoz p̄trarioz hiemis magis quam alterum. ⁊ vnū duozum contrarioz eſtatis magis quam alterū. ita vt dicamus in eo eſſe hūmiditatem hiemis ⁊ caliditatem eſtatis. quaſi dicat nulla cauſa inuenitur que huiusmodi rem neceſſariam faciat. quod declarat ſic.

Mā p̄pterea q̄d ver ē diuerſus ab his duabus horis. ſ. ab h̄yeme ⁊ eſtate i v̄trifq̄z cōtrarietatis q̄z. ſ. nō eſt frigidum ⁊ hūmidum ſicut h̄yems neq̄z calidum ⁊ ſiccū velut eſtas nō oportet vt cōparet ſm medietatē cui⁹q̄z eaz p̄trarietati quē ad modū faciunt opinantes ip̄m eē calm ⁊ hūidū. cōparāt enī euz h̄yemi ſz medietatē duoz extremoz q̄ ſunt i h̄yeme ⁊ eſtate ſm medietatē extremoz q̄ ſunt i eſtate. dicentes eſt calidius h̄yeme ⁊ frigidius eſtate ſz oportet vt cōpet ſm eas oēs. ſ. cōtrarietates. ita vt dicāt ē calidius ⁊ ſiccū h̄yeme: ⁊ ē frigidius ⁊ hūmidū eſtate. Et ſi fuerint hec ita dicemus q̄d ver int̄ duas diſpoſitiones cōtrarias erit ſilius i. equale ⁊ tēparū. vel ſilis q̄z. ſ. ſimilat v̄trifq̄z cōtrariis erit enī mediū p̄ participationē extremoz cōl̄r. cui⁹ rō ē q̄z reperit calm ⁊ ſiccū cōpatione h̄yemis ⁊ in hoc ſimilat eſtati: ⁊ reperit frigidū ⁊ hūmidum cōpatione eſtatis: ⁊ i hoc ſimilat h̄yemi. hactenus ga. ex q̄bus inferit cōploez veris fieri tēpariſſimā i medio extremoz cōdiſtant ſituatā. Cui⁹ t̄m rōi p̄ ga. adduce obuiat cōci. hoc mō d̄ſa. lxxij. Māz q̄n aliq̄ cōpanē q̄buſdā ſz nō ſunt talia oino vt ea q̄b⁹ cōpanē p̄nt t̄m. cū eis magis vel minus fore ſilia vel diuerſa. p̄pt q̄d nō ſequit q̄d ſicut ē cōpatione ad vnū ita ſit ad aliū eodē mō velut euenit i p̄nti. Mā ver cōpatione h̄yemi ē calm caliditate multa ſz cōpatione eſtati parū ē frigidum. ſilr cōpatione eſtati hūmidū ē plm h̄yemi v̄o cōparatus modicū ſiccū ē. p̄pt q̄d calm ⁊ hūmidum remanebit. S̄z ad hanc euasiōnē manifeſta replicatio cōtinet i verbis ga. fundat enī ſe cōciliator in hoc q̄d ver cōpatione h̄yemi ſit magis calm q̄z ſit frigidū cōpatione eſtatis. ⁊ ſilr cōpatione eſtati ſit magis hūmidum q̄z ſit ſiccū cōpatione h̄yemi. S̄z ga. q̄rit q̄ rōe illd̄ erit potius credendum q̄z eius cōtrariuz. adeo vt dicamus ver cōpatione h̄yemi paruz eē calm ⁊ valde frigidum cōparatus eſtati ⁊ reliq̄. ex quo ip̄m frigidum indicet ⁊ ſiccū. Et ſi eadē rōe q̄ ponitur calidū ⁊ hūmidum pōt et poni frigidum ⁊ ſiccū: erit ergo calidum: hūmidum: frigidum ⁊ ſiccum cōlit ex quo temperatiſſimum reſultabit.

Secūda p̄batio ga. talis ē. q̄m veris cōſtitutio aut ē tēpariſſima aut calida ⁊ hūidā. nullus enī ſapientum diſcordat in hoc. Calida t̄m ⁊ hūidā nō ē. relinquē ergo temperatiſſima. p̄batio minoris. nā vt inq̄t ga. ſi veris diſpoſitio calida eēt ⁊ hūidā ip̄a q̄ppe deterior atq̄z peſtilentior fieret oibus horis anni. p̄z q̄ſi q̄dem eēt paratior putredini q̄ ex his q̄litaribus cōficiſ. putrefactio enī ē corruptio p̄pe caliditatis in p̄pa hūiditate facta ab aliena caliditate. methauroz q̄rto. ſz ſenſu manifeſte mōſtrat ver nō eē deterius aut peſtilēti⁹ ceteris ani tēporibus: imo ſaniſſimū iter oēs. hoc ē q̄d dicit ga. q̄d ſi vinceret i eo plus calm q̄z frigidū: ⁊ hūmidum q̄z ſiccū iā eēt ḡnariū putredinū ⁊ peſtilētiē ⁊ eēt oīuz horaz egrius. ſz p̄pterea q̄d eius cōplo ſuit cōplo cōlis ex q̄tuor: illa cōlitas eaz ſuit cā cōlitaris ⁊ ſanitaris ei⁹. ⁊ dicit halia. q̄nto theo. ca. trio aiunt nōnulli veris cōplonē calam eē ⁊ hu. nec verū ē. cala etenī ⁊ hūidā cōplo putredinū cito ſuſceptibilis ē ⁊ morbos nutrit peſſimos. v̄n ⁊ euz acri d̄ſat cala ⁊ hu. cōplo peſſimi i ſequunt morbi. hec ille. Iſtā aduc p̄bationē infirmare nitit cōciliator dicēs q̄d verum eſt calm ⁊ hūmidum ſuperfluum parare ad putrefactionē ⁊ peſtilētiā. nō ar remiſſum q̄le ē calm ⁊ hūmidum veris. iō nō ſc̄q̄tur ver p̄pe caliditate ⁊ hūmiditate quā h̄y cōtēperatā debere eē oī t̄pe peſtilētiuz. ſz h̄ac euasiōnē retorquet ga. p̄mo ſic. ſi enī effectus putredinis i calo cōſtat ⁊ hūmido tūc illa cōplo faciliōris erit trāſitus ad putredinē q̄ euz h̄idē qualitatis maiorē obrinet ſymboluz. ſz calida ⁊ hūmidā

complegio etiam remissa et contemperata cum qualitatibus putredinis maiores
 symbolum habet quā quilibet alia combinatio qualitarum primarum. similit enim
 in actibus et passibus. ergo ver cuius est caliditas et humiditas per aduersarios erit
 corruptibilis ceteris anni temporibus quibus alie combinationes conueniunt.
 Preterea si he combinationes qualitarum primarum reperte in clementis ut inquit cō
 ciliator cōseruant et in temporibus eadē rōe pbandus est nō esse magis remissas
 qualitates in vere quā in reliquis horis anni. cuiuslibet enim elemento cōuenit vna saltem
 q̄litas in excessu scdo de gñatiōe et co. ut igni caliditas in vltio: et aeri humiditas inten
 sissima: aque frigiditas: et terre siccitas in extremo. Et in hoc ut cōseo cōcilia. discō
 uenit sibi ipsi dīa p̄tracta. dicit enim quod caliditas veris nō est tanta ut estatis calidi
 tas: neque eius humiditas est tāta ut humiditas hyemis: et reddēs causam huius ait
 quā ver proportionat aeri. ecce disconuenientia. quā si proportionat aeri eius hūi
 ditas intensior erit humiditate hyemis cū aer hūidior ponat aqua. Et si eius: hūi
 ditas nō ē tāta quāta ē humiditas hyemis ergo nō p̄portionat aeri. Suis ergo eis
 dē tellis repūgim⁹ eū: et pbamus nō eē remissiores q̄litates ponēdas in vere apud
 eos quā in ceteris horis anni. Et hoc ē quod dicit ga. quod cū aduersarij dicunt ver eē
 calidū et hūidū: vnumquodque horū nominū. scilicet calm et hūidū significat supfluitatē s̄z
 p̄monē eorū cā huius p̄z ex p̄dictis. quā ipsi adiungunt tēporibus cōditōes q̄litarū
 quē admodū sunt in elementis ex q̄ rōe ita erit ver calm et hūidū superfue sicut estat
 calida et sicca et reliq̄: et sic calm et hūidū erit superfluū in vere s̄m significationem
 p̄monis eorū. Et nota expositionem huius l̄c. pulchra enim videt mibi.

Tertio ga. p̄batio. oīa q̄ sunt in mūdo debēt eē et sunt ordinata s̄m dispositionē
 meliorē et p̄fectiorē in tota possibilitate nāe p̄cedūt enim ab optima et p̄fectissima cā.
 s̄z cōp̄lo tēpatissima iter oēs cōp̄lones p̄fectiorē: et ē possibilis in aliquo tēpore fie
 ri. erit ergo saltē in vere: cū sit magis amicu nāe et ad gñationes et sanitatē magis
 aptū. Hanc etiam p̄bationē redarguit cōciliator dicens cā eē pot⁹ p̄suasua quā de
 monstratiua. S̄z ego dico cōciliatori quod frangat mibi oculū cū aliqua demōstra
 tiōe in toto suo volumine repta. P̄fecto icōueniēs istud in medicina tolerādū ē.
 demōstrationes enim in ea aut nullę: aut rarissime sunt: p̄p̄t materierū in ipsa tradita
 rum cōtingentiā atq̄ possibilitatem. Miratur ergo conciliator quomodo ga. in
 destructionem alicuius positionis vitur sermone dialectico et persuasuo: non tñ
 respexit qualiter in toto differentiarum volumine tam insigni tamq̄ scientifico in
 quo p̄z industria militaris doctrine cuncta prosternens aliquando aristotelem
 et plures aui. aliosq̄z medicine grauissimos auctores euertere atq̄ deuastare nō
 dubitat. in toto in quā hoc libro nulla alia p̄ter dialecticam oratione vsitatur in
 suimet defensionem et aliorum destructionem. Sufficiat ergo galeno argumen
 tatio in sua doctrina probabilis. ipsa enim a viro tante auctoritatis et experientie
 frequentissime demonstratiua redditur et veridica.

Quarto probatur sic. omnis enim mor⁹ de extremo in extremū sit p̄ mediū q̄nto
 p̄hicoz. et q̄nto d̄iuamētis mēbroz ca. tertio s̄z p̄stitutio horaz̄ āni mutat de fri
 giditate et hūiditate hyemis extrematis in caliditate et siccitate estatis et excessiuas
 ergo sit p̄ mediū iter vtrasq̄ cōtrarietates quod est eq̄litas quare constitutio aeris
 cōtinētis fiet tēpatissima iter hyemē et estatē: hoc ē in vere cū sit hora p̄ q̄z successi
 u⁹ sit trāsit⁹: et p̄cipue circa ei⁹ mēdiū: quod ē tēp⁹ ab vtroq̄z extremoz clōgarissimū.

Contra tñ positionē nāz plures insurgūt difficultates q̄rū p̄ncipales ponaz:
 pueriles dimittā: vti vanū nō laborent. quilibz enim astut⁹ discipul⁹ nris fundamē
 tis firmat⁹ oēs hostiū occursum atq̄ cōflic⁹ intrepid⁹ sperare poterit. Primum siq̄
 dē argumētū eiusdē ē cōciliatoris dicens cōbinatiōes q̄tuor elemētōz in alijs enti
 bus cōseruari. quā postera nūq̄z possunt a prioribus separari. Et cū ceteris tē
 poribus anni tres reperiant cōbinatiōes q̄litarū primaz. ut estate caliditas cū
 siccitate: autūno cū frigiditate siccitas: hyem⁹ vō cum frigiditate hūiditas. relin
 quit ergo veri alia q̄ restat possibilis cōbinatio. scilicet hūiditas cū caliditate q̄re ipm
 nō temperatissimuz sed calidum et humidum erit ponēdū.

Secundo arguit sic. cū ponderis tēperatū sit impossibilē p̄ma p̄mi. et d̄fa. lxxiiij.
 relinq̄tur ergo nullū aliud inesse tēp̄amētū p̄ter iusticiatē: quod ad calm vergit
 et hūidū. si ergo ver tēpatū d̄f eo mō quo fieri pōt. calidū erit et humiduz.

Tertio arguit sic. dato quod ver posset eē tēperatū ad pondus ipm esset omni tē
 pore pestilentius. hec enim equalitas totius humane complexionis latitudines
 egreditur: aliorum vero temporū qualitates inaequales intra humane sanitatis
 latitudinem tolerantur. sed cum ver sit temporum sanissimum cunctis annuenti
 bus medicis cum phisicis. nō poterit ergo esse tēperatissimum ad pondus.

Quarto arguit sic. Aer nos cōtinens in vere aut calefit: aut infrigidat: aut q̄
 dē nec calefit neq̄z infrigidat. s̄z nō ē dicēdū quod infrigidet sole ad eū iā valde appo
 pinq̄nte. restat ergo dicēdū aut calefieri: aut nō calefieri neq̄z infrigidari. si p̄mū
 ergo erit cala p̄stitutio veris nō tēpatissima. si at secūdū euz aer in sua nā dimissus
 sit calid⁹ et hūid⁹. p̄ma p̄mi et scdo de gñatiōe. remanebit ergo cōtinens aer calid⁹
 et humid⁹ non tñ eucratissimus.

Quinto arguit sic. cui⁹ effectus calidus ē et hūidus. ipm erit calm et hūidū. S̄z
 veris effect⁹ calidi extat et hūidi. in eo enim oīa terre nascētia gñant et crescūt: in eo
 florescūt vtiq̄z arbores et frōde tegunt: cūctaq̄z virescūt in eo tēp̄ mirabili q̄dā ala
 eritate nāe. hoc aut totū nō fit nisi mediātē calō et hūido: ut in libro d̄ morte et vita:
 et scdo de gñatiōe aialū. ver igitur cui⁹ tales sunt effect⁹ calm et hūidū. et cōfirmat
 quā in vere humanū corpus aliquale p̄cipit calorē aut enī aui. scdo p̄mi. quod in eo p̄ci
 pit calefactio aliq̄ et rubificatio in corporibus hominum.

**Ad p̄mūz dicim⁹ quod cōbinatiōes elemētōz cōseruant in mixtis q̄ ex eis cōpo
 nunt.** hec enim sūt postera respectu elemētōz. nō tñ oppz in tēporib⁹ obseruari: aut
 in aere nos cōtinētē q̄ p̄p̄t tēporis nāz disponit. huius enim cā efficiens nō elemē
 ta quod sunt s̄z aliud ipis elementis p̄ri⁹ et nobilit⁹. puta sol accendens ad directiōes
 capirū p̄p̄dicularē: vel ab ea recedēs aut medio mō se h̄ns p̄ma et scda p̄mi. p̄tra
 q̄ tēpora nō d̄nt cala vel frigida nisi p̄terea quod aer iste n̄ efficiat in eis calid⁹ seu
 frigid⁹. hic at aut ē elemētū simplex aut quod ex elemētis. q̄re sibi quēnet q̄litarū. ve
 lut reliq̄s elemētis aut elementatis cōbinatio. dicēdū ē quod iste aer nec ē elemētuz
 simplex: neq̄z ē vere mixtū: s̄z ē quod cōpositū p̄ aggregationē seu viciniatez q̄re
 nō sibi quēnet excessus vel tēperantia eo mō quo fuerit in elemētis aut elemētatis
 s̄z q̄d ille pres agregat et ordinat ab agēte tēpate in distēpate. ut d̄clarabit mor⁹.

**Ad secūdū at r̄ndem⁹ quod h̄ nō iuram⁹ q̄tēdet d̄ eq̄li ad p̄dō: an sit dabile si possi
 bile.** non enim pro nunc negamus eius impossibilitatem nec asserimus. sed dato
 quod sit possibilē: illud erit in mixtis s̄m veram mixtionem et compositionem
 ex elementis. in cōpōitis tñ p̄ aggregationem aut viciniatez nullo repugnante

pōt dari. hūmōi autē est aer nostre habitationis: i quo q̄dem agregantur diuersarū
 sp̄erierū vapores ⁊ qualitates eleuati ⁊ confecti a calore solis aliorūq; siderū.
 est enī ibi humiditas aeris ⁊ aque: frigiditas terre ⁊ aque: siccitas terre ⁊ ex effe-
 ctu caloris solis: ⁊ caliditas aeris ⁊ solis radiorū. ad quorū certe vaporū ele-
 uationem operatur p̄ncipaliter ⁊ imediare solis caliditas p̄mo. ⁊ secūdo methe-
 orū hoc mō. etenī sol moram faciens super habitatorū capita directe v̄l p̄ira-
 midalr. aerem sup̄flue calefacit. eiusq; humiditates admixtas consumit atq; de-
 ficcat. cumq; postremo itēperate calim reddit ⁊ siccum. ⁊ per oppositū dū sol
 recedit a capitū zenith v̄l cum transierit capricornij tropicū circumferētie ra-
 diorū eius caliditas remissa sufficiet t̄m ad eleuandū aque vapores ⁊ terreos
 valde frigidos ⁊ humidos vincentes aeris caliditatem non tamē sufficiet eos cō-
 sumere vel calefacere. at vero cum transit inde per equinoctium in regione tēpe-
 rata precipue potest in celo talem acquirere situm v̄l ita p̄portionaliter fatiēs eua-
 porare t̄m consumat ⁊ resoluat de vaporibus v̄l neq; superet neq; superetur sed
 omnes qualitates sint in equali trutina quousq; sol fortiores emittat radios. hu-
 iusmodi vero temperamētum rationaliter fiet. penes medietates veris: tempo-
 re tamen seruante suam naturam: nulla impediēte causa extranea vel accidenta-
 li. Hanc vero distantiam cum transierit. iam tunc erit. vincens radiorū sp̄issi-
 tudine sol: ⁊ intense calefaciens: desiccāsq; aerem: v̄l cum reddat sup̄flue calim et
 siccum qualis sit in estate. ex quo patet qualr̄ deueniendo de vna extremata com-
 binatōe qualitatū ad aliā sibi contrariam pōt fieri puntuale tempamentū inter
 omnes q̄litates sine auctoꝝ repugnantia.

Ad tertiu dicimus quod temperamentum ponderis non egreditur latitudies
 complōis humane ex eo quod habeat repugnantiam aut disconuenientiam cum
 natura hūana. sed ex eo quod non datur. nam si daretur in medio latitudinis re-
 poneretur. cum ergo ex corporū aggregatiōe subtilium talis resultauerit cōli-
 tas in aere non hominis duntaxat cōseruare naturas sed aduc ipam in melius
 reducere sufficiet. egressus enim ad latus equalitatis non nocet sed potius sani-
 tatis inducit robur ⁊ completum in qualibet complexiōe naturali. quare me-
 dici complexiones lapsas sibi sanas edocent corrigere ⁊ ad equalitatem eas q̄n-
 tum possibile fuerit conuētere. licet reductiōes istam ociosi non possint h̄c tua
 p̄mi ca. de rectificatiōe cōplōis sup̄flue caliditatis.

Ad quartum autem dic quod aer nostre vicinitatis apud veris medietatem
 calefit a sole appropinquante sibi non t̄m ob hoc remanet calidus sed recipit pro-
 portionaliter in se t̄m de calore solis quātū continet in se de frigore terre ⁊ aque:
 q̄ vincebat hactenus. ideoq; remanet tēperatus postq; erat frigidus in excessu.

Ad quintū dicimus qd arbores ⁊ alia terre nascētia nutriunt per suas radices
 q̄s habēt fixas nō qdē in ipō aere s; in terra apud eius sup̄ficiē. ⁊ inde suscipiunt
 alimentū quo naturales opationes crescendi ⁊ flozendi exercere possunt. ille siq;
 dē locus in vere caliditate viger atq; hūmiditate. propterea qd exalationes calide
 non sunt in profundis terre concabitibus sumerere ⁊ abscondite velut in h̄e-
 me in quo naturaliter calor fugit ab exteriorē frigore qz oē cōtrarium natum est
 fugere suū cōtrariū v̄l in primo metheoꝝ. neq; etiaz ille calor totaliter ad extero-
 ra velut in estate propellit. remanet ergo in loco medio. s. in poris terre sup̄ficiē

ppinqs. q̄ vna cū calore seminis vel radices trahūt sibi digerūtq; terre apros hu-
 mores sicut caliditas flāme attrahit oleū quo nutrit ad lychniū ex partib; circū-
 stātib; v̄l nō intersit vacuū. His demū hūmiditatibus cū calore fortiori facto intrin-
 secus arbores frondescūt in vere atq; virescūt p̄ ceteris anni tēporib;. Et q̄bus
 p̄ argumētū nō cludere vt obtineat ver calorē ⁊ humiditatē i aere s; i terra t̄m
 circa eius sup̄ficiē. Ad cōfirmationē dicamus tadē qd illa corporis calefactio
 ⁊ rubificatio q̄ in vere percipit nō causat ab aeris caliditate: s; a pprio ⁊ nali cor-
 poris calido: qd hacten; in viscerib; erat interclusum: frigore ipm exteriorē fugā-
 te. nūc at in vere vsq; ad cutim audens exire nec resolutū ab extrinseca caliditate
 vt in estate facit p̄cipi calorē quēdā respectu cōtinentis tēparissimū. S; cōtra qm̄
 cōtines tēparissimū erit frigidū p̄ cōpationē ad corpus hūanū p̄p̄ qd inat; calor
 exire nō valebit ad exteriora vt p̄ficiat rubificatio ⁊ caliditas in corpore. Dicen-
 dū qd illa frigiditas cum nō sit vera ⁊ absoluta nō sufficiet fugare calidum corpo-
 ris. qz cōtrariū nō fugit nisi suū cōtrarium. nunc autē tēparamētū nō cōtrariat calo-
 ri neq; frigori: s; mediū obtinet v̄triusq;. q̄re neq; fugat calor: ē neq; eū ifirmat
 s; pot; additamētū p̄stat. ex eo qd virtutes corporis ob tēporis equalitatē fortio-
 res sunt: corpora ēt ad motiōes ⁊ exercicia magis apta. neq; illis qdē obstat fri-
 gus inobilitas velut h̄emis. neq; caliditas resoluens velut estatis. ⁊ cū exerci-
 cia ⁊ motus sit causa caloris vt scdo celi iō calidū naturale fortificat in vere p̄ se s;
 in h̄eme sit ēt forte p̄ accidēs in quātū cōgregat ⁊ vnif p̄ antiparistatim. Et hoc
 fortasse voluit hypo. p̄ma aphoꝝ inq̄ens ventres h̄eme ⁊ vere calidissimi sūt na-
 tura: ⁊ somni longissimi in his igif tēporib; oblationes plures dande sunt eteniz
 innatus calor est multus ⁊c.

Unica ⁊ imediata doloris causa solutio continuitatis est. Malicia
 vero cōplexionis in quātū talis nō est causa doloris. Principiū octauū.

Robationē cōclusionis intēdētes p̄mo subijcim; fundamē-
 ta quēdā q̄ in medicina creduntur recipiunturq; velut magi-
 me. Primum est qd cū oēs sensus date sint a natura in custo-
 diā aialis: inter eos sensus tactus quātū ad hoc ē potissim;
 q̄re in cunctis aialib; ⁊ in q̄libet aialis parte reperit scdo de
 aia. qd nō fit in reliqs sensib;. Secūdu ē qd dolor sit sensatio
 tristis in sensu tactus causata. Tertiu inferit ex scdo ⁊ est qd
 dolor nō percipit nisi a mēbro habenti sensum tactus. Quartū est qd causa dolo-
 ris debet occurrere motu violento ⁊ repentino.

Probatio ergo prima talis ē. Illa enī est adeq̄ta ⁊ imediata causa doloris que
 cū sensui tactus occurrit nihil aliud ab ea p̄cipit nisi dolor. Hmōi v̄o ē solutio cō-
 tinētis. p̄ qm̄ nō sentimus per tactū solutionē ipaz; aut aliud sensibile p̄tē dolo-
 rē. alit̄ aut fit in malicia cōplexionis. Mā p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄ sentit caliditas aut fri-
 giditas deinde dolor. Ergo solutio continuitatis est adequata ⁊ imediata cau-
 sa doloris.

Scda p̄batio talis ē. oēs enī partes aialis iō sunt aialis partes qz iter se sunt
 p̄struete ⁊ p̄tinuate ⁊ ad eūdē terminū cōez copulate puta ad cor vt inde suscipiāt

oēs virtutes et oēs sensus: ppter istā continuationē. nā discōtinuata quilibet pars a ceteris partibus nec habebit virtutē nec vitā. nec demū erit aialis pars. hoc fundamentū ita est per se notū quod probat risus. Illud ergo nocumētū quod hūmōi cōtinuitatē destruit immediate et adēquē dicitur esse adēquū in causando tristē sensationē in sensu tactus: cuius est precipua custodia partium et totius aialis. s; solutio cōtinuitatis est nocumētū quod immediate destruit cōtinuitatē particulā in quibus sit: imo est ipsamet discōtinuatio. ergo erit adēquata causa sensationis tristis in sensu tactus illarū partium. et sic erit adēquata et immediata doloris causa.

¶ Probatio tertia. In spiritu ipso consistit oīus sensuū tota letitia: totū gaudiū et tandē tota sollicitas. ppter ea quod ei habundantia et p̄sentia ipsi sunt p̄fecti et sentiunt: et eius absentia nihil sentiunt nihilque vāllēt. id est in coitu sentiunt a tactu ipso plurima delectatio in transitu feminis super illa mēbra ppter p̄sētia illi spūs inclusi in semine quod tanquā gratissimus et amicissimus hospes recipit ab illis membris magno cū gaudio et alacritate. et post coitū sequitur penitentia et tristitia nō t̄m̄ ppter cōsciētie stimolū quātū ppter ipsius spūs absentia et separationē a corpore. hoc fundamentū est in medicina pbatū et est valde pulcrū et memorie tenendū. illa ergo causa quae immediate facit spū fugere et separari a corpore dicitur esse potissima causa sensationis tristis et horrende in sensu tactus. ppter duo. Primo quod est potissime corruptiua quāquā in spū cōstat aīa et virtutes ut pbatū est in principio tertio. Secundo quod in spū p̄stat gaudiū et leticia. s; solutio p̄tinuitatis est hūmōi. etenim sicut cōtinuitas mēbroz cōseruat in illam subām spirituale quae in ipsis est recōditā et ppter quod ipsa creata sunt tanquā vasa et instrumenta ei ut pars in superioribus: ita est huius cōtinuitatis separatio est immediata causa ut fugiat et resoluat illa subā sicut aer in vtero recōditur eiusdem vteri incisione potius quod ob aliam causam fugeret et euanesceret. quare solutio p̄tinui. causa erit immediata tristis et horrende sensationis seu doloris. in illo sensu cuius est precipua cura custodire aīa et est tactus ut dictū est.

¶ Quarta probatio. cum sensus tactus sit inter oēs virtus magis materialis: magisque affixa corpori. ipse quidem molestus ferre debet causas destruentes quāritatē et cōp̄sitionē corpori debita quod destruentes vel alterantes quāritatē. pars quod quāritas est magis de ratione corporis cū definita per ipsam puta per dimensioēs primo celi et mundi quod quāritas. nō enim dādū est aliqd corpus quocūque modo sit sine quāritate bene t̄m̄ absque cōp̄plexione ut corpora celoz quare nocēs quāritati intendit fortiter in destructionē corporis. ex quo ceteris paribus cōtristabilis erit sensui tactus cuius est custodia corporis.

¶ Quinta probatio. illa enim causa quae fortiter nocumētū precipua a sensu tactus dicitur esse magis precipua in causando sensationē tristē et dolorē quod illa quae minus forte nocumētū impmit s; a solutione p̄tinui fortiter nocumētū precipua quod ab alteratione. pars quod corpus sustinet manēte vita ut malicia cōp̄sionis per totū diffundat ut in febre ethica nō est ita magna pateret cōtinui solutionē ut secundo interiorum. cor est quod sustinet maliciā cōp̄sionis: nō autem remanēte vita solutionē p̄tinui. ait enim au. debes scire quod nō oēs mēbrū solutionē p̄tinui tolerat: cor enim nō tolerat eā. quod p̄t̄ aduenit mors. sicut est in cerebro et quibusdā alijs mēbris cōp̄sionis alteratio itēsa nō ita celerit ducit ad mortē: velut parua cōtinuitatis solutio sexta aphoz. apho. decio octauo.

¶ Sexta probatio. illa enim est doloris causa fortior quae fortiore dolorē causat pars per demonstrationē ab effectu. s; solutio p̄tinui fortiore causat dolorē quod alteratio cōp̄sionis. pars

per confessionē aduersarioz et per sensum. ergo solutio p̄tinui est fortior causa doloris dato quod malicia cōp̄sionis eēt et causa per se. quod hic nō cōcedit ut probabit. cū ergo solutio cōtinui est fortior et magis precipua causa doloris ipsa erit dicēda vnica et immediata. quā analogū per se positū stat pro famosiori significato. s; ad hoc dicitur conciliator quod solutio p̄tinui id est cōtinuitatē dolorē quod alteratio quod repētior est. et ego dico per nūc ita esse verū. s. quod cōtinuitatē dolorē solutio p̄tinui est fortior causa quod repētior est et eōtra malicia cōp̄sionis est debilior causa quod paulatinior est. Et in isto p̄t̄o nota quae conciliator cōfundit auer. et seipm. dicit enim ipsi d̄ra. lxxvj. quod malicia cōp̄sionis est potissima causa doloris solutio vero cōtinui nō est causa doloris per se nisi ppter maliciā cōp̄sionis. si ergo solutio cōtinui nō causaret dolorē per se nisi ppter alterationē cōp̄sionis quāto repētior eēt tanto minus posset efficere dolorē ppter absentia malicie cōp̄sionis a quod virtutē causandi huius suspicere quod quidē alteratio requirit tēpus post factā solutionē cum sit paulatinior.

¶ Septima probatio. Causa doloris immediata et per se aut est p̄tinui separatio aut malicia cōp̄sionis aut quilibet eaz s; malicia cōp̄sionis in quātū talis nō est causa doloris ergo cōtinui separatio erit vnica et immediata causa. et probatio minoris stat directa probatio secūda partis cōclusionis. Probat ergo sic nā hec p̄positio in logicis. s. hōi quātū hōi currit valet t̄m̄ sic hec oīs hōi currit. tūc ergo arguitur sic. si hoc est falsū oīs malicia cōp̄sionis mēbro occurrēs sensibili motu repētio est causa doloris. hec erit et falsa de necessitate. s. malicia cōp̄sionis in quātū malicia cōp̄sionis mēbro sensibili occurrēs etc. est causa doloris. s; prima est falsa. ergo et secūda. quare malicia cōp̄sionis in quātū talis nō est causa doloris. quod aut prima sit falsa. s. oīs malicia cōp̄sionis est causa doloris probat per oēs aduersarios et per vniuersos medicos. nā a malicia cōp̄sionis hūida nō causat dolor neque a sicca nisi per accidēs ait enim au. secūda p̄mi ca. de causis doloris cum igitur hoc sciūstis dicent quod huius vniuersi eaz quibus causatur doloris sit malicia cōp̄sionis diuerse: nō t̄m̄ oīs malicia cōp̄sionis diuerse est causa doloris: imo casim essentialit̄ et frigidū essentialit̄: s; sicca accidentalit̄: et hūidū nullo modo dolorē faciūt. Et mesue in ca. de psilio dicit auer. ga. hūida res nō transgreditur metā vsque ad quā potest regimen hoīs errēdi. ppter quod nō inuenimus hūidū esse causam doloris in quātū hūidū: s; in quātū potest esse mē quod quāritate sua mouet ad p̄tinuitatis solutionē. idē dicit ga. quē ducē ellegimus in p̄t̄i pugna. quarto d̄ accēti et morbo ca. lx. ex quibus appareret maliciā cōp̄sionis hūidā aut sicca nō esse causas doloris per se et immediate. sicut neque malicia cōp̄sionis calida neque frigida in secūdo gradu addita vltra corporis iusticiā tēperie poterit causare dolorē ut pars ad sensum. gradus enim secūdus. nō ledit operationes manifeste neque cursum eaz mutat. au. secūda p̄mi ca. de his quae pueniūt ex his quae comedunt et bibunt. idē dicit serapio in prima parte agregatorij s̄mone tertio: et ga. quāto simpliciū vltio ca. ex quibus tadē sequit falsus esse dicere quod oīs malicia cōp̄sionis sit causa doloris quare remanet verificata cōclusionis secūda pars. s. malicia cōp̄sionis in quātū talis nō est causa doloris. s; quā solutio cōtinuitatis mēbro sensibili adueniēs occursu repētio nō potest esse quod dolorē efficiat siue sit magna siue parua ut p̄tura fornice vel pulicis siue sit a ferro siue ab hūore siue sit a quāritate actiua et passiua quocūque modo fuerit immediate et p̄tinus dolorē causat. id est oīs solutio p̄tinui et solutio cōtinui in quātū talis causa est vnica et immediata doloris. Malicia vero cōp̄sionis diuerse dolorē efficiet dū in tāta graduū intensioe addita fuerit ut separet mēbrū cōtinuatio

nē. alioqñ nullo mō doloris cā reperit. hec ē ga. positio verificata quā impugna
re nitit aut. vt in sequēti principio cū diuino adiutorio edisserem?

¶ Aduersus p̄cipiū n̄m insurgit p̄ter ga. oīs medicorū exercitū. adducunt ergo p̄
mo cōciliatoris obiectiones et sui cōmilitonis auer. ex d̄fa. lxxvj. et aliorū et quas
dignas solutione iudicauerim? instātiās nō omittrem?

¶ Primo ergo cōciliator arguit sic. In illo enī gñe sensibiliū cā potissima et prin-
cipalis inuenit̄ doloris in quo potissime et p̄ncipalr̄ reperiunt̄ res vel cāe necessa-
rio requisite ad eē doloris. h̄mōi v̄o ē cōplō et nō solutio p̄tinuitatis. qd̄ p̄bat sic.
nā cāe ad eē doloris necessario requisite et q̄ sunt de rōe doloris sunt sensus mēbri
dolētis: et impressor cōtrarietatis repētina: q̄ ambo sunt cause doloris p̄p̄ imuta-
tionē repētina. hi qd̄ in cōplōne et nō in cōtinui solutiōe p̄p̄ repiunt̄. sensus enī
nō existit i mēbro sensibili nisi qz i eo reperit̄ p̄portio q̄litarū cōtrariarū q̄ ē cōplō.
et in cōplōne aut in q̄litate repit̄ impressor cōtrarietatis subitus dū occurrit mē-
bro vel cōplōi ei? alteratio repētina: et hec ē impressio cōtrarietatis p̄p̄ dicta. qz
ē i eodē gñe. s. i cōplōne vel i q̄litate. cōtraria enī debēt eē eiusdē gñis et nō diuer-
sorū: i p̄dicamētis. In solutiōe v̄o iūcture nō sic erit repire. q̄zuis enī ibi sit impressor
repentinior q̄z i cōplōe: nō tñ sensus i ea repit̄ cū ip̄a qd̄ solutio sentiat̄ nō p̄ se s̄z
p̄p̄ alterationē cōplōnis i mēbro subito facta q̄ p̄ se ē obiectū sensus tactus: q̄ et
existit sub gñe cōplōnis cui? ē sensum cōstituerē i mēbro vt dictū ē ex q̄b? qd̄ isert̄
maliciā cōplōnis p̄ se et p̄ncipalr̄ cām doloris existere: iūcture v̄o separationē nō ni-
si p̄ cōplōnē q̄ cōstituit i mēbro sensum quo sentit̄ dolor. Qd̄ at solutio p̄tinui nō
sentiat̄ p̄ se sola p̄bat. si enī p̄ se p̄cipere tūc vtqz inferrer̄ dolorē et i mēbro isensi-
bil i vel h̄nti ex aliq̄ causa calida seu frigida sensus indispōsitū. s̄z i h̄mōi dispōsitio-
ne nihil aut parū sentit̄ doloris. ergo solutio p̄tinui nō p̄ se sola sentit̄ s̄z p̄ accidēs
hoc ē p̄ cōplōnē. i q̄ntū. s. accidit mēbris vnitis p̄ cōplōnē p̄ quā mēbra sensus ha-
bēt. alteratio tñ q̄litaris p̄ se sola p̄cipit̄ q̄si qd̄ i ea cōsistit sensus et impressio cōtra-
rietatis repētina vt dictū ē.

¶ Secūdū argumētū cōciliatoris sic exponit̄. si solutio p̄tinui cā p̄ se doloris eēt
ip̄a certe fortiorē causaret̄ dolorē impressore ei? agēte q̄z cessante. eo qd̄ i ip̄o fieri
separatiōis repētiniōis occurrit̄ ipsio q̄z ip̄a iā facta s̄z hoc euēit̄ ecōtrario. nā cessā-
te solutiōe dolor auget̄ q̄z p̄lin̄ h̄m̄ euētū alteratiōis i cōplōe mēbri et p̄cipue ad lo-
cū solutiōis ergo ip̄a p̄ se nō erit causa doloris s̄z p̄ cōplōnē.

¶ Tertio p̄bat̄ q̄cili. maliciā cōplōnis p̄ se solaz cām eē doloris nō occurrēte ibi
iūcture solutiōe: qd̄ ē p̄tra usqz p̄clusionē. nā dād? ē aliq̄s dolor cui? cā nō ē solutio
p̄tinui. pueniet ergo a malicia tñ cōplōnis p̄ se. añs p̄bat: possibile enī ē aliquē
dolorē p̄ totū corpus diffundi aut p̄ plurimas ei? partes t̄rio collz. hoc at̄ nō pue-
niet a solutiōe p̄tinuitatis. cū ip̄a minime p̄ totū corp? diffundat̄ manēre vita inte-
riorū scdo. Ergo dolor iste pueniet a malicia cōplōnis p̄ se.

¶ Quarto p̄bat̄ idē qd̄ i t̄rio sic. mor? alteratiōis pōt separari a motu locali realr̄
sicut arguit̄ p̄tra parmenidē et mellissum p̄hicoz p̄mo. s̄z malicia cōplōnis q̄ ē cā
doloris ē mor? alteratiōis ergo pōt eē sine solutiōe q̄ ē mor? localis. et sic alteratio
cōplōnis p̄ se sola causa erit doloris et aduc p̄ma et p̄ncipalis cū i his materialib?
motus alteratiōis sit p̄or oī motu: p̄ aui. naturalis p̄mo. s̄z in vniuerso motus lo-
calis sit p̄or et causa oīus motuū vt p̄batū ē p̄hicoz octauo.

¶ Quinto idē p̄bat sic. p̄trarioz cōtrarie sūt rōnes. s̄z delicia p̄sistit in qd̄a medio
critate et q̄st in paulatina alteratiōe p̄max q̄litarū vt q̄n coniūgit̄ conueniēs que-
nieri ergo dolor deliciae oppositus existit in contraria dispositione carūde q̄litarū
p̄p̄ qd̄ alteratio cōplōnis erit p̄ se causa doloris. Hec sunt cōciliatoris argumē-
ta adeo p̄fecto male digesta vt cū non bene dispositū extitisse credendū ē in hui?
d̄re examinatione vt infra ostendē i p̄nti et i sequēti p̄ncipio.

¶ Sexto arguit sic plusqz cōmētor in scdo regni. nā qd̄ nō ē vllū sensibile nō po-
terit imp̄mere in sensum neqz p̄ consequēs inducere dolorē. s̄z solutio p̄tinui non
ē sensibile p̄p̄ neqz cōe vt p̄z discurredo p̄ singula ergo nō imp̄mit i sensum ne-
qz inducit dolorē.

¶ Septimo sic arguit ab eodē monacho. illud enī sensibile qd̄ magis corrūpit et
transmutat subām erit causa doloris p̄ncipalior s̄z q̄litates p̄me sūt h̄mōi. ab eis
enī oīs fit gñatio et corruptio. ergo alteratio i his q̄litarib? erit cā magis p̄cipua
doloris. ¶ Nonam? deinceps difficultates gētilis: iacobi et aliorū i quaz qd̄ al-
tercatio nō parua adipisces vtilitas i scia n̄re p̄clusionis.

¶ Octauo arguit sic. nulla solutio p̄tinui neqz mala cōplō imp̄ssa i organo tact?
pōt eē obiectū sensationis ergo neqz poterit causare dolorē. ad fm̄ p̄z. qz nullus
sensibile positū supra organū sensitiuū causat sensationē scdo de aia.

¶ Nono sic arguit nulla solutio p̄tinui pōt immediate cāre sensationē. ergo neqz
dolorē ad fm̄. p̄bat qz q̄libz solutio p̄tinui i quātū talis ē sensibile cōe eo qd̄ ē mo-
tus localis vel separatio situalis partiū cōtinui qd̄ soluit̄ s̄z nullū sensibile cōe ē cau-
satiuū alicui? sensationis immediate s̄z mediāte sensibili p̄prio vel eius specie ergo
solutio continui non causat dolorē immediate.

¶ Decimo sic arguit dolor est effectus positiuus i sensu cui debet correspondere
causa positua p̄ se et immediate p̄ductua ip̄ius. s̄z solutio p̄tinui p̄ se nō ē cā positua
s̄z p̄uatiua cōtinuatiōis mēbri: ergo non erit p̄ se causa doloris.

¶ Undecio arguit nulla solutio cōtri. facta neqz fiēs pōt eē immediata cā doloris
et si r̄ arguit de mala cōplōe. qd̄ at solutio iā facta nō causat dolorē p̄bat p̄ aui. se-
cūda p̄mi. ca. de causis doloris. et p̄ ga. pluries i libro de malicia cōplōnis diuer-
se. doloris enī cā debet eē nouit̄ et repēte obuiatiua. alit̄ at̄ nō efficit dolorē nec ad-
uc mouet sensum. at v̄o qd̄ solutio fiēs min? possit causare dolorē p̄bat. nā quā-
tū ad partē factā nō poterit: vt p̄batū ē. neqz quātū ad futurā fieri q̄m illa nōdū ē
ergo solutio cōtri. aut alteratio nullo modo p̄nt eē cause immediate doloris.

¶ Decimo scdo arguit sic oīs dolor ē sensatio rei p̄trarie vt scda p̄mi. S̄z aliqua
pōt fieri solutio cōtri. sine hoc qd̄ vllū occurrat cōtrariū organo sensus. ergo solu-
tio cōtri. nō semp̄ erit cā doloris et i mēbro sensibili. minor p̄z dato qd̄ p̄ solā d̄stru-
ctionē partiū mēbri fiat solutio p̄tinuitatis ip̄az nullo iternueniēte soluēte. et cōfir-
mat qz si solutio cōtri. p̄ se et immediate dolorē causat tūc vtqz causaret eū p̄ se et ime-
diate i quolibet mēbro sensibili s̄z hoc ē falsum et p̄tra experimētū qz dētes sūt mē-
bra sensibili av̄ p̄ma p̄mi. ca. de anatho. dētiū. et septia t̄ri. ca. p̄mo et t̄rio. et xxxiiij.
p̄ble. scdo. ac t̄rio. p̄ble. In nullo tñ dētiū pōt cāri dolor a solutione cōtri. vt p̄z in
fracturis dentium.

¶ Decio t̄rio. sicut se h̄z visus ad q̄litates visibiles et gustus ad gustabiles ita se
d̄z h̄r̄ et act? ad q̄litates p̄ se tāgibiles et p̄p̄. s̄z nō pōt cāri tristitia in gustu visu et

odoratu quin ipsius obiectum immediatum sit sapor: color seu lux: et odor. ergo neq; in tactu potest causari tristitia quin illius immediatum obiectu sit caliditas aut frigiditas &c.

Decimo quarto arguitur sic. solutio cōtinuitatis non est nisi modus quidam quo partes cōtinue abinuicē separant. sed nullus modus in quatuor huiusmodi potest esse immediatus obiectum alicuius sensationis. eo quod est sensibile cōtinue ergo &c.

Decimo quinto sic. nullius deliciae tactive causa est immediata nisi qualitas tangibilis proportionate occurrens tactui. ergo nullus doloris immediata causa erit nisi qualitas tangibilis improportionate occurrens seu caliditas: frigiditas &c.

Preinducta quidem ad argumenta responsuri non intendimus duntaxat eorum nudam solutionem ac simpliciter procurare. verūctamen hostes suos profligare armis. eorumque arcus et propugnacula suis eisdem machinis demoliri.

Ad primam ergo conciliatoris rationem dicimus illud verum esse. scilicet quod necessario requiritur ad hoc ut dolor sentiat adesse sensum: et nocituum atque repentinum impetorem. sensus tamen non opponitur esse in causa faciēte dolorem. sed in membro dolente: ut ea de causa dicitur et auctore aristotele. dicitur enim membrum cui aduenit dolor sentire: aliter enim neque sentit et alterationem quantum ad fortitudo et violentiam: neque dolorem ex ea causatum: neque ex cōtinui solutione. sed tu dices quod propterea membrum sensibile qualitates apprehendit primas immediate et non alia obiecta nisi mediantibus ipsis quod sensus in eo constituitur ex eorum. scilicet quantitate proportionate. quare ipse qualitates dolorem potissime causabit propter alterationem. Dicendum id verum non esse. scilicet quod qualitates primae sunt tamen obiecta immediata sensus tactus. multa etenim alia sunt propter primas qualitates huius sensus apprehensibilia per se et immediata quare sensus tactus ponitur in secundo de anima. plures sensus sunt secundum formam siue speciem quod est plurius contrarietatum perceptiuus. si ergo illa prima esset una tunc ipsa eadem probaret visum: auditum: et reliquos sensus nil aliud per se sentire nisi primas qualitates: cum ipsi non insint organo suis nisi propter tale aut tale quantitate primarum proportionem repertam in eis nam ut ait aristoteles. donauit deus cuiusque animae et cuiusque membro ex cōplone quod magis meretur et quod est actionibus et passionibus secundum possibilitatem melius existit. neque erit vtriusque verum dicere ex cōplone tamen sensum tactus in membris constitui verum etiam ex cōpositione et vniuersitate vel cōtinuitate simul efficitur cum cōplone. nisi enim membra suscipienda cōtinuarerentur membris virtute sensitiva tribuentibus ipsa quod est quantum ad proportionem cōplonis existerent nullo modo sentirerent. et nisi membra principalia tribuentia cōposita fuissent nullatenus essent per solam cōplone huius virtutis principia. quare obrem cōtinuitas et cōpositio quemadmodum ipsa complexio ad sensum tactus et ad alias virtutes create fuerunt. Et nota hic quod sicut propter equalitatem complexionis membri percipitur ab eius tactu alteratio et inequalitas ita cum ratione tenendum est quod propter equalitatem complexionis membri et eius cōtinuitatem percipiuntur ab eo durum et molle asperum et lenem et relique contrarietates compositioni ac cōtinuitati affines et proportionales de quorum summa est dolor et delicia ex destructione cōpositionis et cōtinuitatis quonia ad huius naturarum precipuam custodiam datus est hic sensus in membris ut dictum est. Nota etiam quod organum tactus habere complexionem qua sensus in eo constituitur non adiuuat ad hoc ut melius per-

cipiat qualitates primas sed potius impedit cum ipsius oporteat denudari quantum est possibile ab omni qualitate tangibili. secundo de anima. ca. de tactu: sicut et organum cuiuslibet sensus bene dispositum debet carere qualitatibus sensibilibus. propter quod. oculus enim coloribus huius propter dicitur ut in ictericia non bene diiudicat de colore sensum. etiam etiam de sono iudicat auditus patiens tinnitum et sibilum sensum. quarta etiam. et sic de singulis sensibus erit dicendum quod propter quod organum tactus intra se solutionem cōtinui non habet ab ea fortitudo impeditur ut ei nocentium molestissime atque acerbissime ferat tanquam ab re totaliter discōueniente tissima et absque vlla proportionate applicata. ab alteratione tamen quod semper habet aliquam similitudinem cum qualitatibus organi sentit vtriusque mutationem ipsam non nisi cum tanta molestia et acerbitate ut dolorem sentiat quousque pueniat alteratio ipsa adeo improportionate ut rumpat cōtinuitatem. habes ergo meo videre satis explicatam materiam. et quare cōciliatoris prima ratio non solum euanescit verum et eodem loco valida contra eum argumenta sumuntur.

Ad secundum dicimus quod cessante solutione cōtinui dolor augetur non quod ab alteratione sed ab alia et alia de nouo adueniente solutione. quod ad partem solutam et dolorosam occurrit sanguis et humores quibus partes intumescunt et separantur circūuicine ut ga. in quarto de inge. sani. ca. de natura flos sientis. et in secundo regni. et causa est ut exponit gen. secunda prima. ca. de causis doloris quod membra vicina sentientia per cōpassionem nocentium membrum dolentis mouent ad expellendum et id expellunt sanguinem et spiritum ad illud membrum. et ipsum a se repellere nocituum non vallet propter inbecillitatem aut enim ga. in secundo ad glaucōnem ca. primo. quod per carere virtute oculus alienum pondus necessario suscipit et abijcere atque respicere a se malum non valet sic ergo non ab alteratione cōplonis diuerse sed ab alia et alia sentiente solutione atque morione sit augetur dolor. hoc est quod dicit ga. in quarto de accidenti dolor non sit postquam membrum est incisum vel fissum sed donec in ipsa passione sunt moriones atque fissure nisi cum accidentali infirmitate loco humores acuti decurrant aut cum ipsa caliditate excedat locum illum.

Ad tertium dicimus quod dolor minime per totum corpus diffundi potest nisi quantum ad solutionem cōtinui. diffunditur manente vita neque auer. credit in prima cōclusionem. bene tamen concedit iuncture separationem non posse per totum corpus diffundi quoniam mors pueniat propter sui nocentium fortitudinem et cōtristantis impressionis vehementiam. Et ex hoc deducitur quod cum malicia cōplonis possit vniuersum tenere corpus in latitudine vite sequitur eas non esse adeo molestam sensitivae virtuti ut ex ea dolor efficiat velut a separatione partium ut dictum est.

Ad quartum dicimus quod si alteratio possit a motu locali separari non id sequitur alterationem ipsam eam esse doloris per se hoc enim est quod probare opponitur cōciliatorum non pre supponere tanquam notum. et si dicitur de alteratione fortitudo quod est causa solutionis cōtinui. quod hec. scilicet possit separari a solutione cōtinui. Ita ut solutio recederet et alteratio remaneret faciendo dolorem tamen i veritate hoc non est argumentum sed deliramentum quare non indiget solutione sed cōsolidatione.

Ad quantum ad cōciliatoris argumentum. erit dicendum quod delicia per se sentit distincta ab apprehensione qualitatibus primarum aut secundarum est enim obiectum proprium tactivae virtutis quemadmodum et ipse dolor ut ipsemet asserit conciliator dicitur. lxxvii. et habet auctore aristoteles. secundo de naturalibus et albertus secundo de anima. Delicia autem ad finem propositum notabiliter et splendide quod sicut dolor euenit propter membrum separationem atque discōtinuationem

ne repentina ita in sensum tactus aduenit delicia ppter subita continuatione discotinui et eius glutinatione naturalis facta. cum ergo apud exercitium coitum porci. illorum membrorum et meatuum aperiunt valde et discontinuant ultra mensuram naturalem ppter intensam caliditatem que ex motu et frictione atque libidine flagrat. in transitu ergo seminis sentiunt ille porositates repleti et trinuari ab illa suba membrum dulcissima et sua uisissima: eorumque continuatione: quoniam semine est pars quarta digestionis dicitur. xxxiii. id appropinquat dicitur quod plurima delectatio adiungetur quod spiritum intercluso semini membrum conuenientissimo ut dicitur in superioribus. que delicia non ex qualitatibus existit gradus sed ex continuitate repentina et conuenientia subarum. hinc est delectatio tactus in sensatione rerum lenium in quibus conuenientia est magis proportionata et equalis. et tristat ex asperis ppter contrariam rationem quod uisus ibi qualitatis tactus non admisceat. quoniam ob rem lenitua omnia doloris sedatiua ponunt velut adipos: olea et yfopi cerotum et illa in quibus ponit alio glutinandi potentia quod tra primi ca. de sedo. doloris.

Ad sextum dicimus quod huius solutio ipsa continui non sit obiectum sensus tactus neque sentiantur per tactum quod ego libenter concedo: ut patet in solutione facta in visceribus que non sentit a tactu nam si perciperet non dubitarem de ea quoniam sensus non fallit circa proprium obiectum. quod uisus inquam non sentiat: sentit tamen effectus eius que est dolor. ipse enim obiectum est sensus tactus ut dicitur. nam aliud est sentire obiectum et aliud sentire causam obiecti. quoniam de sensu tactus bene percipit calorem ex lumine solis caro: non tamen sentit ipsum lumen quoniam alterius potentie obiectum exat puta visus. sic demum bene percipit dolorem non tamen solutionem a qua puenit dolor. hoc ergo nobis argumentum solacium prebet si meministi primam rationem eorum que insulcimentum nostre conclusionis adduximus.

Ad septimum dicimus quod corruptio mixtorum sit a qualitate in quantum ipsa partes continuas et compositas disgregat et separat resoluitque mixtum in ea ex quibus componitur et ex hoc probatur quod ipsamet separatio et solutio quocumque modo facta erit principiorum et principiorum corruptionis cum qualitas mediante ea corrumpit subiecta. unde solutio continui immediata erit causa sensationis tristis et dolorose: et qualitas mediante ea.

Ad octauum dicimus quod sensibile positum supra organum tactus causat sensationem quoniam est sensus materialis valde respectu aliorum: cuius quidem passio debet fieri per contactum physicum cum sit datum cunctis animalibus pro conseruatione et custodia vite ut ea defendat a rebus extraneis et inimicis que per obuiationes et contactum habent nocumeta et corruptiones inducere. hec est autem sententia cum consensu plurimum physicorum et medicorum. Auctoritas vero aristoteli. veritate tenet maxime in visu deinde quidem in auditu et olfactu qui cum sint spiritualiores et solas apprehendant species et imagines rerum non possunt sine medio percipere illas in quo primo recipiantur tales similitudines. secus tamen est in tactu et gustu ut ad sensum patet. Alio vero modo poterit respondere ad hoc argumentum Albertus cum magistro suo omnium sapientum sapientissimo Aristotele. ipsi enim opinantur carnem non esse organum tactus sed medium in tactu sicut aer est medium in visu. Dolor ergo et delicia et qualitates prime et quodlibet aliud tangibile super carne positum aut super alio membro vicem habente carnis ut in posterum declarabitur causat sensationem per medium. sed si ponatur supra organum proprium ipsius tactus ita quod nullum intercidat medium tunc utique nullo percipitur modo. Et ideo non sentiunt nervi sensitiui qui oriuntur a parte anteriore cerebri si tan-

gantur a sensibili absque medio. Sed ut idem dicit albertus in secundo de anima contra predictam sententiam obijciat altera seta. nam si sensus tactus non posse sine medio percipere sensibilia: et nervus esset organum proprium tactus virtutis: et caro medium in tactu tunc in veritate non sentiret nervus vllum tangibile in eo positum sine medio. Sed hoc est falsum. experimento enim constat nervos fore magis sensibiles quando tanguntur a sensibilibus quam ipsam carnem. Quod autem nervi sint carne sensibiliores probatum est per anathomiam quoniam caro non habet sensum nisi sibi ministratum a nervo ex quo quidem preinducta aristotelis et suorum sententia videtur falsa. Quod etiam caro non sit medium sed organum tactus arguitur secundo sic. Nam prius tempore est sensibile in medio quam in organo: quoniam organum accipit quod redditur a medio: et medium accipit ab obiecto: sicut constat in sensationibus aliorum sensuum. si igitur medium esset caro prius tempore esset qualitas tangibilis in carne quam in organo: et sic qualitates tangibiles existentes in carne non esset aduc secundum actum sensus id est aduc non sentiretur. hoc autem nos experimur falsum: nam tactus carnis ad tangibilia mox est tactus sensus secundum actum. caro ergo non est medium sed organum. Ad primum istorum respondet albertus dicens carnem esse medium tactus: et nervum non esse magis sensibile carne: nisi in quantum habet naturam et similitudinem carnis. et hoc modo ossa etiam sentiunt. simile autem carni dicit tripliciter. vno modo est membrum quod loco carnis est in animalibus sanguinem non habentibus. alio modo dicitur simile carni id quod vicinatur medietati et equalitati complexionis que est in carne sicut dentes. signum autem quod ipsi vicinantur complexionis carnis est quoniam ipsi crescant ad modum carnis in his quibus alia non crescunt ossa. quia iam transierunt terminum: augmentum huius autem experimentum est quod in eo qui dentes superiores vel inferiores habet extractos videntur dentes illis oppositi super alios prolongari: hoc autem non esset nisi crescerent per nutrimentum. videmus etiam in senibus quibusdam dentes extractos renasci quod non fieret nisi essent vicini carnis complexionis. quoniam sola caro est que effluit et influit per nutrimentum reitaurata in tota vita animalis. et ideo dixerunt galenus et auicenna. quod dentes habent medium in tactu sicut et caro. pro quod etiam membra mollia quorum complexio non accedit ad equalitatem carnis non sentiunt sicut epa et cerebrum et similia. et si aliquando in eis sentiuntur dolor: illud est in partibus qui sunt circa substantias eorum. Tertio autem modo dicitur simile carni quod carni commixtum est sicut nervi. non enim potest esse quod nervi multum mixti non sint multum similes carni cum ex eodem loco puta ex corde trahant nutrimentum. sicut nervi qui sunt in mixtis ossibus seu inter ossa sunt similes eius cuius signum est quod nervi in vitro sine iuncti ossibus non sentiunt sicut ligamenta: pro similitudine quam habent ad ossa. hec ergo est causa quare nervi quidam sentiunt tangibilia sibi applicata sine medio: quoniam ipsi sunt similes carni et habent rationem medij et non organi in tactu. Sed nervi qui vere sunt nervi nec aliam ex vicinitate sortiunt naturam hi quidem non sentiunt si tangantur a sensibilibus sine medio. Ad secundum autem argumentum respondet albertus dicens nullum esse signum quod induxerunt ad probandum quod caro sit organum sensus. nam si quis circa carnem suam extenderit aliquid quod tenue sicut pellis vel membranam et faciat sensum per tactum tangibilem tunc mox ut tetigerit tangibile significabit se sensui sicut prius. sed antequam extenderet membranam

vel pellem. Sed non est qualitas tangibilis prius in pelle quam sentiat in corpore. et tamen bene constat quod membrana non est organum sensus: et sic erit dicendum de carne. que argumentum non bene concludit. hec albertus. Sed ego miro: cur dentes sint in complate magis similes carni quam ipsi epa. nonne in frigida et sicca membrana dentes connumerant: et caro ponit immediate post epa calida cum ipso et humida prima prima. ca. de complateibus membris. et in alijs insuper preter complateem maiorem huius similitudinem cum epate caro quam cum dentibus ut in colore: sicut et in substantia hoc est in duricie aut mollicie. etiam nutrimento quod per. nam in scisso epate eodem modo sanguis plurimus emanare prope sicut in carnis in scissione. quod non fit in scissura dentium. et hoc etiam significat super frigiditatem ipsorum. ait enim ga. in secundo complateo ca. etio vniuersaliter omne membrum sanguine partum est frigidum: omni membro in quo est sanguinis portio. non minus ite: miro: cur panniculus cooperiens epa sit adeo filis nature et prope carnis ut sit quemadmodum ipsa medium in tactu: et non ipsum epa. postremo autem minor valde: cur membrana seu pellis inanimata super carnes extensa habere possit medium in tactu sicut et ipsa caro quod non facit epa membrum intrinsecum et animatum et valde vicinum organis tactus que dicit albertus. quidam quoque panniculo suo quem ponit medium in tactu. de relijs etiam que circa hoc dicit dominus albertus. dubitare stringit nobis que omnia in suo loco examinemus si deus concesserit facultates: nunc autem cum silentio transeamus. hoc vnum tamen dicam quod de rebus particularibus ad que peruenit experimentum: de illis que ad anathomia pertinere videntur: vel ex finio medicorum sunt quoquo phici quantumque strenuissimi debent cedere medicis. Sed redeundum est ad nostros. mihi enim euagari eramus a proposita conclusionem.

Ad nouum autem argumentum per ex predictis solo. non enim oportet quod solo continui sit sensibilis tactus proprium aut commune: sed quod eius effectus que dolor sit sensibilis: de quo non dum aliquis dubitare debet. est enim sensibilis proprium sensus tactus cuius testimonium tactus ipse prebet. quod si mihi non credis interroga podagricos et calculum patientes ipsi tibi cum clamore iurabunt: et cum detestatione medicorum complateis manibus celos rabie mordebunt.

Ad decimum dicimus quod solo continui est causa positiva et productiva separatorum put sunt separata. et quauis sit et continuitatis partiva hoc tamen est ex consequenti. quoniam quilibet motus habet convenientiam cum termino in quem et repugnantiam cum termino a quo ut habet in y. phicorum. qua de re non debet denotari causa partiva ex finio a quo. si ex continuitate a quem mouet sed ex corporibus separatis ad quem mouet.

Ad undecimum dicimus quod solo continui est causa sensatōis et doloris efficit quantum ad partem sententem dicitur. scilicet est in fieri et in medio motus spacio: non quidem in aliquo terminorum. est et causa tristis sensatōis quantum ad partem factam dum nouit et recent facta est cum sua discouementia et corruptela. auctoritas autem ga. et aui. non sentit de impressione non niter obuiare sensui sed de permansiva et habituata ab ea. non alterat sensus neque ad delectationem neque ad tristitiam ut per philosophos. decio ethi.

Ad duodecimum dicimus. quod nullo modo potest fieri destructio partium membri absque causa contraria et corruptiva ipsarum que quidem dum repente aduenit partibus occurrens sensibilibus erit procul dubio doloris effectiva. si autem fuerit corruptio hec paulatina ex principijs intrinsecis causata ut in ethica et in specie cici: et in morte naturali per compositionem humidi continuariui partium corporis

tunc utique dolor non fit. tum quia deficit repentinus atque violentus occursum: tum et propter defectum sensibilitatis illarum partium qui ambo sunt de essentiali requisitis ad dolorem. ad confirmatōem autem dicamus quod dentes non sentiunt in se nisi apud radices eorum ubi est caro. si enim sentirent quis debili et obtuse non excusarent a dolore et forti saltē et proportionato sensibili ut est caliditas ignis actualis que apud aliam secula est fortis et immediata causa doloris. sed neque ab illa quidem dolent neque a fractura. quia sensus eorum ut dixi non est in osse. Sed in radice et hec ut existimo fuit intentio aui. et aliorum que asseruerunt dentes aliquem habere sensum.

Ad tredecimum respondemus quod eodem modo se habet tactus ad sua obiecta sicut reliqui sensus ad sua saltē quam tamen ad hanc intentionem. attamen obiecta tactus virtutis propria et per se non solum sunt qualitates primae: sed insuper alias que plurimas apprehendit et variatōes. que plures sensus debent esse tactus ut dictum est.

Ad decimum quartum dicimus quod hic non credimus solōem continui obiecti esse tactus. Sed effectus eius ut plures dictum est ideo non curamus quod sit modus aut sit qualitas. sufficit. non nobis quod dolor ipse a solo causa sit obiectum tactus.

Ad vltimum etiam argumentum per ex dictis quod sit dicendum in solutio quinti argumenti. non enim solum conuenit delicia neque dolor in tactu et effectu qualitatibus primarum. Sed ab alia etiam et alia causa. et hec de causa doloris dicta sufficiant. cum omnia que dicta non sunt referant ad ea.

In illa differentia. lxxvi. qua redarguit Auicennam conciliator contradicit sensui: sibi ipsi: et veritati. absque modestia et sine ratione improperat Auicennam medicinalis doctrine prothomagistrum. ac demum inaduertenter exponit litteram Galeni.

Principium nonum.

Quiddele paratur bellum. hic enim non est locus induciarum: quando quidem principium conuictis refertur presentatur. et conclusio contumeliosa in conciliatore corozque: erectasque in eum parat machinas: infestam quoque aciem in eum ducat exercitum. nec exhorrescit eum tanto viro armis dissidere et rōis: que magnitudine animi omnium doctorum potētissimum extimat. que et nullam doctrinam: nullam scientiam: nullum denique librum pretermisit illectum. Sed non est opus magnarum virium hominem inuadere mortuum quantumque gloriose ac strenue se gesserit viuus. eundemque viuum in aliquo defecisse arbitrandum est. que enim amplectitur omnia neque stringens nonnulla potest necesse est. hec ergo correctio si solent impudenterque fieri videbit non tamen absque ratione facta iudicabitur.

Quinque partes velut bellice cohortes in presenti conclusione ordinantur.

Prima est quod conciliator contradicit sensui.

Secunda quod sibi ipsi.

Tertia quod veritati.

Quarta quod ipse absque modestia et ratione improperat aui.

Quinta quod inaduertenter exponit litteram galeni.

Prima per declarat sic. in eo enim quod asserit proli. dolorem ex separatioe continui per se et pro non recipi nisi propter complateis alterationem sensui contradicit palam. nulla. non solo conuenit continui membro sensibili occursum repertio: quoniam dolorem efficit in eodem tempore breuissimo intervallo

quo fit seperatio quāuis parua quamuis minima sit vt punctura acus: vt punctura vespe seu paruissime culicis. habentium aculeos p̄ subtilitate inuisibiles. eadem ergo ratione ac pertinacia qua negabitur sensatio hec et attribuat effectus ei? q̄litatebus p̄mis poterit et idē dicere et. obiecta alioꝝ sensuū. nāz q̄z uis auditus videat p̄cipe sonos et eoz p̄sonaria delectari erit dicēdū qd̄ hec delectatio non pueniet a sono s; a q̄litatebus p̄mis ex q̄rū p̄portioe sensus auditus p̄ficiat q̄ qd̄ q̄litate alterat ab ictu et p̄cussioe aeris. et sili mō d̄ reliq̄s sensatōnib; dicēdū erit. S; tu dices qd̄ māifeste semp̄ videm; mēbri p̄p̄oꝝ alterari ex p̄tinui solutioe: non at sic ex alioꝝ sensuū obiectis. et ego dico qd̄ e; vex artū p̄ p̄us sentif ex ea dolor q̄z aliq̄ calefactio aut ifrigidatio sentiat. et si tu dices qd̄ fortis atq̄ tristis doloris ipressio ipedit sensatōez aut tactū q̄litarū sicut fortissimū rote solis lumine debile visu. p̄hibet eius inspectare figurā aut reliq̄ videre astra ap̄d solē p̄ōta. qm̄ vtus sensitua cū app̄hēdit aliq̄ obiectū forte si valet postea sentire debilius nedū i eadē hora. etio de aia textu. vij. Ego tñ dico hoc vexi p̄nti casu non eē. nā post t̄pis spacium iā soloe facta p̄tinui et crescente dolore. p̄cipit i ip̄o vulnere calor ab irrifeco missus et et extrinsec; si aliq̄ res actu calida seu frigida vulnere applicet sensus eā discernit sicut q̄z cū ip̄o dolere p̄cipit. et hoc p̄firmat qm̄ i malicia cōp̄lois q̄ ad t̄minū puenit vt rūpat et dolore faciat p̄us t̄pe q̄litas absq̄z dolore sentitur deinde dolor sensatōe q̄litaris aduc remanete. sed i vulnere p̄us dolor et postremo calor app̄hēdit qd̄ totū sensus demōstrat ex q̄bu; p̄z dolore absq̄z vlla q̄litarū cl̄pa ex soloe fieri p̄ti. imediate et p̄o qd̄ et oñdit. rō dato. n. qd̄ vuln; alfarde; qd̄ p̄lois efficiat vsus calidū aut frigidū he nāq̄z sūt q̄litate; q̄ ap̄d te doloris sūt imediate cā. si vuln; itaq̄z calefacit ponat qd̄ calefaciat vbi ḡra mēbrūz p̄ tres grad; q̄b; iducit dolore. fiat ergo vuln; i mēbro p̄ alios tres grad; ifrigidato p̄ter nāle. tūc vtiq̄z si p̄t dici qd̄ vuln; causat dolore p̄p̄ alteratioez s; poti; sedabit dolore mēbrū reducēs ad eq̄litate nālez. et p̄trario mō erit ifistēdū si dicat mēbrū ifrigidari vulnere ex quo sensualr p̄z dolore imediate fieri a p̄ti. soloe.

¶ Scda v̄o p̄lois p̄ticta sic exp̄dit. i t̄ria. n. p̄te p̄p̄oite d̄fe. inq̄t qd̄ sicut cā doloris radical et p̄ma e; ip̄oportio vehemēs et repētina occurrēs mēbro sensibili. ita delicie causa p̄oportio grandis existit et repentina: hoc idem firmat in plurimis eiusdem differentie locis: ex quo patet quod cā delicie debet esse repētina: et hec est veritas aut enī aui. scda p̄mi ca. de causis deliciarum nulla enī res que nō subito venit sentitur neq̄z delicie ex ea habent et ga. in quarto de accedēti ca. vj. dicit delicia autem est passio qua subito reducif ad naturam nam si paulatim existat eā minime sentiemus. hec ga. sed conciliator infra in eadem parte eiusdem differentie ait deliciam consistere in quadam mediocritate et quasi in paulatina alteratioe p̄marum qualitarum ex quo patet delicie causam paulatinam esse. dicere ergo eandem causam paulatinam esse et repentinā respectu eiusdem manifesta est p̄tradio. Item in eadem parte docet auctoritate Ari. in. vj. topicorum et ip̄emet p̄prio consensu atq̄z rationibus astruit Ari. sententiā et est qd̄ causa doloris debet occurrere mēbro h̄nti sensu; alr. n. mēbrū n̄ eēt susceptibile h̄mōi passiois et i pluris eiusdē p̄tis parraphis idē firmat. s. qd̄ dolor efficiat ab i p̄portioe violēta occurrere sensibili mēbro et qd̄ d̄ rōe doloris e; s̄sus. et hec e; veritas indubitata nā deficiente sensu neq̄z dolor neq̄z q̄litas nec aliq̄ quicq̄z obiectū poterit app̄hēdi: sicut neq̄z

color ab hōie ceco dijudicabit. Sed infra i eadem parte conciliator inq̄t qd̄ solo cōti. per se p̄cipere tunc ip̄a posset inferre dolorem etiam i membro ifensibili vlt̄ habenti sensum idispositum ex quo p̄z qd̄ quecumq̄ causa doloris per se sentiat p̄t causare dolorem et i mēbro ifensibili. dolorem ergo nō posse fieri i mēbro ifensibili: et ip̄m i membro ifensibili posse fieri directa est et plana cōtradictio. Itē i eadē parte dicit qd̄ ex eo. quod malicia cōplōis nō p̄t esse ita violenta et repētina sicut cōtinui sepatio puenit vt nō tñ doloris causet ab alteratōe velut a mēbri sepatioe. ex quo p̄z qd̄ solo p̄ti. fortiozem efficit dolorem q̄m malicia cōplōis sed p̄u infra dicit. qd̄ adueniente subito et vehementi imp̄ssiuo solōis cōti. id qd̄ sentif euenit sensu i mēbro nōdū alterato alteratōe d̄ q̄ sit curādū s; cū icipit alterari dolor auget q̄z plurimū cessata iā soloe ex quo p̄z fortioze fieri dolore ab alteratōe q̄z a p̄tinui sepatioe et sic ip̄licat p̄tradio.

¶ Tertia v̄o p̄lois p̄ticta sic oñdit. i eo. n. qd̄ s̄sui p̄tradicat vitati et p̄tradicat: s̄sus nāq̄z p̄p̄oꝝ sp̄ ver; e; scdo d̄ aia textu. cli. inq̄t et auer. qd̄ s̄sus s̄ep̄ dicit vex i reb; p̄p̄oꝝ et falsū i vniuersalib;. et dicit qd̄ vitas s̄sus i reb; p̄p̄oꝝ magis durat q̄z vitas itellect; i vniuersalib;. S; conciliator p̄tradicat s̄sui vt dimōstratū e; ergo et vitati. Itē i his q̄b; sibi ip̄i p̄tradicat vitatē et ipugnat. vni nāq̄z p̄tradioꝝ d̄ necessitate falsū eē p̄bat i q̄rto methaphisice. P̄terea et in tota hui; d̄fe resoluta snia vitati p̄tradicat vt p̄batū relinq̄m; i p̄cedēti p̄ncipio. postremo at et i oib; his quorū p̄trariū nos i p̄teritis affirmam; falsuz p̄dicat vt oñsum est.

¶ S; q̄rta ps p̄lois duas p̄tinet affirmatōes p̄ria qd̄ e; conciliatorē ip̄opaf aui: absq̄z modestia. scda e; qd̄ sine rōe redarguat ip̄m. p̄ma p̄z i sua l̄fa. iqt. n. qd̄ aui. i hac argumētatōe icurrit p̄tūde; ei; qd̄ erat i p̄ncipio. aut et qd̄ aui. forte nō itelligit galenū. si. n. itelligeret si vtiq̄z molestar et cū. aduc et iterat qd̄ aui. corripit ga. cū fortasse nō itelligat cū. Alteri; at dicit auicēnā eē ipugnatōe vanū et recitatorē dissonū. ecce imodestas et p̄ternas p̄tumelias atq̄z mordacitates q̄s i n̄fm medicine monarchā iueritū ifligit conciliator. si erat p̄fecto p̄ueniēs vt hec impropria apponerēt r̄atō viro: q̄ cūctoꝝ itelligibiliū q̄ p̄ rōis discursū atq̄z p̄ cās dignos: cū celeberrim; ois fuit idagator: scriptoꝝq̄z luculētissim; q̄ et postq̄z logicis: p̄hicus. atq̄z diuis studiosissime vacauit: mathematicis si parcēs: oiaq̄z āplias spargēsq̄z lumie sui fulgētissimo itellect;. tādē ad medicinas p̄uersus e;: eo vsq̄z p̄fusa a p̄mis i cunabil; et ab ātiq̄s iuerā: vt neq̄z scias neq̄z artē neq̄z illā q̄muis aliū diceret h̄ntū. cui qd̄ subiectū adeq̄re n̄ erat facile qd̄ oia p̄tice tradita et nllā dimittet p̄nētia videret. cui; et documēta p̄ itellectū iacessibilia vt ab hōis mēoria diuini laberent fas erat. p̄p̄ eoz innumerā p̄litate neq̄z ordiatā q̄ppe neq̄z vnitam. P̄nceps at nē aui. torā ordie miro copilauit et usq̄z finios p̄struit quos p̄terire si poterit medicus i q̄ntū medic;. A p̄ctica quoq̄z segregauit theoreticā posuitq̄z firmamētū in eas diuidēs vt breuissimo iternallo q̄z q̄zuis rudis cognoscer poss; vbi et q̄l; singuli repitit canōes: et cuiusq̄z p̄tis minutissime regle. oia. n. q̄ ad lib; p̄tinet p̄mūz q̄s morula pua si inueniet et eoz d̄finitā sniaz q̄s si itrospiciet. sili et q̄ d̄ scdo libro et reliq̄s fuerint. de. reuerfus ad p̄res i q̄lib; sen. ḡnalia patefiūt q̄sira i eiusq̄z sumas doctria: et tractatu: tandē et capitulo q̄nā cōphensa ignorabit. q̄ cū breuiloqa sine oia q̄ dixerit aui. itelligibilia facile sic et mēozabilia reddūt oia. p̄spice rogo esis ocul; quot documēta scientifica. quot secreta: quotq̄z cās ac signa ḡnāl; et singl;

adduxerit ab obali. isuper et quantos aliorum errores absque mordacitate dilexit. quoniam perfectam atque dignam nominem sortiri scire redidit medicinas. quod ergo mali fecit tibi o peccare apponens auicenna noster ut ei per hoc officioso atque benefico labore tantam ingratiudinem retribueres. et eris magis reprehensio dignus cum patefiat id te iniquum agere et absque ratione. per cuius intellectum accipe peris secunde expone. que ex quarta parte conclusionis probanda restat. et est quod conciliator absque ratione redarguat aui. aut enim conciliator quod aui. impingit siue sic apponit galeno crimen huius opinionis que tenet dolorem fieri ex soloe tunc continuitatis. et quod ostendit tribus rationibus satis firmis in sen. secunda prima causa. de causis doloris duas fore doloris causas. scilicet subitam alterationem et trinum soloe. aduersarius vel iterimet hoc est annullabit suas premissas propositiones vel notabit in sua probatone peritorem eius quod erat in principio quoniam veritatem concludat. et in eius secundo de animalibus ait aui. iam putauerunt aliqui homines quod nulle qualitates sentiunt nisi mediante eo quod accidit ex solutone trinui. sed non est ita. Est autem omni admiratio dignum quoniam aui. sic appareret audeat rabie notare. id est. infamare galenum. cum is galenus in eodem quarto de accenti dicat dolorem fieri per calorem vel humorum acredinem et in locis multis expressit senserit duas esse causas doloris iam dictas. ut in secundo regni dum inquit dolores sunt quoniam incubunt locum aut soloe tunc continuitatis. aut malam compositionem significat. hoc idem dicit in libro de mala compositione diuersa et in secundis iteriorum et regimibus acutorum et in. xij. et. xiiij. de ingenio sanitatis. et illud probat in secundo iteriorum ex subita expone extremorum refrigerationem ad ignem. neque aui. forte non intelligens galenicum poterit deceter augere seu redarguere ipsum habito eius intellectu. si enim vult galenus quod subita alteratio non sit causa doloris. vix ipse magis preuenit dubitationi quia. si posset forte quod dubitare ex eo quod multotiens videt ex subita alteratione qualitates dolorem fieri per soloe tunc continuitatis. rident ergo galenus. quod qualitates efficaciores. id est. actiue et fortes non tamen causant dolorem sua alteratione sed etiam iuncture separatione. quod sufficenter appert in libro de mala compositione diuersa ubi tandem post dolorem tringentem a subita alteratione concludit accidere et ex sequenti a soloe trinuitatis. et iste sermo habet de decem. id est. conuenientiam cum sermone hypo. alicubi dicitis morbos omnes vlcera esse. pauferit igitur aui. hic et alibi mordere galenum. cum ipse dum eum corripit fortasse non intelligat ut appert de fa. lxxvij. ipse namque aui. sufficiens sermone aliorum auctorum dilatator expone repit. impugnatorem tamen vanum et recitator dissonum. hec sunt conciliatoris verba. scilicet ut videas quoniam ipse notat peritorem ne est quod est in principio in ista aui. debes aduertere primo. quod peritorem est in principio permittit quoniam conclusio que debet probari sumit in premissis. Secundo debes scire quod aui. ad probandum malitiam peritorem etiam esse doloris causam velut soloe tunc continuitatis. primo adducit istam rationem in causa. de causis doloris dicens cum dolor est silium primum in membro dolente. et trinuitatis soloe nullo modo est silium primum. scilicet dolore est dispositio in quibus non existit trinuitatis separatio non contingit inueniri per continuitatis solutionem. imo per propositis malitiam. ex ista ista format conciliator argumentum sic. in dispositionibus membri ubi non existit soloe tunc continuitatis causa doloris illarum dispositionum seu primum erit malicia compositionis ergo malicia compositionis est causa doloris sicut soloe tunc continuitatis. hic permittit peritorem quod conclusio que erat probanda. scilicet malicia compositionis est causa doloris sumit tamque probata in premissa propositione. et adue sumit sub eodem nomine ut sit peccatum contra silogismum simpliciter quod esset ridiculosum. scilicet quoniam hec non est aui. ratio neque sensus relinquit conciliatorum inique agere contra ipsum. vnde nota quod aui. galenum impugnat in presenti causa. duabus tamen rationibus quarum prima talis

est dato. nam quod aliquod membrum repente calefactum aut infrigidatum equaliter doleat secundum omnes partes alteratas. tunc arguit sic aut ergo dolet per alterationem qualitatum que ibi violenter iducit aut per separationem trinum que ex ipsa causa alteratione violenter. non est dicendum quod dolet per separationem in tribus ubi non tringit separatio trinum. relinquitur ergo ipsum dolere per alterationem. cum ibi tactus nullam aliam percipiat causam. quod autem sunt pres membri dolentis ubi non est soloe tunc continuitatis. per. nam dolor est silium primum in membro dolente. id est. silium dolent omnes pres membri dolentis. scilicet soloe trinuitatis non est silium primum. id est. non fit silium. id est. equaliter in omnibus pres membri dolentis. probat ad sensum nam in membro infrigidato frigus dolorem facit ubi constringit et coadunat. et omnino ubi infrigidat. que admodum ubi separat. sed soloe tunc continuitatis. que accidit ex ipso frigore non est in omni parte infrigidata. scilicet in extremitatibus locorum refrigerationem. secunda ratio aui. incipit ibi amplius dolor percul dubio et. et est clara ex quo per aui. principem quoniam ex propositis non procedat necessariis. peccatum tamen peritorem non permittere. arguit tamen ut medicus. quoniam locus inquisitionis huius non est peritis capitulum ipse sese eodem excusat dicens. huius tamen declaratio verificata. id est. probata ex veris propositis in medicina non tringit. scilicet in parte sapie naturalis idque ad ipsius summam. id est. summariam seu superficialem probatorem primum inuenimus. inuere autem prope est signa ostendere. ex quo manifeste appert quod aui. hic si tringit probare suum propositum contra galenum. ex propositis necessariis et phisicis. scilicet tamen medicinalibus et per signa sensualia. et in hoc habuit semper aui. imaginem in medicina perstantiam ut si transgrediat in suis probatorem medicinales methas. sed dum est medicus credit phisico ut prestat in principio candis causa. secundo. ideo plurimis malinolis que hec radicatus non considerat videtur aui. rationes vane et leues. Quod autem aui. galenum intelligat et veraciter illi hanc opinionem apponere debeat. scilicet quod separatio trini. sit tamen immediata causa doloris et non alteratio. dilucidat sic. quoniam aui. non negat galenum pluries dixisse quod cause doloris sunt due. scilicet separatio et alteratio. neque impugnat dictum suum repertum in regni aut in libris iteriorum et regimibus acutorum vel in libro de ingenio sanitatis. sed arguit contra dictum suum repertum in quarto de accenti et morbo. causa. vij. in quo docet causas deliciarum et doloris. illud enim capitulum est theoreticum et vniuersale in quo galenus. penes istam materiam habet verificare suam sententiam. et omnia que diffuse ac incidentaliter in reliquis dixerit libris hic debet ratione fundare et reducere ad resolutionem. cum sit locus magis proprius huiusmodi doctrine. et ideo aui. arguens ipsum non ignorauit allegatorem conciliatoris que in publico sunt expone etiam apud medicine principiantes. sed potius implicite assignans eas dixit. galieni vero cum verificatur intentio ad hoc eam reducit ut essentialis causa doloris non sit nisi solutio continuitatis et non amplius. quasi dicat licet galenus. pluries inuisset duas esse doloris causas tamen cum eius verificatur intentio. scilicet fundamentaliter et racionatiue. verificare enim idem est quod verum facere. scilicet per veras causas et principia probare. cum ergo eius intentio. que diffuse in reliquis assignatur libris. verificatur et probatur in suo loco magis proprio. tunc reducit eam ad hoc ut essentialis causa doloris non sit nisi vna tamen. scilicet solutio continuitatis. et nota quod reducere proprie est diffusum quid retrahere hoc est ad originem recolligere. et ideo dicit bene iacobus de partibus quod sicut galenus. tres causas quas assignauit doloris in secundo de iterioribus causa. quarto reducit eas in eodem causa. ad duas. ita etiam has duas reducit ad vnam in quarto simplicium. Galeni vero dictum in quarto de accenti et morbo que aui. impugnat conat

est hoc. vnde legas librum quē de simplicibus medicinis intulauit: i quo ostendit quod frigidum faciat delicias nō tamen velut calidum. facit quoq; dolorem qz substantiam cōrundit et frangit. et reliqua. et in toto capitulo nihil aliud nititur ga. nisi pbare quō i reliqs preter tactum sensatōibus dolor seu tristitia nō efficitur nisi a separatiōe facta i ppo organo cuiuslibet iparum. sed qz ga. psui ipius declaratiōe precepit nos legere librum de simplicibus vbi expressius hanc opionidēz expōsuit ibi ergo recurrēdum erit. Sed de hoc isra. ex qbus oibus manifeste apparet nō absqz rōne auicennam hāc opionidē galeno dedisse: atqz inique a cōciliatore ob hāc occasionem reprobatur fuisse.

Cultima pars cōclusionis sic ostendit. et est quod subtilissimus doctor iaduertenter istam expōsisset ga. Pro quo est aduertēdum quod. vt supra vidisti cōciliator i declaratiōe lfe ga. ait nō esse de itentōe eius quod subita alteratio nō sit causa doloris. verum ipse itendit qualitates efficaciores et itensiores nō tñ alteratiōe qz iducunt causare dolorem: sed etiam separatiōe qm faciunt cōtinuitatis membri. cū ergo ga. dixit quod calin seu frigidum facit dolorem qz substantiam cōrundit et frangit nō negat ipas qlitates alteratiōe posse causare dolores. sed eis aliud genus addidit cause. pñt enī fortitudie sua membri cōtinuitatem soluere: et cum eo dolorem iserre sicut cum alteratiōe repētina. Sed si cōciliator isperisset capitulus ab ipso ga. allegatum pmo sui itensidōis declaratiōe aperte qdem videret hāc eius expōsēz nō esse de mente ga. qm ibi expresse loqitur hec dicens verba. qm calin nō mordicat. i. dolorem facit nisi ex hoc quod ipm corrodit: quare diuersificat ptes continuas cōmitas donec ab inicez separētur. dicit et quod mēbra radicalia. idest simplicia dura nō sentiunt ex frigido mordicatōem. idest dolorem: sed mēbra leuia. et causa est: qm leuia sunt qbus cum agregātur et expmuntur accidit vt expmātur eorum humiditates et disrumpātur eorum pres. hec ille. ex qbus pz quod tam calin qz frigidū nullaz ob aliā cām facit dolorem nisi ppter membri separatiōem diuersimode tñ factam a calido et a frigido. et ppter hoc loqitur ga. cuz negatiōe et exclusiōe alterius generis cause: vt nō remaneret cōciliatori locus iserēdi suam expōem. et cōfirmat hoc qm si caliditas aut frigiditas et alteratiōe dolorem iducerent apud ga. membra ipa fortia seu dura velut nerui dolerēt ppter frigiditatem sicut et leuia cuz ipa qdē possunt vsqz i vltimū isfrigidari. Sed illa inq̄t ga. nō posse dolere ob alteratiōez. qz nō pñt expmī: neqz frigiditate disrūpi. Sed tu dices quod cuz ga. pōit illā negatiōem. i. calidum nō mordicat nisi qz corrodit: nō facit hoc ad. excludēdum ab ipa calitate aliud genus causandi dolorem ita vt itelligatur eam nō valere et alteratiōe causare dolorem sicut cum separatiōe. sed ad excludēdum moduz quo sit dolor ex soloe cōti. a frigido facta. vt itelligatur. quod a frigido sit dolor ppter cōpressionē ex qua mēbrum separatur. a calido vero nō nisi ppter corrosiōem. nihilominus tñ cōstat a calido et a frigido et dolorem fieri ppter alteratiōem. sed respice quō hec nō sit ga. itentio: sed itendit expresse quod neqz calin neqz frigidum pōt causare dolorem nisi cōtinui solōe. ait. n. in fra eodē caplo qm ex rebus frigidis q nō minuunt neqz resoluūt cōtinuitatiōem corporis cui occurrunt sentit corpus frigiditatem sed non sentit ex eis mordicatōez: verum ex eis q cum hoc quod agregāt substantiā disrūpunt eam et abscondunt ipas et sunt i qbus res est manifesta quod ipse solidat. idest ispissant pres et oppilat oppilatōe laboriosa corpus sentit mordicatōem. i. dolorem hec ille. et isto mō dixit pñt in

relegendū eē de rebus calidis. Si ergo cōciliator hoc perlegisset caplin alie sensum daret lfe ga. Sz iterū dices ga. hic nō intellegisse p mordicationē dolorem in cōti. sed dolorem tñ mordicatiū q est vna speciez ex cuius cām oportet vt sit solutio cōtinuitatis tñ. Sz dicim⁹ nos quod p mordicationē nō pōt intelligere in pñti nisi dolorem in cōti vt ipemet se expōit in lfa pallegara qrti libri de accidēti cui⁹ ite rū hec ē series. vnde legas librum quē de simplicibus medicinis intulauit in quo ostendit quod frigidū faciat delicias nō tñ velut calin. facit quoq; dolorem qz substantiam cōrundit et frangit. hec ille. Ecce qlit psequimur vndiqz cōciliatorē vt nihilū sibi remaneat loci quo tur⁹ euadat. Et cōfirmat expōitio nra qm doloris mordicatiū cā nō est frigida s; calida et acuta. frig⁹ enī pōt ponit cā doloris: cōgelatiū. scda pmi ca. de causis cuiuslibet doloris. Preterea pfirmat qz si p mordicationē nō intellegisset ga. nisi dolorem mordicatiū: nō diceret quod a rebus frigidis q nō separāt cōtinuitatē sentit corpus frigiditatem et nō mordicationē. s; dixisset sentit corpus frigiditatem aut aliā speciez doloris ppter mordicatiū ex qb⁹ luce clari⁹ patet quod intētiō ga. ē hī expōitionē aui. et alioz ppter cōciliatorē. sed hui⁹ subtilissimi doctoris celeritas velocissima in pcurēdo libros oēs de qb⁹ in hoc dīax codice sufficiētā suaz ostēdere voluit. supplantauit ipm vt plurimos nō introspiceret text⁹: et medullas non enucleasset eoz. sed eos inuictos adduceret in suaz passionū ac affectionum ministeria. Proprijs dominis detestantibus: magnoqz cum clamore iurantib⁹ fetalia nunqz intellegisse.

Csz eoz occasiōe q adducta sunt remanet nobis obligatio vt soluamus auicēne rōnes qbus ga. impugnare videt. qz qdē ad hoc pncipiū resuare decreuim⁹ cū precedētis pncipij locus eaz fuisset propri⁹. qm in pñti disputatiōe lfe aui. atqz galeni. noticia plenior habēda erat. Recitem⁹ ergo itex aui. rō pma posita i ca. de causis doloris q ralis ē dū enī aliqd mēbrū repēte calefactū aut isfrigidatū dōlet. vel est dicēdū quod doleat ppter alteratiōem q ibi violentē inducit vel ppter cōti. solutionē q ex ipa alteratiōe violēta catur. Sz nō pōt dici quod dolet ppter separatiōem in partib⁹ vbi nō cōtingit separatiō cōti. relinquit ergo ipm dolere ppter alteratiōem. quod aut sunt partes mēbri dolētes vbi nō ē solutio s; alteratiō tñ pz. nā i mēbro isfrigidato frigus dolorem facit vbi cōstringit et coadunat quē admodū vbi separatiō: nā solutio cōtinui nō ē in oī parte isfrigidata s; in extremitatib⁹ locoz isfrigidatoz. s; in oī parte isfrigidata. sit dolor eqli⁹ ergo et.

Cscda rō aui. talis ē. oē impressiū cōtrarietatis occurrēs mēbro sensibili motu violēto ē cā doloris. cū dolere nō sit nisi cōtrariū impressiōē sentire. s; malicia cōplexionis repētina q occurrit mēbro sensibili. ē impressiua cōtrarietatis et. ergo malicia cōplexionis et si nō soluat cōtinuitatē ē de se causa doloris.

CAd pmiū rōdet ga. quod in oī parte isfrigidata mēbri dolētis sit separatiō pñti: nā in parte vbi cōstringit et coadunat sit solutiō. qz partes subintrant pres et separant eas abinuicē ppter cōpressionē. et ppter eandē cōstrictionē sit et solutiō cōtinui in extremitatib⁹ vt ipemet cōfitef aui. qre i qualibet parte dolēte separaf. alioqn nō doleret et eodē mō respōdēdū ē in mēbro calefacto dolēte ppter cōtrariā rōnem.

CAd secūdū negabit ga. maiorē. nō enī oē impressiū cōtrarietatis ē causa doloris quousqz illa cōtrarietas peruenit ad rūpēdū. nā alteratiō qlitatis i scdo gradu impressiō cōtrarietatis ē nō tñ dolorem efficit. hūiditas et vltimata et silr sicci.

tas occurrentes membro impressioes sunt contrarietatis non tamen dolorē faciunt per se etiam ex confessione aui. que consequentia eius non valet. Et sic determinationi de causa doloris et aduersus conciliatore sine imponim? deo grās.

Non est minoris virtutis ponenda humiditas in corporib? elemētoꝝ sed forte maioris q̄s siccitas eoꝝ. Principiū decimum.

Robat. nā si humiditas in corporib? p̄mis minoris foret siccitate virtutis tūc in veritate mixtio nō eēt possibilis qm̄ actiua et passiuā nō adēq̄ta in potētis et virtutib? talē vt vnū sufficiat alterū corrūpere nō sūt adinuicē miscibilia p̄mo de gñatiōe ca. de mixtione cū ergo elemētoꝝ corpora cōcurrant ad mixtionē tūc siccitas fortioris potētis et virtutis hūiditate corrūpere valebit debilioꝝ: et tādē totū mixtū. ex quo eēt impos-

sibilis mixtio.

Præterea dato qd̄ mixtio possibilis eēt. appē totū vniuersum et oīa mixta sicce resularēt cōplexiōis: et nullū ex eis hūidū reponeret. s; hoc ē falsū apud vniuersas scolas: et maxime penes conciliatore vicissima d̄ra. tenet p̄sequētia. nā cū elemēta in minimas partes diuisa p̄ actionē ad inuicē et passiones miscant p̄ma p̄mi. et p̄mo. de gñatiōe tūc minimū siccū cōsertū minimo hūido p̄dominās in gradu at q̄s virtute siccū erit vincens: hūido q̄s superato siccum inde resularit mixtū: alioquin siccitas nō eēt p̄dominātis virtutis: et hoc ip̄m volumus.

Si contra conclusiōe hāc insurget q̄s dicēs qd̄ hūiditas debilioꝝ passibilior q̄s ponit̄ in oēs q̄lirates p̄mas. ab ari. p̄mo de gñatiōe. et conciliatore d̄ra. xij. lxxvi. et cxxxviii. et plerisq̄ locis. et ē a cōi p̄hicoꝝ cōsensu. ergo nō ē eqliis i virtute siccitati. Dico qd̄ humiditas d̄ q̄liratū passibilissima p̄pterea qd̄ subm̄ cui inest reddit passioni et cōpositiōi aptū: figuratiōi quoq̄ et lineatiōi dispositū. p̄ma p̄mi. cuius cōtrariū opat siccitas. et iō dicit ari. in q̄rto methoꝝ qd̄ hūiditas ē faciliē terminabilis termino alieno et difficulē termino p̄po. q̄re d̄ q̄litas p̄ ceteris passiuā. nō tñ ip̄a debilioꝝ ē i imprimēdo et q̄lificādo. s; pot̄ tenēdū ē eā eē siccitate fortiorē et efficaciorē. qd̄ signo oñdit et rōne signū qd̄ ē qd̄ posita lana seu spōgia eqliē distās a corpore sicco in vltimo et a corpore ē hūido ceteris parib? ip̄a tñ lana fortior et citius recipiet impressiōe ab hūido q̄s a sicco corpore. A fluuio quoq̄s vel lacu potius humectat locus aut habitatio q̄s a tota circūstāti arena: terra: et lapidibus exsiccat: et his adiūges infinita exēpla ex effectib? ab hūido magis q̄s a sicco p̄ductis tā in corporibus aialiū ex morbis et reliq̄s impressiōibus: q̄s in reliquis mixtoꝝ substātijs. qd̄ ē rōe firmat. qm̄ hūiditas se h; p̄ modū habu? et eōtra siccitas ē velut p̄uatio. et iō vira hūiditate p̄ficiat: mors vō siccitas ē i vltimo cū frigiditate: hūido quoq̄s vegetabilia virescūt et crescūt corpora et ad vltimū pueniūt magnitudinis terminū a natura sibi datū: sicco vō decrescūt et marcescūt oīa. q̄re hūiditas cū fortior magis rōne habitus actiuior erit siccitate in q̄lificādo et imprimēdo suā similitudinē. et i hoc plerisq̄ falli video nō discernētes dispositiōes q̄b? passiuā magis dicat hūiditas et q̄b? actiuior ex quo intētiōe p̄fici itra corticē intelligere nequeūt. S; tu dicēs q̄tra. nā ex dictis seq̄ref hūiditate semp vincere siccitate i actiōe mixtiōis et p̄sequēs oīa mixta iōe hūida resularit. qd̄ ē falsū.

cū nonnulla sint experimēto cōtra sicca ē i q̄rto gradu. Dicēdū ē qd̄ siccū ex se nō valeret q̄tra hūidū ipugnare nisi adiuuaret a calido factiōe mixtiōis cōcurrētē et resoluētē hūidū et maxime dū locus in quo sit mixtio ē p̄rior ad siccitatē. et cum hoc toto plurimū ē vincens hūiditas in vniuerso vt est videre in cūctis terre naturalib? atq̄ aialibus quoꝝ plurima participāt hūiditate vincētē cū calore i cōrū cōpagine. sufficiat ergo hec cū abreuitatiōe apud presentē cōclusiōe.

Humiditas mixtoꝝ cōplonalis ad tertiū vsq̄s gradū inclusīue eleuari pot. Aduc et ad quartū intendit gradū sicut et quelibet q̄liratū p̄marum.

Principium vndecimum.

Conclusio cōtinet partes duas. Prima qd̄ ē hūiditas eleuat vsq̄s ad tertiū gradū. Secūda ē ip̄am vsq̄s ad q̄rtū intēdi. Prima pars demonstrat p̄ p̄positiones atq̄ p̄ncipia medicine p̄ se nota. Quicūq̄s enī illa q̄litas p̄ma ex q̄ sensibile nocumētū manifestāq̄ lesiōe opationib? puenit aialis ad tertiū vsq̄s gradū eleuari necesse ē. hoc enī ē i medicina p̄ se notū. vnaui. scda p̄mi ca. de his q̄ pueniunt ex eo qd̄ comedūt et bibūt. et ga. q̄nto simpliciu vltimo ca. S; hūiditas puenit ad ledēdū et impediēdū actiōes manifeste sicut et reliq̄ q̄lirates. Probat nā qd̄ ē effectiuū morbi ip̄m impedit opationes. p; p̄ aliū p̄ncipiū p̄ se notū qd̄ ē definitio morbi. p̄ma p̄mi. morbus enī ē habit? aut dispositio ex q̄ opationes subiecti ip̄i pueniūt lese. et inquit ga. p̄mo de accidenti et morbo. mēbro at aliquo actionē suā facere nequeūt vel impedire faciēte infirmū fm̄ aliud mēbrū apellat aial. s; hūiditas ē effectiuā morbi p; p̄ aliud indēmōstrabile p̄ncipiū: nā morbi cōplonales octo ponunt māles et octo imāles: in q̄b? numerat humiditas tanq̄s morbi causa velut cetera q̄lirates. alioq̄n nō essent nisi decē māles et sine materia. vt licet numerare p̄ digitos. nā sublata hūiditate nō essent nisi tres spēs morboꝝ simpliciu. s; calidus: frigidus: et sic? et duo cōpositioꝝ. s; calidus et sic? et frigidus et sic? et oēs qd̄ sine materia vel cū ea ledētes nō pueniūt nisi decē qd̄ falsū ē. nā ab oib? sine discrepātia ponunt decē et sex. Ergo hūiditas eleuat vsq̄s ad tertiū gradū in mixtis.

Secūdo pbat sic. si enī gradus hūiditatis nō reperit tertiū nullā eēt in tertio hūidā reperire medicinā hoc at falsum ē. fung? nāq̄s: mādragoza et p̄ma i tertio hūidā ponit in scdo cañ. aui. et alij ponūt in eodē mucilagione p̄siliij: portulacā: vnicularē semp viuā: florē papaueris: et virgā pastoris.

Tertia p̄batio et ē velut declaratiua p̄me. Nā si hūiditas in natura mixtoꝝ nō daret vsq̄s ad tertiū gradū tūc null? eēt dād? ab hūiditate morbo? vt p; ex p̄dictis s; hoc ē falsum p̄p̄sis enī apoplexia: et epilepsia et caro hydropicoꝝ tumida egritudines apellātur hūide d̄ra. lxxiiij. Et p̄firmat qm̄ dū corpori et mēbro mollicia adeo adheret intēsa vt in ei? actionib? impedimētū et occiositas fiat a nulla q̄liratū p̄max p̄ref hūiditate poterit euenire hūidū nocumētū cū caliditatis p̄ se nō sit mollicia facere: neq̄s frigiditatis: lōgeq̄s minus siccitatis.

Secūde vō p̄tis p̄batio talis ē. Nā enī ē minoris virtutis et intēsiōis hūiditas elemētoꝝ in causando hūiditate i mixtis q̄s eoꝝ siccitas ad causandū mixtoꝝ siccitatē vt p̄batū ē i p̄cedēte p̄ncipio. s; siccitas elemētaris dū p̄dominat i actu mixtionis pot̄ efficere mixturā in q̄rto gradu siccum. quod nemo medicoꝝ negabit ergo et humiditas elemētaris dum in actum mixtionis cōcurrerit valebit ex p̄cedo

minio ipsius facere mixta humida in quarto gradu. Preterea dñi alicuius hois qñ-
tas peruenit ad corrupendū & mortificandū. illā qdē in quarto gradu locauit i secu-
do casū. aut. s; cōringit hūiditatē hūidi reperire. s; corrupentē cōplonē & mor-
tificatē vt i forti apoplexia & vltiata palsy. ergo hūiditas qrtū pōt optinere inten-
sionis gradū in corporibus mixtis. Itē si hūiditas in mixtis nō posset intēdi vs-
q; ad qrtū gradū quemadmodū siccitas tunc hūiditas mixtoꝝ debilior cēt siccit-
ate ipsoꝝ s; hoc falsum ē. ergo hūiditas i mixtis ad qrtū vsq; gradū eleuari pōt.
Maioꝝ de se ē manifesta. minor ē p; nā si hūiditas cōplonalis cēt siccitate debi-
lior hoc nō pueniret nisi ex eo qd hūiditas elemētaris cēt debilioris virtutis in
qñficādo & gñando suā similitudinē quā siccitas elemētaris. nā qñtātū cōplona-
lū imediata principia sunt prime qñtates elemētōꝝ vt p; in ca. de mixtione gñā-
tionis pmo. s; hūiditas elemētaris nō ē debilioris virtutis in agēdo & qñficādo
vt pbatū ē i pcedēti disputatiōe. ergo hūiditas cōplonal nō ē siccitate debilior.
Aduersus tñ cōclusionē arguit primo sic. pars nāq; pma eius videtur esse va-
na & superflua. Probata enī & verificata eius secunda particula. s; qd humiditas
intendi potest vsq; ad quartum gradum sicut & alie qualitates prime: remanet p-
ma particula a fortiori probata & tamq; per se nota. Quomodo enim poterit hu-
miditas ad quartum intensiōis ascendere gradū nisi possit in tertiu peruenire.
Secūdo arguit a cōciliatore dñia. cxxviii. sic. Si hūiditas cōplonalis vsq; ad
quartū intendere gradū respectu cōplonis hūane tūc respectu pōderis qñtū
gradū intensiōis haberet. p; qñ ipsa insticialis cōplo p vnū eleuat gradū calidi-
tatis & hūiditatis: & ampl' p; in isaac de dietis supra tēpamētū pōderis. Sed qñ
gradus nō reperit. ergo neq; ipsa hūiditas p cōparatiōē ad homines p quattuor
gradus intenditur.

Tertio arguit auctē sapiētū. ait enī mesue in suo de simplicib; ca. de psilio. hec
verba. mqt enī hypo. in epidimia nō eleuat res frigida iuncta cū hūiditate vltra se-
cūdū gradū. & dixit ga. hūida res nō trāsgredit methā vsq; ad quam pōt regimē
hois extēdi ppf qd nō inuenim; hūidū cē cām doloris in quātū hūidū s; i quātū
pōt cē materia qñtitate sua mouet ad cōtinuitatis solutionē. & cōfirmat qñqdē
p tot annoꝝ millia nō ē inuenta ab experimentatorib; hūiditas alicui; simplicit
vel cōpositi pharmani posita in tāto gradu vt cōplonē corporis hūani valeat ex-
cellēti impressione corrumpere atq; mortificare.

Ad p̄mū dicim;. iō illā p̄mā cōclusionis p̄ticulā fuisse positā vt ex ei; p̄batione
manifeste appareat extraneitas & i curia opiniōis aduersē. creni illa n̄ra mōstrat
p̄mis medicinē p̄ncipijs & notis p̄positionib; approbatis & cōcessis ē ab infesta-
torib;. mirū nāq; videt quō dixerint ipsi hūiditatē nō trāscēdes gradū secūdū: cū
ipemet dixissent ab hūiditate morbos puenire q̄z plures absq; materia & cur ea.
Et qñ nulla p eos qualitas possit infirmare corpus vel eius actiones impedire
nisi gradū tertiu obrineat sequit ipos sibi p̄p̄is cōtra venire.

Ad secūdū at dicam; qd qñtates medicinarū seu mixtoꝝ nō graduant a medicis
p respectū ad pōd. cōplo enī p̄ctualis ē si dare nō tñ cadit sub cōsideratiōe me-
dicinē. cū ipsa solū cognoscat de reb; sensu dijudicatis. verū isti grad; sumunt p re-
spectū ad imutationes seu alterationes q̄ ex eis fiūt in tēpata hois cōplone. qñ
cū aliat i sensibilib; ab aliq; qñtate cui; vtiq; nō sentit impressio nisi dū multū iterata

& frequentata fuerit aut in multa qñtitate oblata tūc qdē illa obtinet primū inten-
sionis gradū. cū aut eius alteratio q̄z facit manifeste percipit sed nondū ledit
seu impedit actiones iā qdem intensiōis inequalitatisq; gradū secūdū habet.
At vero medicina q̄libet in gradu tertio reponit cū ab eius intemperamēto cor-
pus egrotat & ei; actiones manifeste ledunt. sed nōdū peruenit ad mortificandū
& corrupēdū cōplonē quemadmodū facit medicina in quarto inequalitatis gradu si-
tuata. ex quo p; hos gradus quattuor nō relatione ad pōdus s; ad hūanā cōplo-
nē inuētos fuisse. q̄prop̄ si qñtus def grad; imaginata cōparatiōe ad pōd; nihil
ad nos attinet. ex qbus si bene cōsideras videbis q̄ciliatorē eisde telis q̄ in aduer-
tos cōtorq̄t sese repūgere. qñ apud ips; in eadē dñā inuenit medicina calida in q̄-
to gradu p respectū ad hominē & cū hō sit s; cū in pmo gradu caliditatis p cōpa-
ratiōē ad pōdus relinqt medicina illa quarti gradus posita i q̄to respectu pōde-
ris. rñdeat ergo p se cōciliator sibi: & nos dimittat nō admittētes pōderalē cōsi-
derationes in graduacionib; medicinarū. C. S; tu dices qñ sequit ex dictis has
duas qñtates. s; caliditatē & hūiditatē adeo cē in vniuersa natura fortiores & intē-
siores q̄z frigiditas & siccitas vt excedat illas p gradus duos ad minus. nā cū hō
in vni; gradū distātiā declinet ad latus caliditatis & hūiditatis a vō tēpamēto
& in super inueniant he qñtates in mixtis alterates ipm p alios q̄tuor gradus: i
tñ relultabit excessus caliditatis & hūiditatis supra frigiditatē & siccitatē in quā-
tū hois caliditas & hūiditas excedūt ipi; frigiditatē & siccitatē. caliditas at & hūi-
ditas hois excedūt suā frigiditatē & siccitatē p duos gradus. p; qñ excedūt verū
temperamētū p vnū gradū. sequit qd excedūt suā frigiditatē & siccitatē per duos
gradus: p illā imaginā geometricā q̄ dicitur duabus quantitatib; cōs existētib; si ex
altera ps resēcata alteri addat remanebit ista altera excedēs in duplū partis rese-
cate. Eū ergo frigiditas & siccitas hois nō possint vltra quattuor grad; alterari
remanēt ipē in nā debiliores p duos gradus q̄z caliditas & humiditas. Eūz igit
ēt caliditas & hūiditas vehemētiores atq; fortiores reperiant i mixtis id nō erit
nisi ppf eaz fortitudinē supra alias duas in elemētis cōcurrētib; ad mixtionē vt
superi; pbatū ē p demonstratiōē ab effectu. & sic postremo sequit qd aut ipsa non
daret mixtio vt dictū ē in decimo p̄ncipio aut oia laborent mixta versus calidū &
humidū. sicū at aliqd aut frigidū inuenire cēt impossibile qd totū ē absurdū. Di-
cendū ē ad hoc caliditatē & humiditatē ceteras duas nō supare in gradu aliquo
intensiōis. s; cū hō alterat vltra caliditē & humiditatē quā h; p alios q̄tuor grad;
ab eisde qñtitatib; extraneis id nō euenit q; sūt plures gradus caliditatis & hūi-
ditatis q̄z reperiant in frigiditate & siccitate: s; q; minori caliditate & hūiditate ex-
teriore alterat & imutat p vnū gradū & p oēs: qñ in habentib; simbolū faciliōr ē
transitus: quā alterat a frigiditate & siccitate ppf elongatiōē sue nāe ab eis & ma-
iore conatū virtutis ei; ad resistēdū & repellēdū impressiōes eaz. iuxta illud au.
scda p̄mi. qd egritudo p̄portionalis cōplexioni est minoris timoris aduenit eniz
ex minori causa & nō proportionalis est magis timorosa ppf magnitudinē cau-
se. Deducat ergo per exēplū faciliōris doctrine sic. Sit caliditas & hūiditas mix-
toꝝ excedēs tēperamētū pōderis per q̄tuor grad;. s; a. b. c. d. & s; mixtoꝝ frigiditas
& siccitas possit excedere idē tēperamētū pōderis versus alia extrema p eadē
distātiā. p cōsdē q̄tuor gradus. s; a. b. c. d. & sit hō in caliditate & hūiditate. a. tūc

dico qd s; caliditas extranea situata in. a. z s; hūiditas nō possunt immutare ho-
minē versus calidū z hūidū tū. b. c. d. caliditatis z hūiditatis q̄ remāserūt excedē-
tes cōplonē hūanā poterūt alterare hominē p̄ tot gradus p̄ quot alterabūt ip̄s
a. b. c. d. frigiditatis z siccitatis p̄ rōnes dictas.

CAd tertiū dicitur. nos in hūidū p̄ncipio nō credere ip̄s s; veritati. cū illi viri fal-
li potuissent s; veritas falli nō pōt p̄us enī celū z terra transibūt quā veritas q̄ in-
ter nos dijudicat mēiri queat. Ad cōfirmationē autē dico id verū nō eē. qm̄ pluri-
ma sunt venena q̄ inter alia accidētia q̄ inducūt mortifera corporis mollicie ope-
rant: hoc autē facere nequeūt nisi hūiditate vltimata i quarto gradu. etenī vt supra
legisti nulla qualitatū primarū valet imprimere mollicie corporis p̄tē hūiditate:
vt quarto colligit methex. de quoz numero venenoz erit rana: bufō: z aranea
stellata z fm̄ alios salamandra vel lamelēō z alia hoc ḡne venena corpus molli-
cantia z paralytum subeth: apoplexiā ac p̄dopē inducētia: morbos qdē ab aucto-
rib; humidōs denominatos. quāobrem hūiditas cōplonalis vclut aliaz q̄libet
qualitatū ad quartū vsq; poterit eleuari gradū.

Cfallunt cōciliator z eius cōsectanei sup̄ capitulo auicēne qd̄ incipit
opinatus ē Ga. Auicennā nō bene exponētes: neq; Ba. excusantes.

Principium duodecimum.

Intellectus p̄positioe cōclusionis stat in recta expositione verborū aui. z co-
trā galenū euidētia. z tādē aduersariōz obiectionū respōsionūq; ani-
hilatione. Primo ergo adducat in mediū s̄ra ga. quā impugnat aui. deinde aui.
series oñdatū postremo in disputationē p̄cedēdū erit. hec ergo sūt ga. v̄ba scdō
de crisi. ca. xij. **E**t incipit putrefieri sanguis nō remanet ver; s; declinat ad cole-
rā. cōstat igit p̄ hoc qd̄ genera febris singlaris oīa sūt tria: p̄pterea qd̄ febris
q̄ puenit ex sanguine qm̄ putrefit p̄portionalit̄ ad colerā: cū sanguis qm̄ putrefit de-
clinet ad colerā: hec ibi. ga. **E**x q̄ s̄ra manifeste apparet qd̄ intentio ga. ē: ex putre-
dine san. nullo mō ḡnari febrē sanguineā s; colericā. quā ob causam oīa ḡna febrū
um nō sūt nisi tria. s. colerica: s̄matica: z melācolica qd̄ s; ga. aliter dixisset in cete-
ris locis. aui. hic istam partem redarguit z alias approbat. Sequitur ergo aui-
cenne littera aduersus ga. Opinatus est Ga. quod non fit febris sanguinis a pu-
tredine sanguinis. nam sanguis cum putrefit fit colera z non est san. fit ergo tūc
febris colerica non sanguinea. z fit causon p̄dicta: z tertiana z curat eam cum
illa cura. **H**ic vero sermo eius contrarius est sermōni Hypo. z contrarius est
ei quod est conueniens. z plurimum quidem erroris eius est in sermōne eius: qd̄
quando sanguis putrefit fit colera. iste enim sermo facit meditari duas intentio-
nes. quaz vna est qd̄ qm̄ putrefit puenit ad hoc vt fiat post putredinē colera. z secū-
da est qd̄ qm̄ putrefit tūc fit colera sicut d; qd̄ qm̄ lignū calefit fit cinis. cōsiderem;
itaq; in vnaquaq; duaz p̄positionū. Intellect; v̄o p̄m; ē corrupte acceptionis tri-
bus modis quoz vnus ē qd̄ qm̄ san. putrefit cōuertit̄ subtile eius ad colerā: z sp̄s
sum ip̄ius ad melancoliam. non ergo cum totalitate sua fit colera. z secundus est
quod illud fit post putredinē: z nostra consideratio est in dispositione putredi-
nis. z tertius ē quoniam post illud fit colera: z non scimus an in ea sit putredo an
nō. nā plurie res putrefiūt: z sepat ab eis subtile z sp̄suz. z nō est in sp̄suz neq; in

subtili putredo. qm̄ nō sit necessariū vt sit putridus ideo qz generat a putrido. fit
enī a putredie quod non est putridū. z si generatio eius a putredie faceret putre-
dinez eius necessaria: opposeret vt sp̄suz cinerulētum iterum esset putridum.
esset ergo illic febris melācolica iterum. hoc ergo est illud qd̄ facit esse necessariū
expositio eius qd̄ p̄mum intellectū est. **Q**uō v̄o itelligit̄ secundo est mēdaciū puz:
qm̄ putredo est via corruptōis. z putredo qdē non h; ip̄s. z conuersio sang. in
colerā nō fit nisi i tpe. z putredo qdē est corruptio accēs sanguini z est sanguis si-
cut accidit flēmāti z est flēmā. z non fit colera neq; melācolia nisi quertat̄ post il-
lud cū cōplemento putredis. hactenus aui.

CArguit igit aui. contra illā p̄missā p̄positā a ga. i qua dicit qd̄ s̄guis qm̄ putre-
fit fit colera. aut enī sanguis quertit̄ i coleram post cōplementum putredis. s. i fa-
cto esse putredis. aut i eam conuertit̄ i ip̄a dispōe z fieri putredis. p̄mus qd̄ez sen-
sus qm̄uis aliquā contineat veritatē est tamē corrupte accepi;: qm̄ qdē ex eo ni-
hil sequitur eius qd̄ itendit ga. qd̄ p̄bat̄ tribus rōnibus. p̄ma est qm̄ sanguis post
eius putredinē non solum conuertit̄ i coleram verum ē i melācoliam. qz ei; subtri-
le i colerā z grossum i melācolia quertit̄ fm̄ ip̄m met ga. i eodem ca. parū infra. er-
go febris ide ḡnata nō magis erit denominada colerica qm̄ melācolica.

Scdō rō. dato. n. qd̄ post putrediez s̄guis fiat febris colerica t̄m. remanet no-
bis q̄stio habita p̄sideratōe ad putrediez s̄. dū ē aduc i fieri. tūc. n. p̄ncipalr̄ fit fe-
bris cū esumatōe z eleuatōe fuligis z vaporū putridoz ad cor. quō ergo dnoīabit̄
hec febris. nō qdē s̄guinea p̄ ga. qm̄ tūc eēt̄ q̄ttuoz ḡna febrū putridaz: z ip̄e n̄
pōt nisi tria. neq; ē cōt̄ colerica qm̄ tūc colera anq; esset faceret febrē quod est
impossibile.

Tertio rō. nā s̄guis post ei; putrediez ḡnans aliū hūozē aut ḡnat ip̄s d̄ necita-
te putridū: aut n̄. si n̄. ergo q̄rget̄ ex s̄guis putredie nullā effici febrē. n̄ qdē s̄gui-
neā. cū n̄ sit apd̄ ga. neq; ē colerica qz ex colera n̄ putrefacta ip̄ossibile ē febrē ḡna-
ri putridā. si v̄o ex hūoze putrido d̄ necitate ḡnat̄ putdū tūc fueret ad p̄mū icōue-
niēs. s. qd̄ ex s̄guis putrefactōe fiet̄ ē d̄ necitate febris melācolica neq; vtiq; erit
curada cura colerice t̄m vt fac̄ ga. hec sūt icōueniētia q̄tra p̄m̄ intellectū p̄pōis ga.

Si v̄o itellec; ei; ē qd̄ s̄guis dū ē i ip̄a dispōe z fieri putredis quertat̄ i colerā.
tūc ip̄a met p̄positōe oīo falsa. qd̄ p̄bat̄ duplr̄.

Primo sic. s̄guis n̄ pōt i colerā quertit̄ quousq; corrupat̄ altoq; vna z eadez mā
posset h̄c s̄t̄ duas formas substātales qd̄ ē ip̄ossibile. s; s̄guis putrefcēs i fieri
nōdū ē corrupt; imo ē i via ad corruptōez ergo i ip̄a dispōe z fieri putredis san. si
quertit̄ i colerā. qd̄ aut̄ s̄guis putrefcēs i fieri nōdū sit corrupt;: s; i via ad corrup-
tōez p̄bat̄ qm̄ corruptio s̄guis z ei; quertio i colerā. requirit̄ ip̄s sufficiens ad p̄ce-
dētes dispōes vt mā sit vltimate dispōita ad forme p̄ficiētis corruptōez z adueniē-
tis susceptōez. s; putredo dū ē i fieri n̄ h; ip̄s sufficiens ad hoc. alioq; nō eēt̄ i fieri
putredis q̄nimo i tā facto esse corruptōis. sed n̄ra p̄sideratio apud istuz sensuz nō
est i facto esse putredis sed i fieri.

Scdō ar. sic. n̄v̄ minor rō i s̄guie q̄ possit putrefieri sub foā s̄guis q̄s i quol; alioz
hūoz. s; i flēmāte ex fire sub foā flēmātis accidit putredo: nec autē totalē cor-
ruptōez quertit̄ i colerā aut melācolia. z sic d̄ singul' hūozib; ergo s̄l̄r̄ fiet̄ i s̄guie.
ex quo sequit̄ p̄pōez cē flāz i q̄ t̄m̄ qd̄ s̄guis dū putrefit tūc i ip̄o fieri quertit̄ i colerā

Che sunt auicēne obiectōes aduersus galenū p̄tra q̄s assurrexit p̄ciliator ad dō tractū de vt itra seipm̄ p̄tēri neq̄at. hic. n. misit i auicēnā virus suūz qd̄ iādudū mi nat̄ fuerat d̄ra. lxxvj. a nobis i supiorib̄ valde p̄furata: ibi. n. vulnerat z minatur auicēnā p̄mittēs se ostēdere i hac d̄ra. lxxix. qualē auī. nō itelligat galenūz dum eum corripit. adducēt ergo imp̄sentiax̄ conciliatoris argumenta q̄bus auicēne obiectōes retorq̄re nitit̄. vt appeat qd̄ nō oīno isanicbat auī. dum ibat p̄tra ga. z qd̄ nō sit i t̄m̄ p̄ciliator horrēdus vt depingit.

CObiectōes ergo auī. p̄mā cōtra pp̄dem ga. p̄mo modo itellectū refellit cōcilia tor: isto mō. nā grossum terrestre qd̄ ex sanguie. cōuertit p̄t̄ i melancoliaz nō sic est natum gignere febrē melancolicā sicut subtile eius igneū p̄t̄ ḡnare colericā z rō est qm̄ pax̄ ex hūioribus sit terrestre vt ostendit i lignozum icensione vbi plurimū euaporat z modicum subsidet. z sic i sanguie est modicum illud terrestre grossum relatōe eius qd̄ effumat z i colerā conuertit. neq̄z ēt illud subtile colericum pote rit conuerti i melancoliā qm̄ plus distat a melācolia vt conuertat i eas qm̄ ip̄a me lancolia distat a sanguie. ex q̄bus p̄z qd̄ febris que ḡnatur post cōplementū putre dinis sanguis nō est dicēda melācolica sed colerica.

CJacobus vero de p̄tribus luculētissimus auicēne explanator: z in assidua gale ni lectōe secūdus respōdet ēt hic p̄ galieno. qd̄ subtile sāguis est vere sanguis nō aut̄ grossum eius. z sic verificat dictum ga. qd̄ sanguis q̄ vere sanguis est non sit nisi colera.

CAd conciliatorē dicit auī. qd̄ cum sanguis sit i corpore magis quantitas respec tu aliozū humorū non p̄t̄ esse parua pars illa que ex eius corruptōe conuertere tur i melācolia. cōcessum est z apud oēs cuiuslibet aliozū humorū i cinerātōne ne dum a sanguie posse ḡnari febrē melācolicā vt facile videri p̄t̄ p̄ omēs aucto res i suis capitul̄ d̄ febre melancolica. p̄tererea sanguis est mediocris substantie: nec valde subtil̄ velut colera: neq̄z nimīū vt melācolia grossus q̄re ex eo nō multo minor portio quert̄ i mela. quā i cole. cōcesso qd̄ ēt ex colera p̄t̄ p̄ adustionē fieri mela. Itē i hūmōi adustioib̄ z corruptioib̄ semp̄ sit vt eius qd̄ subtile est pluria p̄s euaporet z resoluat̄ ab effrenato z islāmatio calore q̄mobrē post putredis cō plementū grossum remanebit i euaporabile i q̄ntitate sufficiētī. ex q̄bus scq̄ur ef ficacia verborū auī. z q̄lit̄ cōciliator non bene p̄bat.

CAd iacobū aut̄ de part̄ibus dicēdum est qd̄ ip̄e loq̄tur ad bene placitū. nam in latitudine veri sanguis z purissimi continēt grossum z subtile ex quo simul accept̄ mediocris ponit̄ substantie vt dictum est. qd̄ p̄ omēs medicos posset probari nisi esset vt inq̄t tull̄? vti i re nō dubia testib̄ nō necessarijs. ego at̄ nō satis mirari pos suz quosdā hoīes vt leuissima z puerili rōe audeāt agredi z p̄tradicare auī. tanto viro. qd̄. n. magis audeat q̄ arūdie tremula armati hercul̄ ad p̄gressum p̄parat.

CSecūdā auī. obiectōes isfirmare ēt nitit̄ iacob̄ d̄ p̄tib̄ ex eo qd̄ i oī fieri putredi nis ē aliqd̄ putrefactū ēē q̄re febris denoiabit̄ ab illo qd̄ iā i facto ēē putrefactū ē.

CAd hoc at̄ auī. subridēs ait qd̄ ip̄e nō q̄rit d̄ illa p̄te q̄ i facto ēē iā corrupta ē s̄z d̄ illa q̄ i fieri putrefit̄ z febrē causat. p̄tererea illa ēt p̄s q̄ iā putrefacta ē i initio ip̄i fieri putredis nō ē hūior: s̄z vapor z fuligo putrida q̄ petēs cor febrē p̄ficat̄ hec aut̄ p̄s n̄ p̄t̄ attestari colere cū nōdū sit s̄z sāguini q̄ aduc sub forma sanguis putrefit̄. aduc at̄ z si p̄t̄iacit̄ isistis i hoc qd̄ ēt i ip̄o p̄ncipio initiāre putredis est aliqd̄ iā cole-

ra ḡnata illa tamen erit i tam parua quāritate vt febrē efficere non possit. z demū dato qd̄ possit iterū q̄rit̄ de reliq̄ magna p̄te sāguis putrefcētis. nā cū de necessita re debet causare febrē quenā se. erit illa.

CTertā quoq̄ obiectōes p̄ncipis auī. euertere iacob̄ ip̄e volebat. dicēs qd̄ veri tile est colerā que fit ex san. putrido cōcluso i venis nō carere oīno putrefactōe: tum qz cōclusa est nō habēs liberā respiratōez sicut nec sanguis ex quo ip̄a facta est: tum qz est p̄optior z dispositior ad putrefactōez qm̄ sit ip̄e san. q̄ illic putrefa ctus est. eo qd̄ subtilior z destitutor est a regimie nature: tū ēt qz occupata est ab extraneo calore. z ad aliud membrū diuisiois quo arguit auī. qd̄ ēt melia de san guie genita putrefieret z faceret febrē quartanā. dicit iacobus qd̄ non oppz ex eo qd̄ colera genita putrefit̄ vt putrefiat ēt melia iāde generata: qz p̄p̄t̄ vehemētā sue siccitatis est putrefactōi sepiissima: neq̄z possidet ab extraneo calore tāto z tā itenso sicut illa colera. hucusq̄z isudauit iacobus.

CAuī. aut̄ concedit totum illud qd̄ hic dicit iacobus cū ip̄e nō respōdeat pro ga leno ad pp̄ditum obiectōis auī. arguit enī sic p̄nceps. aut̄ ē necesse vt ex putrido fiat putridum aut non est necessariū sed contingens z verisim. le. si vero necessari um est. tunc ēt melia generabit̄ putrida q̄muis idisposita q̄muis sepiissima sit ad putrediem. nā ad curādum id quod necessarium est nulla dispō aut idispō aut ali qua alia causa sufficiens erit. Si autem non est necessarium sed contingens dato quod colera sit p̄romptior z dispositior ad putrediem: casu tamē vbi ex putre do san. colera non putrida ḡnatur q̄muis rarissime contingat. tūc ex illa putredi ne quenā species febris resultabit. non enī dicēdum est quod sit colerica. quoniaz ex cole. non putrefacta impossibile est febrēz ḡnari putridā. z sic de reliq̄s humo ribus. erit ergo sanguinea: aut nulla. z ex hoc vt iacobus salua ip̄ius i reliq̄s au/ ctozitate qd̄ nō bene p̄pendit auī. isfam. neq̄z etiā illas aptitudies q̄s ip̄e iucnit in colera ad hoc vt sit paratior qm̄ sanguis ad putrediem approbamus i p̄t̄i. nā ca lor q̄ est sup̄fluus p̄ respectū ad sanguiez z est putrefactiū? ei? erit quēmēs z p̄por tionabilis colere z econuerso vt patet p̄ma p̄mi. calor ēt q̄ est natural̄ respectu co lere erit extraneus respectu sanguis. q̄re bñ erit p̄tingēs ex sanguie putrefacto co lerā non putridā ḡnari.

CArguit z p̄ciliator aduersus illā auī. p̄t̄ q̄ ip̄ugnat ga. pp̄dem itellectū i secun do sensu. i q̄ qd̄ auī. dicit putrediez n̄ h̄re t̄ps̄ z quertōez sāguis i colerā n̄ fieri ni si i t̄pe. dicit ergo p̄ciliator id n̄ p̄t̄iere veritatē s̄z pot̄? ei? p̄trariū qm̄ putrefactio ē alteratio: alteratio at̄ sit i t̄pe manēre subiecto. s̄z quertio sāguis i colerā cū sit ge neratio z trāsmutatio substantia? sit sine t̄pe. s̄z i istāti. sc̄do dicit ēt p̄ciliator qd̄ si id qd̄ dicit putrediez nō h̄re t̄ps̄ itelligit̄ qd̄ fiat i puo tūc r̄ndet̄ p̄ ga. qd̄ i illo puo tē pore poterit esse spaciū i quo febris erit sanguinea z postea cū sit citi motus in eo dē breui spacio trāsmutabit̄ i colericā.

CAd p̄ciliatoris p̄mū dicit auī. ip̄m nō bñ exposuisse isas qm̄ isest̄. nō. n. crede bat auī. putrediez fieri i istāti: neq̄z ēt ad suū pp̄ditū iuuat. s̄z pot̄? valde sp̄ugnat. q̄nto. n. magis durauerit ip̄s fieri putredis sāguis tāto pl̄ febris iāde ḡnata dicit̄ sāguinea. z si putredo sāguis ēt sine t̄pe: nullo mō posset febrē cāre sanguineam. z sic auī. adduceret rōem p̄tra ga. qua fulciret euz. neq̄z ignorabat quoq̄z p̄nceps id qd̄ ēt p̄uul̄ z p̄ncipiātib̄? p̄bicis ē manifestū: qd̄ z ip̄e iā p̄barat i suis n̄alibus.

scilicet quod generatio substantialis et corruptio sunt in istis: et alteratio quilibet cum sit mutatio fit in tempore. quare reconciliator dignus admiratio iudicandus est quod tam frivolum et sepius faciat auicennam. sed vix propter eum esse illa quam permixtum. anque evanescit reconciliatoris difficultas: et et iacobus dicitur quod et ipse expressit textum modo quo posset impugnare ipsum vel dicendum quod tractatio huiusmodi errorum habet ut in plerisque locis aui. candis ea viciosa et corrupta iuvenies. regius enim originalis arabicus ita dicit. putredo quod habet tempus: sed conuersio sanguinis in coleram non fit in tempore hec est via aui. lra hinc quod retulit mihi doctor augustinus arabicus quod ligue accuratissimum iterum. probat ergo aui. aliud esse sanguinem putrefieri et aliud in coleram conuertitur nam putredo fit in tempore: cum sit motus alteratiois que requirit tempus ut probatur in philosophicis: sed conuersio sanguinis in coleram fit sine tempore: cum sit motus: sed generatio et corruptio substantialis: que san. dum putrefit non conuertitur in coleram: sed cum iam putrefactum est ad secundum iterum reconciliatoris dicendum est nec illam fuisse aui. iterum. neque id quod ex ea infert prestare ad miniculum galeno. dicitur. n. ibi reconciliator pro parte galeni. quod in illo tempore putredinis sanguis febris poterit esse sanguinea et postmodum colerica. et ad hoc volebat aui. trahere galenum. scilicet. ut dicitur febre sanguineam posse fieri. ita quod sint quatuor genera febrium quod in galeno. scilicet. ut dicitur febre sanguineam posse fieri. ita quod sint quatuor genera febrium quod in galeno. hucusque negabat in illa quam aui. impugnat lra et super qua est tota discordia.

Ad ultimas aui. obiectiones dicit reconciliator non esse simile de sanguine et alijs humoribus cum sanguis sit temperatus filius et amicus nature: id est habet ad naturam magis indissolubilem quam reliqui humores et minori latitudine finis angustioribus terminatur. nam ceteri humores cum sint dissipatioribus et quasi nature inimici amplioribus latitudinibus habent et eos sub maiori latitudine dimittit peccantes. sanguinem enim statim corrigit ut patet filium.

Jacobus et dicitur pro tribus solues aui. hac ultimas obiectiones ait pro parte galeni. quod putredo sanguinis cum ardore febrili velociter dissipat substantiam sanguinis: et subtile eius sepe a grosso: vnde potius dicitur merere corruptio sanguinis quam eius accis.

Ad reconciliatorum autem reddet aui. quod sanguis quantumque purus habeat latitudines aut potest sub illa angusta latitudine sanguinis putrefieri vel nec. si sic. habet iterum erit ergo febris sanguinea. si non. eadem ratio neque fletus neque aliquid aliter humor poterit putrefieri sub latitudine propria quantumque lata fuerit quam potest corrumpat et in aliam conuertat substantiam. que ergo ratio fletus putrefactus febris generat flatum et sicut colera et melancholia: eadem et sanguis putrefactus febre inducet sanguineam. Et confirmat ex eadem reconciliatoris persuasionem quoniam sanguis cum sit filius nature dilectus et appropinquat ab ea custoditur ne eius forma corrumpat: postquam tamen putredine affectus fuerit eius forma durabit amplius: custodiens naturam ne cito corrumpat quod non faciet in reliquis humoribus. confirmat et iterum argumens auicennam. ex confessione eiusdem reconciliatoris in eadem dicitur quod certe non negat sanguinem sub forma sanguinis existentem putrefieri posse et ea de causa febre generare sanguineam ut videre licebit plerisque locis eiusdem capituli.

Ad iacobum vero eodem modo retorquendum est. quoniam cuius sanguis velociter dissipatur: putrefieri tamen eius dissipatio et corruptio antecedit. eadem ergo ratio que ex putrefieri aliorum humorum febres sibi proprias et adaptatas fieri contingit: fiet et in sanguine.

In postea autem edisserendum est quoniam sit mens reconciliatoris in presenti difficultate: qualiter et accipiat mentem galeni. ut cum auicenne occurrit et insultationibus pretergat ac eripiat. In proposito ergo tenet ex lra galeni reconciliator quod sanguis putrefactus potest manere sub sanguinis forma per tres vel quatuor dies antequam in coleram conuertatur: hoc autem erit in febre terminanda in septima die. in ceteris vero diebus ultimis sanguis non remanebit sub propria forma sed corruptus conuertetur in coleram quare deinceps febris erit denominanda

da colerica. sed in primis diebus febris erit sanguinea ex putredine sanguinis sub forma sanguinis existens causata. hec est eius resoluta intentio quam nobis plurimis vobis et anfractuosis sententiis pronunciauit iterum. n. ac dilaniat frequentissime serie suas ut possit per quam plures reges exculpere atque auctoritates inferere. et sic rationes adeo dilaceratas et impetivas tradidit ut earum fines ac metas ab eo destitatas attingere non facile queas. ambulabis enim in circuitu per vias preruptas et caliginosas nil tandem reperiens. et hec est causa que plurimum doctores non contradicunt reconciliatori aut enim non intelligunt aut intelligere nolunt ut tempus in his ambagibus non expendant. Sed ad propositum redeundo illa inquam est reconciliatoris intentio et hanc eadem ait esse galeni mentem in omnibus locis. scilicet. quod febris ex putredine sanguinis in parte temporis est sanguinea et in parte colerica. et quod autem ad alteram partem arguit ad quam filius colerica iudicatur a galeno. hac solam opinionem ei imponens ut possit redarguere ipsum. et postquam conciliator hac apocripham absconditamque sententiam magno cum labore impetrarat: tum inquit: quod partefactus est auicenne defectus: que non vidit nisi alteram partem sententie galeni cum suo satyrico et reprehensore intellectu: volens suo dote leonino lacerare veridicum galenum: licet in pluribus locis fateatur se eius interpretem existere. postremo autem ait reconciliator quod aui. committit fallaciam consequentis.

Huius tamen reconciliatoris sententie minime consentit galenus. ipse in littera eius quam ex seculo de crisi ca. xij. adduximus in principio. in quo quod est capitulo galeni epiloga ea que dixerat in toto libro et ostendit intentionem suam circa genera febrium singularium id est simplicium cum de quibus in toto libro late diffuseque tractauerat. expressit. n. et absque vlla dissimulatione refert ibi galenus quod febris que fit ex putredine sanguinis nullatenus possit esse sanguinea sed colerica cum sanguis dum putrefit in ipso eodem fieri putredinis conuertitur in coleram et non solummodo in ipso fieri putredinis quatercumque accipiat tunc sit colera: sed aduectus cum incipit putrefieri in ipso. scilicet. principio in parte putredinis tunc iam non est sanguis sed colera. et hoc est quod dicit cum incipit putrefieri non remanet verus sanguis: sed declinat ad coleram. et quia non possis dicere quod dicit colerica illa febris post conuersionem sanguinis in coleram sed antea bene dicitur sanguinea ideo concludit galenus quod ex dictis patet quod omnia genera febrium simplicis sunt tria. non dixit quatuor ut manifeste videretur excludere genus febrium sanguinearum: que fit ex putredine sanguinis. Sed tu dices cum ipso conciliatore quod galenus ibi non loquitur de putredine sanguinis que est intra vasa hic enim sanguis cum non habeat nisi vnam causam putredinis tamen que est prohibita transpiratio non ita celeriter corrumpitur ut statim formam propriam amittat: verum potest per tres vel quatuor dies sub forma sanguinis putrefieri et febrem causare sanguineam ut ipse met galenus alibi testatur expresse. Sed intendit hic galenus de sanguine contento extra venas in aliquo membro coaceruato et apostemante. ibi enim quia concurrit duplex causa putrefactionis. scilicet. prohibita transpiratio et sanguis extra proprium locum detentio ideo celeriter putrefit et cito conuertitur in coleram. quod autem galenus in illa littera non intelligat nisi de sanguine extra venas putrefacto. patet parum supra in eodem paragrafo dum dicit quod si ad aliquod membrum currat sanguis etc.

Mos vero hac euasione multipliciter expugnamus. primo quoniam in ipso met sanguine extra venas putrefacto putrefieri precedit corruptio que est in illa dispositione putredinis in fieri febris efficiet sanguinea ut probant aui. rationes et non

colerica p̄sertim apud ip̄m conciliatorem qui hoc non negat cum tamen galenus
expre esse atq; explicite abnuir. Secūdo quia q̄muis in illo parrapho de sanguine
extra vasa putrefacto intelligat: tamen conclusio que infer̄ in sequēti parrapho
generalis est deducta ex oibus que dixerat in toto caplo. tam de sanguine putre
fcente intra venas q̄m extra venas in q̄ tener qd̄ oia genera febrū simpliciu; non
sunt nisi tria in q̄bus de febre sanguinea nulla est per ga. facta mentio. Tertio qz
si mihi non credis in hoc crede galeno ip̄i cuius est defensio cause. ait enim in ca.
sexto eiusdem libri de crisi quod febris continua conclusa de putredie sanguinis
causata q̄muis ab antiquis nominetur synochus: non tamen opp̄s propter hoc
nomē: vt sit gen^o huius febris nisi gen^o febris colerice. 7 qz ip̄i etiā diuiserūt ip̄am
in tres species. s. augmasticam 7 paumasticā homorhenam non opp̄s vt sint iste
species egrēdientes ab hoc genere febris adurentis. idest colerice. ex quo. patet
lucidissime quod ga. in hoc libro nullo modo recipit febrē sanguineam inter ge
nera febrū putridarū vt concludit in vltimo parrapho eiusdem capituli sexu.
dum dicit pone ergo qd̄ oia genera febrū singulariū in tria sunt 7c.

C Sed tu dices itex quare ergo galen^o in plerisq; locis posuit q̄rtuor ḡna febrū
inter q̄ nominauit febrē sanguineā factam ex putredine sanguinis.

Ad hoc autem dicit aui. quod ip̄e viderit. nam hic vt dictum est non impugnā
tur illa loca sed approbātur. neq; etiam notat ga. hic ob ignomiam cōtradictōis
pp̄ter tanti viri reuerētiā: 7 quia multa dicit aliorum sequens vestigia que ip̄e
non tener dum coartat se ad verificandam opinionem pp̄riam: vt patet in hoc 7
in p̄ncipio de vltione auicenne. sed in presenti impugnatur opinio que tener nul
lam esse febrē sanguineam factam de putredine sanguinis: que videtur fuisse p
pria in mente galeni vt p̄batum est ex preinductis. 7 hec sufficiant cōciliatori vt i
posterum auicēnam nō detractet immeritum sed magna potius cum veneratiōe
suscipiat: ingentes illi referendo gratias de suis tātis beneficijs 7 mira doctrina:
quibus vniuersas decorauit scolas.

ExPLICIT liber duodecim principiorum qui etiam
cōgressiones appellatur in oppido Aladrid assistē
re catholico rege. martij quinquadecima año xpi. mil
lesimo quingētesimo quarto decimo.

Ex ip̄essione Salmātina per honorabi
lē virū Laurentiū de Liom dedeis. Anno
dñi millesimo quingētesimo decimo q̄rto.

Claus deo.

Ad lectores.

Epistolas quasdam iocosas libuit hic inserere: vt qui ex bello
preterito duodecim cōgressionum defatigati 7 fastidiosi remā
serint: aliquantulam recipiant mentalem recreationem. Non
ergo dijudicet eas lector immodestas. Nam de morbis in qua
liber domo contingentibus referunt hystorias lepidas atq;
facetas. Doctoz quoq; lectozes ne quis audeat eas ad sermo
nem traducere patrium. Habet enim latinum eloquium quan
dam etiam in rebus absurdis moderationem 7 honestatem: quibus quilibet fel
tini sermones absq; calumnia per medium litteratorum pertransire possunt: cū
tamen eosdez in barbarica lingua proferre esset nefas. Alias quoq; epistolas me
as quas in vita scripsi amicis 7 optimatibus viris reseruavi equidez ponendas
in fine operis mei: in quo seriem Aristorelis exposui que de generatiōe 7 de par
tibus animalium disseruit. Nunc autem sufficiant hec tanquam transacto specta
culo in conuiuio fructus oblati.

Ciusdem doctoris epistole quedam familiares
de vita eius et fortuna parum tangentes.

Concedo genitori. franciscus de villalobos huius filius. salutem plurimam.
Ex tua saluberrima epistola dilectissime mihi patris: sex accepi conclusiones: quarum
quatuor dirigunt ad me velut paternae charitatis consilia: quibus utar in primis cum
volare incipio. Secunda vero incidentalis est quam eduxisti ex arabum sententia. Prima itaque
sentit conclusio quod medicus abiecta peccata: suis concubinis adeo debet fieri beni-
uolus ut etiam in sui laboris primis minis ipsi spore soluerint libenter accipiat. Secun-
da est ut is oisaria sit vigilantissima castitate vallatus quae ab innumeris libidinis quibus
vndiq; pulsatur ac oppugnat gloriosus euadat. Tertia est ut non facile proferat circa
morbos iudicium maxime pronosticum veluti rurales medici aut animum suspensiose atque
ridicule faciunt. Quarta quod est quod eo sit iugiter studiosus quo indiuiduorum infinitatem
vniuersalium premeditata scientia carere amplectatur. Quinta vero est quod alicui honoris in
quolibet domo sit fidelis custos: et secretorum quae sibi reuelata fuerint sit profundissimus
irregressibilisque puteus. Ultima dicit conclusio medicinam apud arabes arte esse si-
delissimam. Ecce mihi patris admonitiones tuas arcerato calamo perstringi: quibus obedientis
ego dare operam magnopere moliar. Attamen si libet ut certior sciam aliquantisper in ipsis imo-
remur. Videor enim mihi: ut in adolescentium reuertar exordia: prima est apud me conclu-
sione impossibile: secunda necessaria: tertia possibile ut in paucis: quarta contingere raro:
quinta vera: et sexta falsam arbitrabor antequam ei adfueris. Primum ergo sic ducit
etiam minus nihil impossibile est. concubines autem mei perimpeso labore corpori lacerato
nihilum soluit quo nam ergo minus accipiam. Sunt namque mihi totius incolae civitatis
vel amici vel non amici primos profecto titulo charitatis amicitiae non remunerare:
alteros vero non accersire oportet. Summi enim hoc in pelagus plurimi velut rivuli
confluunt medici: quorum cuiusque apud amicos satis est laborare. Mihi est ad hoc iunio-
ri et ignoro vitas committere non exiguum cuiuslibet sudoris primis certum: sed ratio ma-
gnam quanto vitas cunctis muneribus profert. Promittunt et insuper alij totis viribus et armis
se periculis oblaturos et alios medicos occisuros plurimamque commissuros nefan-
da dum mihi libitum fuerit et in solatium acceptauro. Quid ergo ab his accipiam. Se-
cundum utique probo. Quam me castissime vivere necessitas ipsa cogit. Mulier enim quam
disti mihi adolescentulam et formosam adeo radicaliter totum diuellit humorem ut nil reliquum
distribuendum superest. In nunc francisce fornicare si potes: quod ad hoc hercule: domi non suf-
ficiens si fas esset collega tibi explorandum erat. Declarat et tertium. Quippe hac nostra in-
tate sunt grabatulis infirmorum astantes matrone et accuratissime praeterita referen-
tes: et importunissime interrogantes futura: quae certe sicut praeteritorum relationem in mi-
nutissimas partes usque ad fastidium protrahunt dilatare iuuat: ita venturorum praesagia quae
stunculis principibus incessanter quaerere delectat. usque adeo ut eas sub fugerit medico
sit valde difficile praesens in consule iudicia proferat in medium. Haec est necessitas inua-
lescit aliquo interueniente peccata aut nobili femina: tunc enim non satis est velut esayas
prophetare: sed digito velut Joannes ostendere: hoc est praesens dare iudicium et horam et
punctum ois euerit liquido sermone particularissimaque sententia pronuntiare: alioquin in blasphemiam
praesens et ignominiam incidere. Conclusio ergo si possibilis est in paucis erit laqueum
miseris ad spectis. Quartum vero a me propositum sic exponit. Quam cum studere nihil aliud

sit quae mentis lris ardenter applicare fieri neque in populorum concursus atque intricata
biles curas ut geres animos frequentissime. studium ergo capessere aut domi aut in
deserto quietis viris duratur licet. sed medico raro contingit ut valeat adesse do-
mum vel inesse deserto: neque ut quiete degat. in cuius eoque testimonium oes te iudice:
medicos fide dignos mihi coeletes adduco. Quinta autem conclusio. nulla exce-
ptione apposita: nullaque arctate limitatio: simpliciter vera et approbata fateor. Sed
ultima eoque arbitrabor falsam. Quod medicina suos subditos immenso cum labore
ductatos quassatos corpore atque inopes plerumque fallit ergo non fidelissima. Haec
eius conservatiuum regimen: euacuationes iterum: digestiones: alterationes et alia hoc ge-
nere utilia fore non inficio: sed his tamen moderate loquendum est. Sed medicina quae circa con-
tingentia et quae in potestate dei et naturae oino sunt posita vixit tunc apte fallit et palam me-
ritum dum suis experimentis prosperos et indubitatos pollicitatur effectus. Praeterea quod ele-
ctuariis quibusdam et coactionibus attribuit fragilis est efficacie et ut ita dixerim vanus
quod: plus enim confortat offella in aqua carnis immersa quam utique praeparata reperit perfectio-
ne alhermes non nisi in regia vel apud magnates inuenta. Item in vino aromatico mol-
lis madefactus panis: acrisue frigida ventilatio per lentificat gemis preciosis et ada-
mante: plusque auro et smaragdo aduectis ab oriente. neque fragilis lapis intra renes
medicinae virtute: neque a iuncturis flamma sicut gipsum extrahit. oia nisi fallor com-
munita haec: reliqua post primam medicam more pecudum currentibus: succreuerit. Quae ergo
incerta et infidelis est medicina. neque in hac utique lite iudices arabes sunt recipi-
endi quoniam infideles de fidelitate arbitrari possunt velut cetera de coloribus iudicare. Da-
le. Zamore Augusti decimasexta Anno Christi millesimo quodrigentesimo nonagesimo
octavo.

Consalo de moros egregio medicie doctori. franciscus de villalobos. S. P.
Expressam verborum plinij sententiam quam quis a me doctor egregie optare quod in-
telligere: sed si dicam itelligo mentiar. facillime enim esset quosdam illi viri proceptus: nul-
lo suo verbo dicitur: prophetare quae sermone inaccessibile sensum explicare. necis est si
reuerisset ab inferis planum suum intellectum exprimeret et valisset. Ego vero iam ferre neque
homines huiusmodi qui volunt suas nobis intentiones reddere notas per ignationem verba:
nisi atque defatigare mentes in rebus forte inanibus et in sententia frivola: quasi de illis rebus librorum
non esset adeo numerosa copia ut eis opera dare vita hominis integra et incolumis abs-
que alia cura degens non sufficeret. Sed forte cogitavit plinius quod: exacto suo de histo-
ria naturali opere hoc: oia ceterorum auctorum volumina prius deletur: esset: oia enim continet
ac de oibus non selegenter tractat. et bene habuit: quod dum propter copiam oppulentiorem do-
ctrine voluit ut nil extra suum librum esset quaerere: obtinuit quod apud plerumque ut propter ser-
monis elegantiam atque penuriam nihil intra ipsum esset inuenire. quod autem quaeris illum aiaz
esse mortalem asseruisse. nihil est quod mireris in homine praesertim hoc quod tamen sensibus tribuit ut
minime crederet nisi quod eisdem discernere posset. quod obrem nec de angelis seu intelli-
gentijs mentionem fecit cum tamen illa non esse sit impossibile demonstratum: aut motus esset sine mo-
uente datus. neque est de ipso deo virilius arbitratus est quae illi quos deliramenta at-
que puerilia sequutos detestat. quod est ex animis aucte homeri seducit ut dum cecus ce-
cum durisset ambo in foueam ceciderint ubi aiam plinij immortalioris nunc sentit quae desi-
derat quod eterni cruciatus dignus digna patitur meritis. nam si visum est ipso contemplare
quod motu raptu sol ab alio corpore regitur: aliam molem sole dignioris atque potentioris
f. ij

vtiqz iudicaret: anqz solē deificaret. aduc ar̄ 7 si oelli ei' discipuloꝝ xpi q̄ sua tūc era
 re flagrabāt miraculosa ostēta cernere meruisset a corruptis certe 7 horrendis ca/
 dauerib' i lucē redeūtib' aiaz pmanētē cē: 7 corpoꝝ reasūptōem passim 2discere
 potuisset. qd̄ pfecto nemo philosophoꝝ vt nosti recte loq̄ntiū ificial' ē. Et eo ma
 gis exsecrād' ē plin' vir i doctris differt' ac i phisicis n̄ mediocris indagatoꝝ quo
 phōs illos isectat' sit q̄ ē d̄ ip̄a natura pluria scripsere ridicula: pluraqz mendacia
 ad sensū impossibilia firmare nitūt: q̄ n̄ mō int̄ sapiētes n̄ sūt cōputādi verū ē si n̄ o
 acuo vixissent eos moderna charitas istolidoꝝ carcere curādos itroduxisset. q̄s
 nāqz sane mēt' s aiaz hāc igenuā origie celesti natā n̄ farebit immortalē cum istoꝝ q̄
 dā ps sublunariū corpoꝝ aia 7 pfectōe carētū vt icorruptibil' sit negare n̄ potit.
 eniuero sup̄ma ignis lamia q̄ imediate orbis lunā deferētis cōcauitatē incolit im
 possibile ē vt corrūpat: quō enī poterit corrūpi nisi i aliud 2uertat' elemētū: ps ar̄
 alterius elemētū vsqz ad illū ascēdere locum nullatenus valebit q̄n̄ pus conuertere
 rē i ignē. q̄z obzē sup̄ma ps elemētāris ignis icorruptibil' erit: 7 magis 2seruata a
 sempiterno conctatu ip̄ius celi: syderisqz potētissimi 2seruatoris int̄ agētia phisi
 ca. corp' ergo elemētare corpoꝝ ipsectissimi icorruptibile cē. 7 aiaz rōnalē corru
 ptibile fore ridiculosus v̄: p̄fertim cuz ip̄a eadē aia sit superis affinis 7 ppinqua
 magis q̄z ille ignis. nā quē admodū celi rectores corpoꝝ iserioꝝ 2probatur ita 7
 substātie icorpoꝝee celos mouētes iserioꝝ aiarū rectores gubernatoꝝesqz ponū
 tur. hāc ar̄ substātiā seu angeloꝝ vicinitatē aie n̄e forniētes tanto efficacius ab
 eis confouent' 7 2seruant' q̄nto angeli celis efficaciores sūt agētes atqz fortiores:
 7 q̄nto aiarū ad eos ppinq̄tas vicinitasqz veracior ē q̄z illa q̄ ignis ad orbē lune:
 illa. n. est p̄ accūs. s. p̄ quantitatē hec v̄o p̄ essentiā nobilē 7 substātiā: q̄ vnus an
 gelus alteri ppinquoꝝ dicitur quā angelis celoꝝ corpora phice igit' posset p̄ba
 re vel cognoscere plinius aiaz cē hoīuz immortales. accipe ergo doctor: isignis
 ep̄lam hanc corrigēdam aduersus Plinium machinaram. 7 da veniam familia
 ritati. nunqz enim h̄mōi concertatōez apud alium ausurus sum. tecum tamē ap
 to corde conceptus reticere non valeo. pblemata q̄ ad me misisti auidiissime susce
 pi: gr̄as ago pat' amantissime. ceteram d̄ visitatōe paupis militis ac nostro cōu
 ctu q̄cqd̄ decreueris faciam. Junij vicesima. Anno q̄ngētesimo p̄mo.

Consalo d̄ moros medicie doctori celebrādo. fr̄acis' d̄ villalobos. S. p̄.
Ilustri mi comitis me i p̄mis salutis narratōem ex postulas. impossibile ē qd̄
 petis: qd̄. n. n̄ ē enarrari se phibet: indefinibile ē: enarrabile ē. ipe nāqz p̄fe
 cto nec h̄z neqz h̄fe d̄siderat valitudiez. cūqz pluris abūdet sup̄fluis euacuandis
 nil t̄n̄ ita sup̄fluū hic velut medicū vido. creni hypocraticas vias ex aduerso ado
 libēt errat vt pōtē a t̄go rūpat: vt aiūt: ne fuge v̄l spes f̄deūdi sup̄sit. q̄si dum ei se
 bzis cū immoderato inualescēt̄erroze: eumqz confligit vsqz ad inferi portas non
 piger: pudet: aut penitet eū medicoꝝ regul' deuiasse: seqz oīno p̄tra stimulum cal
 citrasse. Sed potius hec in verba p̄rūpit o flagrātissimū atqz tartareū icēdiū 7 o
 mendacissimum hypocratem ac meretriculam auicennam. deinde clamitans ait
 testoz deum p̄ciosissimāqz dei genitricem me medicis nō credituz neqz coꝝ legi
 bus obrēpatuz. S̄z q̄ ill' tremēda fugiēdaqz pōūt me i postez cōmissuz. Iterū 7
 post paulūp auicēnā alloquit' tanqz feminā inq̄ens: q̄oniam ais tu canitula sarrā

cena: viperāne cē funestā: cōficiat ergo. p̄tinus mihi viperaz̄ cibus: ego cū tollā
 7 bibā p̄ immortalē deū hec 7 alia plura i hāc sniaz assiduo clamore cōtoꝝq̄t i medi
 cos. 7 dū aliqd̄ epulū a nobis p̄nunciat' exitialē tūc sese attollit erigitqz supra le
 ctū more tremebūdi gigāris 7 radiātibus oculis voceqz rauca ac horrēdo latta
 tu: ait: q̄snā ex auctoribus hoc vobis p̄didit xpianissimi. at v̄o ego hūilis admo
 dū 7 cōtractus ore tremlo auicēnā refero tradidisse. ad hoc ar̄ ille mihi: o anathe
 ma 7 tu me canibus sarracenis crediturū admōes: ego te ignib' cōburēdū tradā
 p̄ euāgelia sacra. Hec ergo sūt reuerēde doctoꝝ q̄ i p̄d̄ptu mihi offerūt narrāda
 tibi: p̄ter alia plurima quoz seriē eq̄dem ad hystoriā poti' quā eplaz̄ p̄tinere arbi
 troz. de p̄nostico v̄o astronomi quo meū natū fortunatissimū medicū futurū. reci
 tas si qd̄ sentiā interrogēs dicā incōpatibilia in idē coincidere oīno cē impossibile.
 Hā si medicus nō fortunatissim' si fortunatissimus nō medic'. nec alio teste indi
 gemus ab eo quē i p̄niaz adduxim'. quō. n. fieri fortunat' pōt' q̄ assiduo cruciatu
 corpe laborare 7 spū angi quotidie cogit. q̄libz enī artifex q̄ntūlibz mechanic' p̄
 p̄y domicilij nō egrēdit' lunia vt suū exerceat op' ēt si ad ducū atqz potētū neces
 sitates expledas fieri debeat. H̄ medic' t̄n̄ i q̄ntal'z sublimitate 2stitutus: vellit: no
 lit: oēs p̄currere domos: p̄qz cūcta pauperū dz semp euagari tuguria. nō regido
 p̄cellosoqz: nō tonitruis pleuo atqz fulmineo tēpoꝝi p̄cit. neqz ēt seruidas 7 estu
 ātes flāmas puluerulētaqz vitat' icēdia. nō tremas cauet scolas dubioꝝ graduū
 i suriuz p̄p̄dicularit' erectas: nec lectulos sordidos humētes sudore ac ceno deli
 butos abominat': nō exccrādōs pestilētēsqz dedignat' olozes. neqz mortalitatis
 2ragia exhorrescit: nō vtiqz fortuitas sugare valet ignominias: neqz homicidio
 rū d̄pellerē notas. 7 ad sūmū noctu diuqz ingit' laborādo aut inopē ducit senectā
 aut filios paupes ostetricēsqz filias sup̄stitēs relinq̄t. Ex his ergo ac cetis q̄ no
 sti astronomi tui aptū videbis mēdaciū: ignoscat ille q̄ntiuz q̄sqz sit. 7 p̄fecto si
 me sup̄i faueāt neqz eoulsqz mecū fortuna seuiat ex me genit' nūqz erit medic' nisi
 extra meā se p̄tātē eripiat aut nisi p̄scissa sit velut a regēte vira mea dū aduc ordiar
 nūc enī nō nisi tricesimū ac t̄tū annū post regū relinquo. Vale. Aplis vicesima
 secūda anno xpi millesimo quingētesimo septimo.

Denerādo genitori. f. de villalobos hūilis fili' salutē.

Dosperā illustrissimi ducis federici valitudinē te meā ob cām opp̄me cupe
 dicis gr̄as ago dilectissime mihi pat'. at q̄lit' succedat me iterrogas. de hoc
 certe nihilū hac' boni dijudicare valeo. innumeris enī morbis ip̄m circūvallatuz
 noueris. hac febres nouelle cū veterib' cōplicate cōgrediunt' illac ar̄ virtutis ibe
 cillitas cū apēt' deiectōe atqz nauisatiua satietate obsidionē pat'. a dextris v̄o
 7 a sinistris meatū obstruētōes mēbrozūqz nobilitū durissime opilatōes isestāt:
 hinc ethica istine isulnat' hydrops. Iterū 7 p̄sumū v̄ētris idigestū corpis edificū
 dissoluit sitisqz validissima atqz ierogabilis cruciat. qd̄ multa: ita eq̄dē totū corp'
 tirānice occupatū ab hoste vido vt q̄z i arcē aia tuta 2fugiat nō facile itrospectiā:
 de cetero i meā salutē magnā ac p̄ferēdā ip̄edere curā admōes. faciā eq̄dē dū ips
 adsit. nūc ar̄ qm̄ mihi viuere nefandū cēt alteri vt moriar opporret. Hos enī duz
 alienas custodire vitas machinamur iteriz amittere p̄pas nō dubitam'. n̄z quo
 qz obeūdi modū fugere nō lz. q̄p̄etrās̄retātes p̄cellosuz i mare sūmergunē. mi
 lites v̄o horrēdo trucidant' i bello atq̄ venatoꝝes int̄ nemoꝝ salt' lacerant'. medici

in seculis hūorib' vaporibusq; funestis igurgitati suffocamur: pessimū genus
 mortis post miserimū vite genus. Deinde in p' in cōcertationibus nunquā vi
 ctoria aut gloria sed benivolentiā ex doctoribus q̄rere iubes. nos utiq; inter nos
 nō cōfligimus sed vnanimē egrū de malo regimine corrigere tentamus ab eo
 q; sedulo victi restamus. Itē qd me p' tanto labore parit' z exilio lucri fecerit
 expectis. hactenus nihil certe p' q̄ plurimas noctes gelidas insomnes cape
 re: nec inter diu q̄tē aut respirationē excipe. z inumeris pulicū ac cunicū turbis
 escā de p'pa carne distribuere: ē. n. curia in exiguo vicu z nos angustissimo in ho
 spicio. Itē ab atro z infinito muscarū agmine iportabilis obsideri. pessimā volucrē
 obliuiosa z incastigabile detestor. p'terea in assiduas animi tristitias merore
 q; fluctuari: inē medicine ipotentiā z patiētis ipatiētiā circūuolui. hec z alia id ge
 nus mea luera fuisse scito. rursus clarissimi viri fernādi de vega vitaz fortunāq;
 amāissime pat' scire desideras q̄ndē parētis eius vetustissimā te cōtraxisse ami
 ciciā sūmope laudas. ego eqdē nō noui hoies pegrin' eni suz i curia z hec ignoro.
 qd tū audiui paucis verbis edisserā: eā fortunā sortitū eē fert' vt apud catholicos
 regē nulli secundo' extimet. z eā vitā cōstantē affectatū vt ei' anim' prudētē: repa
 tie: fortitudinis z iusticie n'ro aeno domiciliū iudicet. Ter me illū vidisse memini
 viri aspectū philosophū: sapiētē rarāq; loq̄lā atq; sobrius incessam admirabar.
 videbar q; mihi quēdā fabiū cūctatorē leuue ab iferis trāssugisse. ceterū d' meo
 in patriā regressu deus nouit cui' sunt oia. Dale. Septēbris vicefima q̄nta anno
 xpi millesimo q̄ngētesimo septimo in sancta maria de campo.

Principi strenuissimo dño gar. de Toledo illustrissimo dñi federici
 ducis de Alba dilectissimo p̄mogenito. Salutē plurimā.

Pistolā tuā iocosis vrbānitatib' plenā accepi eāq; preclarissimo patre ac
 riter z stuporē coegit: at vero ego solus nō ridebā. quē oia trāssigebāt tela. attū si
 dijs placet inult' nō moriar. paterne dispositionis fortissime vir ex me q̄ris de in
 de hypocratē galenūq; detestaris. De cetero me dei parricidā calūniaris. z fide
 liū crudelissimū hostē p̄scribis. hec in sūma sunt iacula q̄bus fulminas. ad quoz
 p̄mū hoc vnū dicam me p̄phetā nō eē. si cur id referā interrogas. q; nō paucē im
 becillitatis p̄ntē q̄ris statū: sed futuri atq; desideratissimi obitus certū celereq;
 p̄sagiū me p̄dicurū expostulas. hoc utiq; veri' ē recētiusq; parricidū: nō q̄ritus
 inuētūne vltra millesimū q̄dringētesimū septuagesimū annū. D' funestū d̄sideriū
 cū parer tibi libētissime dederit eē tu eū nō eē ardētissime cupis: ille te vsq; ad sy
 dera tollere nō desinet: tu illū vsq; ad inferos sūmergere nō cessabis. Ille te vbi
 q; audire ardet: tu illū nusquā audiri flagras. D' meritosus hoc flagiciū adeo te
 naciū fugū ē p̄cordijs: ossibusq; inheret vt iā ipa cōsuetudo puerfa nō sit altera s; p̄
 p̄ma z p̄ncipalis natura qd geniti parētib' ita gratis succēscant sicut genitores
 ardētē amare filios eadē natura cogit. Deinde hypocratē d̄restaris z galenū
 calcitras q̄si grauissimā tibi inferētes iniuriā ex eo qd vitā parētis illesā vehemē
 tissime custodire moliūt. S; iā illd' i vuln' ferre nō valleo qd in me infingere tētas
 me. s. fidelīū hostē crudelē. Itā q; duce fidelior: q; te ducis inimicior. Ad cetera
 tādē qd referēdū nosti. q̄ppe redēptorē n'rm ab iudeis falso accusatū z a paganis
 p̄p̄ scelera n'ra imiq; cōdēnatū accepim'. Tu vō quoz sis nescio elige ergo. bñ po
 tes z cōiuitia portare cōia nō egre seras. vale aplis q̄ntadecia āno q̄ngētesimo. viij.

Reuerēdo doctozī de la parra p̄thomedico. frā. de Dillalobos. S. B.
 Q̄m nup' a te digredere p̄mir' salamatīcā p̄ctij: portasq; ciuitatis igressus
 cēs suā i domū iūmēto d̄silire coegit: vbi cū eodē ac vrozē modē q̄busdāq; ami
 cis z gratulātib' mihi triduiū moras feci. quo eqdē i tpe i paradisu mihi epicureo q̄
 mille visus sūt: inf' āplas dapes: ex q̄sitos pegrīosq; cibos: z nōnulla vina decētia
 suauissime fragrātia: ac oia ḡna carnis volatiliū z q̄drupedū a mōtuosis starnis
 fāsiānisq; vsq; ad domesticoz crura salitorū n̄ certe porcoz s; āfex: iā itelligis qd
 p' quo: sic. n. iterdū vti' apd n'ras familiā. qd mltā. postq; vtrē valde oneratū at
 q; epul' vsq; ad guttur plenū sensu tūc cessi: z metinā p̄gēs dū i quodā vicu infme
 dio susterē oculos attollēs ecce video vniuersū orbē ruētē: fugiētes arbores: atq;
 circūgirari tellurē. horrēda quoq; i aere phātasinata ac rerum iaccessibiles vni
 bras. His ego p̄terit' nouissimā secl' diē rar' āreq; oris limie simbolū aploz iā
 iāq; egrediētē mitterē stomach' iaculās z os felle z aceto igurgitās cūctas ciba
 riorū reliq̄as magno cū discriminē mētis cuomuere. tunc eqdē magnos boar' z so
 nos more hirci z flabā: nec illā d̄fini crepitātē musicā quousq; toto exōderato vtrē
 villici domiciliū ipleni. ide ergo ad miniclo suoz assurgēs lectuluz arripui. ināsit
 me rigo: z horrida fractio quē subsequuta ē triana qdā ex puris. cui' eqdē occasi
 one metine z morar' pharmacū hausit: z cuasi. dō ḡras. Hic itaq; domū p̄ficisoz
 vbi vrozē crassā repi succi plenā z pulcrā expectatē nuptias z expectētē nō p̄sen
 tes ac possibiles: vix ēt cū p̄teritis futuras vsq; ad ipossibile. obstupui. hec me
 miser quo p̄gā quoue fugiā. vndiq; circūstāt picula: vndiq; naufragia. cū nup' ab
 repletōe semianis enataui: nūc at ob ianitorē timor mortis z turbat me. oppor
 bit. n. oib' sudare medull' totūq; caloris pabulū ārelucanis absumere. In hoc vri
 q; cogitationū p̄fictu dū eēm itra me dicebā. ego hercule plusq; possis n̄ labora
 bo: eam' ergo cubitū: mēbruz. n. cui' ē expeditio hec statuet p̄mictq; methā vltra
 q; labor irrit' erit. Itaq; bellū ex vtraq; pte ipetuose z mittit: s; i p̄io zgressu ceci
 dit dux ḡnatiue militie z tūc vtrūq; oēs abieit ēga vtrētes: ego at stertere p̄sūdisi
 me cepi. at illa tū furibūda man' i me violētās atq; supbas itecit inq̄ens: nōne pu
 det ppe finē biēnij hora noctis p̄ia sōnū finger' vulpecla: adō repete me fastidio
 habuisti vt silitudiez stupēdi cadaveris accipe p̄eligres q; mihi tuo expectatissi
 mo aduētū gratulāti te dulcis z v̄sitate quērsatōis p̄beres. loq̄re t̄smō nil te ali
 ud q̄c̄q; peto: nec tibi iherere mihi licebit p̄ deū atq; hoīuz fidē. Ego vō cū qd re
 ferrē nesciebā parūp obmutui. Itā at a ego assener ātissime st̄mulās i effrenatus
 ac idomitū risū me p̄rūpe coegit. s; illa qd: inq̄t: rides iuerecūde: ludis ne me. ego
 at r̄ndi n̄ ludo certe mulier s; rido q; cū iuste accusat' sim excusari neq; nisi i verū
 ex ficto caduēt' quertar. enūero labor' p̄terito iugit' lacerat' apd egrā ducis di
 spōez: pluris quoq; pegrīatōib' admodū fessus: ac tādē p̄cedētī morbo extenuā
 t' z ibecill' si forte mō somnū q̄tēq; n̄ excipiā qd futuz cēs: nisi me i repētū at
 q; iopinātū tumultū trāsserri. tūc vtiq; spū scō coopāte aſuit illa: veniāq; petiuit.
 De cetero nec mltū imoraz' sum apd vrozē q̄triduo nāq; ibidē ex acto accersitus
 domū illustrissimi comitis beneuētī p̄xi: ei' n. p̄mogēta charissima languēce
 bat. hic tū nihil mēozatu dignū mihi p̄tigisse noueris p̄ nobilissime puelle di opa
 valitudiez restitutā. ide dilectissimū mihi v̄sitraui parētē: eūq; moribūdū iuētī: p̄ q̄

seniū iāpōē dīficiētē. q̄s ob cāz oīa ei' bōa a domesticis subrepta p̄donib' pp̄ abse-
tiā meā itellegi. s; p̄ez miser obituz lamētās nil d' p̄imōio curauī. 7 qm̄ morb' in
curabil' erat patiebat. n. i etate d̄crepita oīuz ferme mēbroz palis; atq; mollifica-
tōez iō reb' dispōitīs 7 p̄fe sorozib' cōmēdato meis inde mēstissim' abscellit abfzq;
vlla spe reuidēdi parētē. domūq; reuertēs vrozē cū liberis: cūq; libris cetisq; lu-
pelleculib' i metinā trāstuli. vbi 7 nūc bñ valētes dō grās: fspiram' i albā dispo-
nēte dō p̄fecturi. nūc ergo doctor isignis oppoztūevīdibis q̄lr ipetrata imēsis cū
laborib' fuitute ab illustrissimo duce n̄fo p̄iaz: p̄ez: p̄imomū: p̄it 7 libertatē a-
missi. ecce nos fliq̄m' oīa 7 seq̄uti sum' illū qd̄ ergo erit nobis. d̄te cōp̄ē nil loquoz
tātū. n. p̄didisti q̄ntū p̄dere potuisti. sola nobis sup̄est spes: q̄ deterior ē sepulcro:
q̄ppe q̄ sp̄ fallēdo 7 assidue cruciādo i tartara mittit hoīes. nūc ar̄ p̄meditatū cōsi-
liū habeo n̄fis i reb'. ē. n. hoi mos: vt nosti: qd̄ quotiēs nihilū actur' ē apd̄ regē p̄
his q̄ adorāt 7 petūt aliqd̄ ab eo totiēs hoc solū r̄ndet aduerbiū. s. bñ: ibi vō subi-
telligēdū ē male. itez deniq; supplicat' mouēs qd̄ caput more anuētis dīc' optie
.i. pessime. singlos ergo nobis laq̄os accipiēdos duco. cūq; n̄fis i supplicatiōib'
id̄ r̄nsuz d̄derit. s. bñ r̄ncytiq; coll' admouēdi sē laq̄i s; cū dixerit optie actū ē: perij:
stati ergo nos suspēdere oppz a sūmitate turris babel ne forte pedib' attrigam' ter-
rā. plurias iā facerias digi d̄s nos i p̄spex ducat euētū. Vale julij vicefuma tertia
anno. m. q̄ngētesimo octauo.

Illustrissimo dño dño federico d' Toledo duci d' Alba mar-
chioniq; caurienti frācisus de Villalobos. S. p̄.

Dobilē v̄gicē anā d' q̄ audissimē q̄ris illustrissime dur̄ quāq; ardes imense a-
p̄erit' p̄terea hacten' sibi d̄fēct' iā icipit ciboz i gustu irritari. attū ego carnē d̄ita
gar pulloz: te absēre: illi tribuēdā iubeo. s; cū veneris iclite dur̄ licebit ei humana
carne potiri. vtinā sit illa dieta nutribilioz ista. ātiqus. n. gall' mioris potētie atq;
v̄tutis solet cē q̄z pull'. dñaz beatricē tenuit hesternā die febris qd̄ a lera p̄cedente
rigore q̄ cū iāiq; d̄cliatura i sudorē cogeret p̄cepi eā p̄anis op̄rā iacere. ar vō illa
vt se credulā p̄silijs 7 obseq̄ntissimā medicoz legib' p̄staret vix ego p̄ceptū sinierā
dū audiuit tibiā tubāq; clāgētē p̄cul a suo recessu vbi tū iacebat. q̄b' auditis p̄ti-
n' electulo repētū arripuit saltū: torāq; male p̄iectā se obrulit i choreā. 7 ibi p̄cur-
fans āte retroq; rediēs dextrosū atq; sinistrorsū velocissime circūferē. p̄q; totaz
febris d̄cliatōez p̄nicissime tripudiauī. 7 statiz q̄uit icendiū. habeat ergo sibi hy-
pocrates suos sudores. nos ar̄ i postez die crisima tripudia comodiora egris mt-
nistrabim'. Martij p̄ma An̄o q̄ngētesimo nono.

Reuerēdissimo dño cosine d' toledo placētio p̄suli frācis' d' villalobos. S. p̄.
Ubidō feruet i curia. oēs. n. sine discrimie tenet cupido 7 etates vniuersas i-
differētē caprar. frēq̄ntes ludos: p̄sidente venere: magna cū pōpa idies exer-
cēt. atq; nūdie lugiariis mercis istituūt. hic ar̄ cytherea sola adorāt dea: cuius le-
ges obfuarissime colūt. p̄rio. n. oīs cera noctu tradit igni sacrificāda i festiuitati
b' decē celebrādis. 7 oīa bōa possessa ac q̄stuoze vsurariēq; explorata i ornatu suo
rū bestiaz 7 ludoz disp̄gūt. Itē 7 oēs viri sub diuo p̄noctāt h̄ymbre v' gelido ro-
re cadēte atq; inē luct' 7 suspiria cythereas v̄gicē iplozāt. oēs quoq; p̄ dies expe-
riūt vires: corporaq; passim crudelē p̄curiūt 7 i sūptuosa martiria sp̄ote p̄fluunt.

P̄terea oēs alias curas ab vniuersa memoriā radicitus euellunt. s. domus: fa-
miliās: negocia: seipos: 7 deū. hec ar̄ 7 reliq̄ id̄ ḡneris sunt veneris statuta q̄ q̄q;
laboriosa ipoztabiliaq; sūt. postreō tñ ad iseros adducūt aīas. isinitus ē nūerus
stultozū. hoīes: hercule: v̄fdebis i curia quos merito iā i rogū portatos arbitra-
beris q̄nq̄dē ex corpibus eozū plures iā p̄tes v' i fumū absūt v' i cinerem radacte
sūt: d̄pilatis caluis: cuulsis dēribus: ocul' lacrimāribus 7 p̄tractis: hūido radica-
li lapideo: squallētibus mēbris 7 tremul': 7 toto corpore circūflexo nihilominus
tñ igrediūt i ludū vbi se nouicios appellari sup̄biūt. nouicios octogēarios q̄snā
vñq; vidit p̄fertiz i legiōe venera. neq̄o mibi t̄pare quominus aliq̄ noiatim refe-
rā q̄sq; sit futur' exir'. dñs gar. d' toledo ille q̄ scribit p̄tra me amaritudies nūc ar̄ i
carceribus cupiditatis ligatus extenuatā ardet semellā: 7 stipulā sicā p̄scq̄. s; cō
dē ē solatiū qd̄ sibi p̄bet admiror: ita. n. inq̄t q̄zuis amafic n̄fē pell' p̄suptis carni-
bus adhercat ossibus: friuola tñ ē 7 isulsa: q̄bus p̄pedibus teneoz idissolubil'. dñs
ē marchio frat' eius icatenatus ē i excelsa turri: cū nāq; gigātei cruciāt amozes.
ar vō eius socius 7 affinis vester: dū icliato capite: irriguīq; oculis assidua rapit
cogitātōe: hec tādē i v̄ba p̄sūpit. o cūctis demōibus cōmēdo dñaz meā: q̄ ira me
torq̄t imeritū. S; ego ḡnosissimē p̄sul hāc elicio p̄clutionē: nā cū illa sit incredibil'
deformitatis seq̄t ipm̄ i belzebub eijcere d̄monia. frācisus vō ille tuus paruum
puellā candidulam tenellāq; amat p̄dite. valde p̄pinque sunt: vis ne scire qm̄ p̄-
pe: q̄ppe illa decēnis ē: ip̄e vō septuagenarius. ergo nō plures q̄z sexaginta ānos
iter medios cōputabis: quos q̄dem illā p̄gredi: aut illū regredi oppz: anteq; co-
pulent'. Secreta sunt q̄ narrē si t̄ps adsit. dictoz tamē dicēdorūq; summa ē. in cu-
ria plure aq; q̄bus hoīes prudētes iēptire fabulāt: fontēq; iordanis hinc scaru-
rire: quo repuerascūt senes. Vale. 7 mibi rescribas obsecro. Martij nona. An̄o
q̄ngētesimo nono.

Dño Cosme de Toledo placētino p̄suli frācis'
cus de Villalobos. S. p̄.

Deq; p̄missoz euētū expectandū: neq; pluriū minaz exccutōez timendā ad
monco. ē. n. hūanis i animis adō inferta inataq; libertatis dulcedo: vt spō-
te cruciari q̄z coacte mulceri tolerabil' sit. ex hac p̄fecto radice innumeri coalescūt
rami. idē ē vt cū necessitas ē p̄noctare somnū p̄scere n̄ valemus: q̄ plurimas no-
ctes isomnes libēter p̄rāfirc solem'. dūq; famē aut siti vni' hore p̄peti iubeimur:
molestissime serf: q̄b' interueniēte risu aut ludo nil ieiunio sacilius. Et cū intra ci-
uitatis Aldenia p̄p̄ cōmissuz crimē icludi cogimur: celos rabie mordem': quozuz
voluntas pluribus annis campos habuit iuisos. cūq; necesse sit ad eternā salu-
tē peccata fateri p̄ez sobriū 7 secretariū fidelē alloq̄ tedet: q̄ nō t̄m̄dō cōmissa sce-
lera: vex ē falsa 7 cōmēcia p̄ditorib' sceleratūq; hoīb' p̄fiteri nō ambigimus.
quid multa: hinc ortū plurima facinora atq; discrimiavite habuere. 7 inde ē fuga
virtutis 7 origo maloz. hinc illud odium nascit omniū debitorum aduersus cre-
ditores: quos ludis 7 hystriionibus ceterisq; vanis in rebus aurū gratis impen-
dere delectat: modestis vero ac prudētibus viris ferrum soluere debitu; torq̄t. 7
quēadmodū ille qui debet terribilem creditoris congressum exhorret: ita qui de-
dit eius cui munera obtulit recessum timet: quare alterum blasfemijs indigna;

tiōibusq; fugare: atq; at gra & mūerib; retiere conat. sic itaq; magnoꝝ amicitia ante fortune splendorem nacta in illa status mutatione prescendit. grauiissima. n. est: non valet sursum ascendere. ascendentes quippe dñs p̄m̄ animos & affectus transformari oppo: vsq; ad oia p̄terita odio habeat: domū. s. lectū: vasa: iumēta: ornat: suos: & tādē amicos. oia. n. vsurata spernētes nobis dūtaxat dilectat. velut q̄ carcer atro aut morbo lōgo euadit q̄b; oia q̄ tūc illi grata placebāt nūc i horrore abominationēq; v̄tūt. S; rācores & p̄terita odia eoz q̄ fastigant ad culmen rote: qm̄ i alios hoies penit; quertūt: suffragia sūt q̄b; p̄ns beniuolētiav alidior si at. ergo minax acerbitate n̄ timēdas asserit. iā nosti sacre pat̄ qd̄ velim. His ergo q̄ rel sepe stimulat; atq; vulnerat; oia tua p̄missa ab dico gñosissime p̄sul p̄susq; renūcio. & testor me te nusq; vidisse. hoc tm̄ scio te eē episcopū placētū vix q̄des valde raciturnū cui sp̄ dicit & scribēdi matia & rescribēdi volūtas mihi q̄ frequētib; & sepissime iteratis lris tuū intrūpe silētiū nōdū valui. neq; rāte mutatois cās ex te q̄ro q̄ me nūq; noueris: s; tue nobilissime dispōis de sanitate iterrogo q̄ aui de te noscere cupio. Dale Januarij vicefima an: no q̄ngētesimo decimo.

Dño suo dño Cosme d Lo. placētino p̄suli frācis; de Villalobos. S. P.
Expetis me gñosissime p̄ stat; fortune mee narratōes explicatā. ego v̄o i p̄mis
 iterrogatōis elemēta nego. nec. n. fortunā habeo: nec si habere ip̄as tū i sta-
 tu s; i casu p̄cipitē fore p̄cedere: neq; itē qd̄ sit fortuna itelligo. nisi sit peccatū. q̄. n.
 n̄ peccat fortune n̄ subest: s; sobria mediocritate atq; paup̄tate modesta p̄terus dile-
 ctat: n̄ timet ruinā neq; ifamiā: v̄uit vtiq; sibi secūq; loq̄t & q̄scit: nec possessis p̄-
 ditis neq; vanis cruciat; expectatōib;. & aduc ip̄a mors q̄ntūlibet d̄formē & horrē-
 dā i picturis vides ap̄d ip̄s supra oēs pulcritudiez mūdū valde longe p̄spiciat spe-
 ciosa ē. i illo. n. p̄flictu cernit d̄siderata victoria p̄tra pessimū & ātiquū hostē. & ab
 eo suisq; satellitib; copiosa d̄ tot iurijs d̄ tot laborib; & miserijs vidicta cap̄t ibi
 dē dei gēitrix realr; ac p̄sentia r̄ v̄ sub cui; ductu p̄curantes v̄gēs & exultates s̄a-
 croꝝ oīuz exercit; p̄spiciūt. & demū dei hūanitas cū tot; trinitatis indiuisibili sub-
 stātia v̄ aduenire circūdata āgloꝝ varietate atq; inenarrabili gl̄ia: ad cui; sacro-
 factas man; aia ip̄a b̄ndicta euolare v̄: expiata ab imūdijs: & cluta ab his senti-
 nis: a tetra q; & caliginoso carcere liberata. & ornata veste nuptiali atq; pulcher-
 rima. vbi nā ergo ē d̄ior: mitas hec qm̄ idifferēter oī morti ascribūt: illaq; imago
 stupēda quā sibi depigūt. heu heu me miser. hec. n. oia si p̄funde p̄siderassem nec
 p̄rios fines excessis sup̄: neq; paternos honores vilipēdes repulisses. meus
 erat medic; pat̄ sua qd̄ i etate valde celebrat; q̄rura & aurea mediocritate vtens
 semp̄ exigūū icolebat vicū. & vita serena fr̄ote ad extremū vsq; t̄minū ei; tenui vi-
 ctu p̄git: & itra muros āgusti laris inclusus nec tela metuebat fortune: nec erectas
 mūdū machinas trepidabat. S; adeo prudēt; p̄stāter q; se gerebat vt ēt si horrē-
 dū seclī finē ocul; viderat i silitudine tā ridētis sua iugit̄ alacritate trāq̄ll; māserat.
 Postremo at absq; p̄ea recessit nobis māifesta ad possidēdū regnū qd̄ sibi patuz
 erat ab imēsa clemētia redēptiois n̄ri. cui; eq̄dē fun; dū viuo sp̄ crit lachrimabile
 mihi. ego itaq; moris & paterne p̄ditōis oblitus n̄ certe vicū incolui sed oppidū:
 nec oppidū q̄lecūq; sed igētē ciuitatē: neq; ciuitatē denuo s; totū n̄sus habitare
 regnum totumq; clima regias fores ingressus sum. vtiq; medicus esse catholici

regis laboranti: totisq; v̄ib; iuuro rege: isudavi. ad hec at rō clamabat mihi quonā
 vadis frācis; cur d̄ is p̄ditū. si scires vtiq; exitialē curie pestē: nisi ifamisses: retro
 cederes. tene loco pedē & p̄replare q̄nta magoꝝ & p̄scriptoꝝ pat̄ x̄lūmā ābiēda s̄e:
 & q̄nta grauia ac idigna serēda. q̄ntūq; on; hūeris p̄ortādū blādīēdi. s. fallēdi: mē-
 tiēdi: sunlādī: atq; dissimulādī. & q̄ntū liuorē actiū passiuūq; tolerādū. q̄ntas pe-
 griatōes & acerba q̄ris exilia: q̄b; h̄rañe v̄rois ac liberoꝝ molestias ferres absen-
 tias: & q̄b; fideliū amicoꝝ iactura cruciaberis. nōne ēt p̄spicis q̄nta medicoꝝ tur-
 ba habitat seu vagat i curia: vbi n̄ p̄mū: nec secūdū: neq; t̄tū: s; postremū iserioꝝ
 q; locū occupabis. aduc at & si cogitas qd̄ nec honorē vt vides p̄ multos distribuē-
 dū: neq; ēt ibi diuitias cumulare valebis: totū. n. ip̄edēs q̄ntū int̄ tot tantosq; lu-
 crat; fueris q̄ ergo ph̄atasmata sūt hec q̄b; te fall; q̄ rex sp̄s ianes oculos tuos ca-
 ligātes & obnubilatos faciūt. & ad sumū cur sup̄uacuas curas icūbis: & manifestā
 ruinā: excidiūq; animi atq; corpis explorasti. S; d̄ his oib; nihil curavi hoīuz i-
 prudētissim;: attū mūdū fallacis tēdicul; illect; a via leua n̄ desegē q̄ maloꝝ exercet
 penas & ad ip̄ia tartara mittit. sic itaq; iā ego curial; regiusq; p̄hicus inuēscens
 dedi me fabule poplī meq; digito on̄debāt. S; h̄mōi mihi stat; iuidia succeruit i
 pectorib; miserrimoꝝ atq; stultoꝝ hoīuz: vsq; adeo vt me magū: me venescum:
 meq; icātatorē p̄dicarēt. q̄si aliē ip̄ossibile foret ad tm̄ me fortune iugū ascēdere po-
 tuisse. hic ide ergo suspirōe nata sacris aurib; isusurauit inq̄sitorū fama. v̄n cap̄t; &
 i carcerē missus optie custodit; fui: n̄ sine magno merore dilecte v̄rois: & amicoꝝ
 cōmiseratōe. ecce nūc gl̄ia mea i pulcrē reducta & i obprobriū v̄sa: tam repēte vt
 vix credibile ēt. mltiplex opinio d̄ n̄ e & varia iudicia int̄ vulg; sp̄argebāt: alij. n.
 dicebāt qz demonū h̄z: & familiarē sp̄m̄ i anulo secū ducit. alij v̄o n̄ nisi qz circula-
 tor & malefic; ē: q̄busdāq; pactis & federib; d̄monū alios seducit & alioꝝ beniuolē-
 tias captat. alij at dicebāt qz diuinator ē & futuroꝝ p̄sagia atq; oracta miraculose
 scripta p̄dicat. plurimi at affirmabāt ēt qz ligare p̄t & dissoluere sc̄minasq; sibi in-
 vitas aducere noctu. hec & alia hoc gñe ifinita ap̄d rē publicas dissemiabāt. & ego
 iterim i custodia tenebar. lōgū ēt & iamēnū icētricabiles curas & mesticias: cali-
 ginososq; animi pauores illi; horride solitudis enarrare. soli nozūt expti. s; hoc
 post tergū demisso: has. n. erūnas speculari refugit mēs: i sine octoginta diebus:
 dei beneficētia veritatēq; patrocino liberat; & honorat; euasi. v̄sic vtiq; qd̄ ad p̄-
 sens spectat dicā me p̄clarissime pat̄ deinceps curiā nolle vt icolumis ex hac valle
 miseriaꝝ discedēs ad curiā regis eterni aduolare possim: vbi nullā p̄ccz idigna-
 tōez: nullāq; ianitorū furcifer; timebo repulsa. neq; varios fortune casus aut si-
 gmēta metuā. S; qz imp̄sentiaꝝ nōdū ē mihi firma sententia: quo p̄gā quoue pe-
 dem figā: p̄positū meū hac in eplā nō videbis. ad aliam ergo spectat fauēte deo:
 Dale Octobris decima año xpi. m. q̄ngētesimo decimo.

CImpressum. Salmantice. & exactissime castigatum. ex ex-
 pensis venerabilis viri Laurentij de Liom dedecis. An-
 no domini millesimo quingētesimo decimo quarto. deci-
 ma quinta. Mensis septembris.

Claus deo.

Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Corior operis castigaciones vici or dūtagat q̄ veram mutant sententiam. hic autem ponuntur dictiones vt debent stare z quelibet dictio q̄ in opere male ponitur hic in castigatione signatur. Et primo ponitur folium. Deinde columna. postremo linea vbi notatur viciū.

- C**In secundo folio. in prima colūna. in. v. linea. telis repungat. In. xxviii. linea. qualitatū. In secunda colūna. xxviii. linea. ruditus.
- C**iiij. fo. prima. co. xvij. li. flēma sit. xx. li. generantur. In secūda co. prima li. alias mutationem. In. iiii. li. facto eē tūdemū. In. xxxviii. li. opationes.
- C**iiij. fo. ij. co. iij. li. q̄litas.
- C**v. fo. prima co. xxxiiij. li. seu cōposita. In. ij. co. xvj. li. aurem.
- C**vj. fo. prima co. ix. li. olfecet. In. x. li. inuenies. In. xxxix. li. in eadē mēsurā. In. xl. li. imutetur corpus.
- C**vij. fo. prima co. xxxij. li. omnescius particule. In. ij. co. xxxix. li. sifatur.
- C**viii. fo. prima co. xxxj. li. ad genus. In. ij. co. in. xxxij. li. mēbri mittitur.
- C**ix. fo. ij. co. ij. li. quibus coz. In. xxv. li. sicut. n.
- C**x. fo. p̄ma. co. xxxij. li. ipedit. In. ij. co. x. li. a musculis vt. In. xxxviii. li. relatiōe ad.
- C**xj. fo. prima. co. prima. li. partes earūdem. In. ij. co. xvij. li. ceteris paribus. In. xx. li. ceteris paribus.
- C**xij. fo. prima co. xxxj. li. ex se sola.
- C**xiiij. fo. prima co. vltima li. erit circa quālibet. In. ij. co. p̄ma li. ipius anime In. iij. li. z scientia spiritūū qui virtutū sunt subiecta.
- C**xiiij. fo. prima co. xxxvj. li. eēt absolute. In. ij. co. iij. li. fm coalternationes. In. xxxiiij. li. inē ip̄a. In. xxx. li. similitē corpori. In. xxxvj. li. cū suas. In. xxxvij. li. in surgunt aduersus me.
- C**xv. fo. prima co. ij. li. z per te vtrūqz. In. x. li. sit necessarius hanc. In. xiiij. li. cum sint. In. xxxj. li. p̄ncipalesubiectū. In. ij. co. xxxj. li. nedū cōplātat. In. xxxiiij. li. contingat cum ex.
- C**xvj. fo. prima co. iij. li. verū z auctoritatibus. In. xiiij. li. quanto enīz aliquod. In. xx. li. h̄mōi influentie. In. ij. co. xiiij. li. fere mutatione.
- C**xvij. fo. prima co. penultima li. hoīs cōp̄fo que. In. ij. co. xvj. li. vinentia quodam. In. xxxj. li. seorsum posite. In. xxxvj. li. ita ēt cum.
- C**xviii. fo. prima co. x. li. adfrigiditatem. In. xxxvj. li. eius discedētē. In. ij. co. p̄ma li. restant.
- C**xx. fo. ij. co. xvij. li. responder eū nondixisse neruum.
- C**xxj. fo. prima co. xvj. li. qua sana exi. In. xix. li. z sequitur ipsam. In. xxxiiij. li. ē quod licet compositio.
- C**xxiiij. fo. prima co. v. li. z estati fm. In. ij. co. xviii. li. cōbinationes qualitatūz.
- C**xxv. fo. prima co. xxxvj. li. solutio cōtinuitatis. In. ij. co. x. li. tota felicitas. In. xv. li. stimulū. In. xx. li. cōseruat in eis. In. xxxviii. li. ferre debet.
- C**xxvj. fo. ij. co. in. xvij. li. subito factam.
- C**xxvij. fo. prima co. in. xiiij. li. quarū quidē altercatione. In. xvij. li. assumptuz patet. In. xx. li. assumptū p̄batur. In. ij. co. xxxvij. li. cōcōlitate cōpōsitionis membri.

- C**xxxij. fo. prima co. ij. li. altera secta non posset. In. xxxvj. li. siles eis. In. ij. co. xiiij. li. autē miror valde. In vltima li. p̄ cōsumptionē hūidi.
- C**xxx. fo. p̄ma co. x. li. saltē q̄ntū. In. ij. co. in. iij. li. dicere circa obiecta. In. xxx. li. p̄cēnāliter tūc.
- C**xxxj. fo. p̄ma co. p̄ma. li. qd̄ si solo. In. xvij. li. nāqz cōtradictorioz. In. ij. co. in. xxi. li. decenter angere.
- C**xxxii. fo. p̄ma co. in. ix. li. frigus dolorē. In. ii. co. in. xix. li. p̄cui intētionis declaratione.
- C**xxxiii. fo. p̄ma co. xviii. li. sed eos inuictos.
- C**xxxiiii. fo. i p̄ma co. i. xx. li. fm illō mēbri. In. ii. co. in. xxxvii. li. ip̄met dixissent.
- C**xxxvi. fo. in. ii. co. in. viii. li. p̄mo mō intellectā. In. xxxii. li. cōcessum ē enī apud.
- C**xxxvii. fo. in p̄ma co. in. xx. li. vbi ex putredine. In. ii. co. in. iii. li. ante quā euā nescit. In. xvi. li. est tota discordia. In. xxxvi. li. velocit dissipet. In. xl. li. vt eū ab auicēne.
- C**xxxviii. fo. in p̄ma co. in. vii. li. cā qua plurimi. In. xii. li. scilicet colerica.
- C**xl. fo. p̄ma co. i. xiiij. li. q̄vbiqz p̄parata. In. ii. co. i. xxxii. li. illustrissimi comitis.
- C**xli. fo. p̄ma co. xvii. li. non rigido. In. xix. li. cauet scalas. In. xxxi. li. apprime cupere. In. ii. co. in. vi. li. erpetis hactenus.
- C**xlii. fo. in p̄ma co. in. xvi. li. illā desini.
- C**xliii. fo. in p̄ma co. in. ix. li. in religione venerea. In. xi. li. carceribz cupidinis. In. xiiij. li. curri cū nāqz. In. ii. co. in. xxxviii. li. similitudine tū ridentis.
- C**Ultimo fo. ii. li. curte is p̄ditū. In. vi. li. quibus chare vxoris.

*dominica die 2 hora post meridie. 22. Januarij inuasis
domina mea p̄oxisim⁹ leuis duras citater q̄ntā p̄te hora
z precessit quēdā extenuatio faciei n̄ limiditate z frigiditas
extimoz
In dominica die hora 5. post meridie inuasis eī ali⁹ p̄oxisim⁹
leuor z breuior quē precessit dolor dorsi z faciei n̄ frigiditate
z rubedine maxillarū. z fuit 29. die Januarij*

cū hoc op^{us} mihi ab impressorib^{us} missū fuisset ipm totū
plegi pluraq^{ue} in eo vera annotari vira ex inaduer
tētia impressoris facta. Interque etiā errores quosdā
errores deprehēdi meos nō magis ob celebritate scribēdⁱ
factos q̄ ob inusitatā in libris humanitate disciplinā
quib^{us} eisdē mōstris a mea foetura editis mirre delectatū sū
ut nullo modo hui^{us}modi cōmetaria ab oratore aliq^{uo} facta
esse iudicēt. sed a semibarbo medico: nec illa in plinjo
parte oratores fuisse habere credant priq^{ue} et ipi splendore
sui sermonib^{us} et obscuris et obsoletis lucē rursūq^{ue}
dare incipiunt. hoc nāq^{ue} stimulo eos obdormietes eximbu.
castigationes ergo impressoris p̄r ostēdet.

¶ sequunt^{ur} castigationes vitioꝝ que
ex inaduertertia impressoris facta sūt.

11 eeee

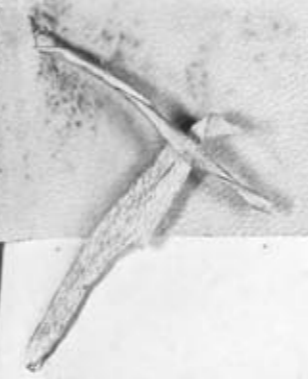
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860

1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870

1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880

1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890

1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

11

